DENG

AYLIK SİYASAL VE KÜLTÜREL DERGİ

Cepha Duwemin

KURDISTAN

Kürdistan'ın Yıkımına İzin Vermeyeceğiz!

YIL : 2 SAYI : 10 ŞUBAT 1991 FİYATI 5000 TL (KDV Dahil)

www.arsivakurdi.org

DENG

AYLIK SİYASAL VE KÜLTÜREL DERGİ

Süreç İnşaat Turizm Yayıncılık Ticaret Limited Şirketi
Adına Sahibi
Hikmet ÇETİN

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Kamil ERMİŞ

HUKUK MÜŞAVİRLERİ
Ercan KANAR - Eren KESKİN
Kamber SOYPAK

YAZIŞMA ADRESİ
Atatürk Bulvarı Emlak Bankası Apt.
B. Blok No: 146 Kat: 7 Daire: 28
Aksaray - İSTANBUL
TEL: 513 23 56

DİYARBAKIR İRTİBAT BÜROSU
Fehim IŞIK
İnönü Cad. Karaman İşhanı Kat: 2 No: 13
DİYARBAKIR
TEL: 136 63

ANKARA İRTİBAT BÜROSU
Ziya KÖSEOĞLU
Necatibey Cad. Top İşhanı No: 40/17
Sıhhiye/ANKARA
Tel: 229 93 54

AVRUPA TEMSİLCİSİ
N. KESEN
Postfach 1541 5040 Brühl 1
F.ALMANYA

BANKA HESAP NO
Hikmet Çetin adına
Türkiye İş Bankası Aksaray Şb.
Yurtiçi: 938204 nolu cari hesap
Yurtdışı: 30100 - 7464 nolu
Döviz Tevdiat Hesabı

ABONE KOŞULLARI
Yıllık: 50.000 TL.
Altı Aylık: 25.000 TL.
Avrupa: 60 DM.
ABD: 40 Dolar
Avusturalya: 45 Avusturalya Doları

İLAN TARİFESİ
Arka Kapak: 600.000 TL. İç Kapak: 450.000 TL. İç Sayfalar: 300.000 TL.
Yarım Sayfa: 150.000 TL.
1/4 Sayfa: 75.000 TL.
Baskı:Aydınlar Matbaası

İÇİNDEKİLER

Deng'den SUNU 1

OLAYLAR ve GÖRÜŞLER

Bölgeye de Dünyaya da Yeni Bir Düzen Gerekli
Kemal BURKAY ..... 2 - 16

Körfeze Açılan Arka Kapı İkinci Cephe Kürdistan
C. MERT ..... 17 - 23

Basın Bildirisi ..... 24 - 25

2932 Sayılı Yasa ve Sömürgeci Rejimin Yeni Manevraları
A. CİHAN ..... 26 - 28

RÖPORTAJ

Almanya Yeşiller Milletvekili ve Avrupa Parlamentosu Üyesi **Claudia ROTH** İle Röportaj 29

GÜNCEL GELİŞMELER-HABER-YORUM

Kürdistan'dan Notlar ve Şanlı Tatvan Direnişi
Cemal DOĞAN ..... 30 - 35

HEP'in Diyarbakır'da Yapılan I. Küçük Kurultayı'ndan Notlar ..... 36 - 40

Kürt Halkı Üzerindeki Baskılar, Gözaltılar ve Yıldırma Operasyonları Sürüyor
M. KELEŞ ..... 41 - 43

Milyonlar Savaşa Karşı ..... 44 - 48

Avrupa Konseyi Parlamenterler Genel Kurulu'na Sunulan **"ATKINSON RAPORU"** 49

Yeşiller Avrupa Konseyi Üyesi **Angelika BEER**'in Açıklaması 50

KÜLTÜR-SANAT/ÇAND Û HUNER

Dersén Zmané Kurdi
Baran ..... 51 - 52

Çağdaş Kürt Müziği'nin Ustalarından **Şıvan PERWER** İle Bir Söyleşi
H. MERVAN ..... 53 - 58

Pékeni (Fıkra) 59

Helbest (Şiir) 60

Musiq (Müzik) 61

OKUYUCU MEKTUPLARI/Nameyén Xwendevana 62 - 64

www.arsivakurdi.org

DENG'den SUNU

Merhaba,

Körfez Krizi, savaş olmaksızın BM'nin Irak'a karşı ekonomik ambargo kararlarıyla çözümlenebilirdi. Ancak can damarları; yıkım, talan, sömürü ve savaşlara bağlı olan emperyalizm, varlığını sürdürebilmek, sözkonusu çözüm yollarının önünü tıkamak için elinden gelen tüm gayreti gösterdi ve bunda da başarılı oldu. Krizin başlangıcından bu güne kadar geçen süre içerisinde ABD ve yandaşları, dünya barış güçlerinin barış yönündeki tüm çabalarını ustaca manevralarla etkisiz kıldılar.

Tabi ki, onların bu manevralarında başarıya ulaşmalarında Sovyetler Birliği'nin katkılarını da göz ardı etmemek gerekir. Sovyetler Birliği, izlemiş olduğu yanlış politikalarla ABD'nin bölgeye ve giderek tüm dünyaya hakim olmasına adeta yeşil ışık yakmıştır.

İzlenen tüm yanlış politikalar bir yana, SB'nin son çıkışının da savaşı durdurmaya yetmediği görüldü. ABD ve yandaşları kara savaşını başlatmaya kararlıydılar. Onlar barış umutlarının yeşermeye başladığı dönemde yeni bir atak yaparak amaçlarına ulaşmada başarılı oldular.

Sovyetler Birliği'nin sunduğu barış planı ABD'ye pek de ters değildi. Ancak ABD, bölgeyi kana bulamak ve Ortadoğu üzerinde beslediği emellerine ulaşmak için, planladığı gibi kara savaşını da başlattı. Emperyalizm ve işbirlikçi uşaklarının asıl sorunu, Saddam gibi soykırımcı bir katil değil. Onların asıl sorunu, dünya üzerindeki düzenlerinin sürdürülmesinde içine düşmüş oldukları bir takım sıkıntıların aşılması ve ABD'nin dünyanın tek hakimi olma uğraşısıdır.

Değerli okurlarımız;

Amacımız bu sunu yazısı ile, sizlere savaş ile ilgili uzun uzadıya yorum yapmak değil. Bu konudaki belirlemeleri dergimizin içeriğinde zaten bulacaksınız. Ancak, dergimizi baskıya hazırlarken Sovyetler Birliği'nin barış planı ve girişimleri, ardından ABD'nin Irak'a yönelik ültimatomu ve başlayan kara savaşından birkaç satırla da olsa söz etmeden geçemedik. Esas itibariyle bu konuda anlatmak istediğimiz sonuçları, PSKT Genel Sekreteri Sayın Kemal Burkay ve yazarlarımızdan Sayın C. Mert'in belirlemelerinden çıkarmak mümkündür.

Değerli DENG okurları;

Bilindiği gibi DENG Dergisi yayın hayatına başladığı günden beri sistemli bir dizi baskılarla karşılaştı. Bu baskılar halen devam ediyor.

Üzerinde bir adet DENG Dergisi bulunan insanlara polisçe suçlu muamelesi yapılıyor. Dergimizin Urfa Muhabirlerinden İsmail ÖZTÜRK, polisin keyfi ve yasadışı uygulamaları sonucu 8 gün süreyle gözaltında tutuldu. Gözaltı süresince yoğun işkencelere maruz kalan İsmail ÖZTÜRK'ün evinde bulunan DENG Dergileri, suç aleti sayılmış ve muhabirimiz mahkemece tutuklanarak Urfa Cezaevine gönderilmiştir.

Egemenler, bu tür baskıcı uygulamalarının yasa dışı ve keyfi uygulamalar olduğunu elbette ki biliyorlar. Fakat onlar bu uygulamalarıyla DENG Dergisi çalışanlarını ve okurlarını yıldırmayı, mücadelelerinden alıkoymayı hedefliyorlar.

Ancak tüm bu oyunlar sonuç vermediği gibi, DENG'in kitlelere ulaşma ve politikalarından taviz vermeme kararlılığı sürüyor.

İşte size egemenlerin fiyaskoyla sonuçlanan uygulamalarından bir örnek;

Bildiğiniz gibi dergimizin sahibi Hikmet ÇETİN ve yazı işleri müdürlerimizden Sedat KARAKAŞ; Şubat 1990'da, İçişleri Bakanlığı'nın direktifleri sonucu İstanbul polisinin hazırlamış olduğu bir senaryo sonucu gözaltına alınıp, daha sonra da İstanbul 1 nolu DGM'nce tutuklandılar.

Hazırlanan iddianame'de Hikmet ÇETİN ve Sedat KARAKAŞ hakkında 168-2.maddeden, yani silahlı çete üyesi olmaktan dava açıldı. Dört aylık bir tutukluluk sonunda arkadaşlarımız tahliye edildiler.

Ancak, devam eden dava boyunca mahkeme heyeti ve savcı, davayı dergimiz aleyhine sonuçlandırmak için bir hayli çaba gösterdiler. Savcı hazırladığı mütalaada da, arkadaşlarımızın TCK'nın 168–2.- maddesinden cezalandırılmasını istedi.

Tüm bu gayretler ve zorlamalar, Hikmet ÇETİN ve Sedat KARAKAŞ'ın cezalandırılmasına yetmedi. Sonuçta arkadaşlarımız 20.02.1991 günü savunmaları bile alınmadan, delil yetersizliğinden beraat ettiler.

Egemenlerin tüm çabalarına karşın DENG Dergisi üzerindeki baskıları siz değerli okurlarımızın her türlü desteği ile aşacağımız inancıyla sevgiler, saygılar.

DENG

Körfez Savaşı Üzerine

BÖLGEYE DE DÜNYAYA DA YENİ BİR DÜZEN GEREKLİ

• **Kemal BURKAY**

Körfez'de korkulan şey oldu, savaş patlak verdi ve tehlikeli biçimde gelişiyor.

Birleşmiş Milletler'in askeri birliklerini Kuveyt'ten geri çekmesi için Irak'a tanıdığı süre 15 Ocak'ta sona erdi ve "Müttefikler" 17 Ocak'ta Irak'ı ve Kuveyt'i bombalamaya başladılar.

Çoğu kişi, izlediği maceracı, saldırgan politikaya karşılık, Saddam'ın, karşısındaki güçlerin açık üstünlüğü nedeniyle, bu kez savaşı göze alamayacağını ve verilen süre dolmadan Kuveyt'ten çekilmeyi kabul edeceğini düşünmüştü. Ne var ki Saddam bunu yapmadı.

Dünya kamuoyunun ağır baskılarına, birçok Arap ülkesinin ve eski dostları Sovyetler'in ısrarlı çağrılarına rağmen, Saddam neden geri adım atmadı? O gerçekten savaşı kazanacağını mı sanıyor?

Oysa güç dengesinin Irak'ın aleyhinde olduğu son derece açık. ABD ve müttefikleri hem askeri, hem de ekonomik bakımdan Irak'a çok üstün durumdalar. Politik bakımdan da arkalarına Birleşmiş Milletler kararlarını aldılar.

Irak, özellikle son on yılda, önemli derecede militarize oldu, uzun menzilli füzeler ve kimyasal silahlar edindi. Asker sayısının da bir milyon dolayında olduğu söyleniyor. Ama karşı tarafınkinin yanında bu askeri güç bir hiç sayılır. ABD ve yandaşları hem insan, silah, araç-gereç potansiyeli, hem askeri teknoloji bakımından çok üstün durumdalar. Onlar yitirdiklerini kolayca yerine koyabilirler. Oysa Irak aylardır sıkı bir ambargo altında. Dışarıya açık tek kapısı denetim altındaki Ürdün. Ancak Ürdün'ün verebilecekleri sınırlı. Bu küçük ve yoksul ülkenin kendisi zaten dış desteğe muhtaç; savaşsa onun ekonomisini daha da sarstı. Irak'ın düne kadar kıyasıya bir savaş içinde olduğu İran ise, yalnızca yiyecek maddelerinin geçişine izin veriyor. Bu yönüyle Irak'ın durumu, örneğin, uluslararası düzeyde önemli dostlara ve desteğe sahip olan bir zamanların Vietnam'ından çok farklı.

Irak'ın durumu başka açılardan da Vietnam'dan ya da Fransa'ya karşı direnen bir zamanların Cezayir'inden farklı. Bu ülkelerde yoksul halkların, askeri ve ekonomik bakımdan çok güçlü emperyalist devletlere karşı savaşı kazandıkları söylenebilir ve bu doğrudur. Ama onlar haklı bir dava için savaşıyorlardı ve bu yüzden hem uluslararası düzeyde önemli desteğe sahiptiler, hem de halk gönüllü, gözüpek bir savaş yürütmekte idi. Oysa Saddam Irak'ı bu durumda değil. Irak halkı en başta Saddam zorbasından, onun yıllardır süregelen terör rejiminden yılmıştır. Saddam yönetimi kitleleri ezmiş, savaşlarda tüketmiştir. Saddam'ın jenoside tabi tuttuğu Kürt halkının yanısıra, bizzat Arap halkının, böyle bir maceraya onaylaması, bunun için ölümü göze alması beklenemez. Hiç kuşku olmasın ki kitleler bu savaşa Saddam'ın terör rejimi tarafından gönülsüz ve çaresiz biçimde sürüklenmiştir.

Irak'ın savaşı kaybedeceği daha baştan bellidir ve Saddam ülkeyi ve Irak halklarını savaş felaketiyle, tam bir yıkımla yüzyüze bırakmıştır.

Acaba bu, Saddam açısından bir hesap hatası mı? Belki o, Kuveyt ve Irak sınırına yığdıkları 600 bin kişilik orduya ve 15 Ocak'ta sona eren süreye rağmen, Batılıların savaşı başlatmayı göze alamayacaklarını, diplomatik girişimlerin bir süre daha devam edeceğini sandı. Belki, savaşı gerçekten kazanabileceğini sanacak kadar hayalperest.. Uzun menzilli füzelere, kimyasal silahlara, milyonluk ordusuna fazlaca güvendi. En azından, savaşın uzayacağını, Batılıların fazla kaybı göze alamayacaklarını, Batı dünyasında savaşa karşı varolan ve zamanla daha da artacak tepkileri, Arap ve İslam dünyasında ise Batılılara ve onlar-

la işbirliği içindeki Arap yönetimlerine karşı kitlelerin ayağa kalkacağını ve bütün bunların da bir ateşkese yolaçacağını; ardından, ister-istemez, Filistin ve Lübnan sorunlarını da ele alacak bir barış konferansının toplanacağını; böylece tam bir yenilgiden ve yıkımdan kurtulabileceğini düşünmüş olabilir. Böylesi bir ihtimalden bugün de hala söz edilebilir. Ama, Saddam Kuveyt'i terk etmedikçe, en azından bunu kabul etmedikçe, Müttefiklerin bir ateşkesi kabul etmesi çok zayıf bir ihtimaldir.

Saddam'ın jenoside tabi tuttuğu Kürt halkının yanısıra, bizzat Arap halkının, böyle bir macerayı onaylaması, bunun için ölümü göze alması beklenemez. Hiç kuşku olmasın ki kitleler bu savaşa Saddam'ın terör rejimi tarafından gönülsüz ve çaresiz biçimde sürüklenmiştir.

Savaşın Gidişi Üzerine

ABD ve yandaşlarının, bu savaşta en çok ileri teknolojiye, en başta da üstün hava güçlerine güvendikleri belliydi. Nitekim savaşın şu ilk 15 gününde daha çok Irak'a karşı hava akınlarına başvurdular. Her ne kadar, başlangıçta bu akınları fazla abarttılar ve Irak'ın hava savunma sistemini daha ilk günde çökerttiklerini, uçaklarının yüzde seksenini yok ettiklerini, hava alanlarını kullanılmaz hale getirdiklerini ileri sürdülerse de, gerçeğin böyle olmadığı kısa sürede anlaşıldı. Irak, uçaklarını iyi korunan hangarlarda saklamayı başardı. Hava alanlarının önemli oranda şimdi de çalışır durumda olduğu belirtiliyor. Ama Batılıların hava üstünlüğü de çok açık. Irak hava savunma sistemi çok önemli darbeler yedi. Irak hangarlarda saklayarak, ya da İran'a geçirerek uçaklarını korumaya çalışıyor. Havadan karşı saldırı ise düzenleyemez durumda. ABD ve yandaşları gönüllerince akın yapıyor, Irak ve Kuveyt'i bombalamayı sürdürüyorlar. Hava alanları, limanlar, askeri birlikler, kimyasal silah tesisleri, nükleer santraller gibi askeri ve yarı askeri hedeflerin yanısıra, Irak'ın önemli ekonomik tesisleri, alt yapısı -elektrik santralleri, petro-kimya tesisleri, yollar, köprüler-de hedefler arasında. Sivil yerleşim alanları da büyük zararlar görüyor ve sivil halktan çok kayıp olduğu belirtiliyor.

Batılılar'ın hava savaşındaki kaybı ise, Irak'a verdikleri büyük zarara oranla düşüktür. Şimdiye kadar kendi deyişlerine göre 20'nin üzerinde uçak yitirdiler. Irak'ın verdiği rakam ise bunun on katı.

Batılılar sözde Kuveyt'i "kurtarmaya" gitmişlerdi; ama Kuveyt sınırında yığılı birlikler çölde manevra yapıp duruyorlar. Kara savaşını hala başlatmadılar. Bunun bir nedeni, kara savaşı bakımından kuvvetlerin az-çok denk olduğu, Batılıların da fazla kayıp verecekleri endişesidir. Onların zayıf noktası ise bu. Batılılar fazla kaybı göze alamaz. Kayıplar Batı kamuoyunda savaşa karşı tepkileri yükseltip hükümetleri güç duruma düşürebilir. Ayrıca, kendi askerlerinin moralinin yüksek olduğuna ilişkin propagandalara karşılık, bu askerlerin de çöldeki savaş için pek gönüllü oldukları ileri sürülemez. Bunlar, Amerikan, İngiliz ya da Fransız vatanını savunmak için burada olmadıklarının, ucuz petrol için cepheye gönderildiklerinin elbet farkındalar.. Hele kara savaşı başlar da yanıbaşlarında arkadaşları sapır sapır dökülürse, ötekilerin kahramanca savaşacakları kuşkuludur.. Bu nedenle, müttefiklerin taktiği, hava akınlarıyla Irak'ı iyice halden düşürmek, savaş gücünü kırmak, askerlerinin moralini daha da düşürmek ve böylece, ya onu teslim olmaya zorlamak ya da az kayıpla zafer elde etmektir.

Saddam'a gelince, arasıra Telaviv'e ve Riyad'a *Scud* füzeleri atarak, ele geçirdiği pilotları televizyona çıkararak savaş gücünü kanıtlamak istiyor. Ama bunlar daha çok, özellikle de Irak ve Arap kamuoyunu etkileme amacını taşıyor. Scud füzelerinin, kimyasal ya da nükleer başlık taşımadıkça, askeri açıdan gerçekten de bir önemi yok. Üstelik bunlar patriot füzeleriyle, önemli derecede etkisiz hale getirildiler. Stratejik hedeflere konduğu söylenen ve böylece hava akınlarına karşı bir kalkan olarak kullanılmak istenen esir müttefik pilotlarının durumu ise yeni hava akınlarını etkilemiyor. Batılı liderler, kendi adamlarının hayatı üstüne çok titrer görünmelerine karşılık, savaşta gerçekçidirler, böyle şeylere aldırmazlar. Onlar, ucuz petrol için, Ortadoğu'yu denetim altında tutmak için, gerektiğinde, yüzbinleri de ölüme atmaya kararlıdırlar.

Saddam'ın başka silahları da var. Örneğin petrol borularını havaya uçurma tehditinde bulunmuştu. Böyle birşey, büyük çevre kirliliği yaratarak tüm dünya için bir felakete yol açabilir. Körfeze akan petrol, bu tehlikenin şaka olmadığını gösterdi. Saddam, aynı zamanda kimyasal ve biyolojik kitle kırım silahlarını kullanma tehditinde bulunuyor. Bu ise İsrail'de, Suudi Arabistan'da, Türkiye'de, hatta terör korkusuna kapılmış şu canı tatlı insanlar ülkesi Amerika'da, tam bir panik yaratmış durumda. Gaz maskeleri, son model savaş uçakları kadar TV ekranlarına yansıyor. Bundan da en çok bu maskeleri üreten ve satanlar karlı çıkmış olmalı.. Saddam'ın elinde nükleer başlıklar bulunduğu söylentisi de var. Müttefikler, ister istemez bunların da hesabını yapmak zorunda..

İnsanlar Yalanla Besleniyor

Bu savaş, iki taraf açısından da haklı bir savaş değil, pis bir savaş. Ama her iki taraf da, ençok da bu

nedenle, ulusal ve uluslararası alanda kamuoyu desteğini kazanmak, haklı bir dava uğruna mücadele ediyor görünmek için yoğun bir propaganda kampanyası yürütüyor.

Saddam Hüseyin şimdi Filistin sorununu ve Arap çöllerindeki petrol zenginliğinin tüm araplara ait olması gerektiği gibi haklı, ya da sempati uyandıran konuları işlemektedir.

Ancak, adaleti sağlamak için herhalde Saddam'ın Kuveyt'i işgal etmesi gerekmiyordu. Bu, Filistin sorununa hiç de hizmet etmedi. Gerçi Filistinliler, kendi sorunlarının da Kuveyt'le birlikte ele alınmasını dayattığı için Saddam'ı alkışlıyorlar; ama uluslararası kamuoyunda tek düşmüş, saldırgan konumundaki Saddam'ın durumu hiç de onların davasına hizmet edemez. Nitekim Saddam'a verilen destek Filistin hareketinin uluslararası prestijini sarsmıştır. Bu, onun, savaş nedeniyle bölünmüş Arap dünyasındaki durumunu da zayıflatmaktadır.

Arabistan çölünde çıkan petrol zenginliğinin de, Sabah ailesi, Suudi kral ailesi, Katar şeyhleri ve benzeri bir avuç kral ve şeyh tarafından har vurulup harman savrulması, gerçekten de bir adaletsizliktir. Dünya petrol rezervlerinin yüzde 65'inin Ortadoğu'da olduğu düşünülürse, bunun önemi daha da anlaşılır. Ancak bunun yolu da Kuveyt'in işgalinden geçmiyordu. Saddam bölgeye adalet dağıtan bir kahraman veya yeni bir peygamber değildir. Onun sicili bozuktur. O, en başta Irak'ın Arap ve Kürt halklarını ezen kanlı bir diktatördür. Bu yüzdendir ki, Kuveyt ve Suudi petrolü şurda kalsın, bizzat Irak petrolü de, çıktığı topraklardaki insanların, Kürtlerin ve Arapların mutluluğuna, refahına hizmet etmemektedir. Saddam petrol gelirini silaha yatırmakta, onunla kendi terör çarkını ayakta tutmakta, saldırı savaşlarına girişmektedir. Irak'ın Kürt ve Arap halkları ise, bu nedenle cehennem hayatı yaşamaktalar.

Bu Bir Müslüman-Hıristiyan Savaşı mı?

Saddam'ın kullandığı propaganda araçlarından biri de müslümanlıktır. Irak-İran savaşı sırasında Humeyni'nin ona karşı etkin biçimde kullandığı bu silahı, şimdi Saddam Batı'ya karşı kullanmakta, "Büyük Şeytan"dan, "kafirler"den, "Haçlı Ordusu"ndan, onlarla işbirliği içindeki "hainler"den söz etmekte ve müslümanları onlara karşı cihada çağırmaktadır. Bu çağrı etkili olmuyor da değil. Şu ana kadar herhangi bir ülkede müslümanlar, elde kılıç ya da tüfek, cihadı başlatmış olmasalar bile, genel olarak müslüman toplumlar etkilenmekte ve yer yer çeşitli biçimde tepki göstermekteler. Malezya'dan Fas'a kadar, gösteriler düzenleyen müslüman kitleler, "Kuveyt sorunu bahane edilerek Irak'ın müslüman halkına karşı yürütülen haçlı seferini" kınamaktalar. Bazı ülkelerde tepkiler bizzat hükümetler düzeyinde dile getirilmekte.

Ancak saf, iyi niyetli müslüman çevrelerin tepkileri bir yana, bu kavganın bir Hıristiyan-Müslüman kavgası olmadığı da açıktır. Ne Saddam Müslümanlık için Kuveyt'i işgal etti, ne de Batılılar Hıristiyanlık için savaşıyorlar. Savaş cephesinin her iki yanında da hem müslüman, hem hıristiyan var. Örneğin Batı ülkelerinde savaşa karşı gösteri yapanların çoğu hıristiyandır. Savaşa, Irak'ın bombalanmasına karşı çıkan Küba halkı müslüman değil. İngiltere'deki savaş karşıtları, Fransa'da Komünist Partisi ve öteki savaş karşıtı güçler müslüman değiller. Bizzat Irak'ın Dışişleri Bakanı Tarık Aziz bir hıristiyan! Diğer yandan, müslüman Saddam'dan duyduğu korkuyla ABD'nin kucağına daha da atılan Kuveyt Şeyhi, Suudi Arabistan Kralı, Mısır devlet başkanı Mübarek ve benzerleri pekala Müslümandırlar. Özellikle de Suudi kralları bu işin sömürüsünü yıllardır Saddam'dan daha çok yapmaktalar.. ABD'nin dümensuyunda Irak'a karşı savaşmak için can atan Türk yönetimi, Özal ve ekibi de öyledir. ABD ve İngilizlerin yanında saf tutan İsrail ise bu işi hıristiyanlık aşkına yapmıyor.

Müslümanlık adına Saddam Hüseyin'in, bu eli kanlı zorbanın yanında yer almanın haklı hiçbir yanı yoktur. 1980'den 1988'e kadar, sekiz yıl boyunca İran'a karşı savaşan, bu iki ülkenin müslüman halklarının kanının oluk oluk akmasına ve her iki ülkenin de yıkımına sebep olan bu Saddam değil mi? Ya yoksul, savunmasız Kürt halkına karşı kimyasal silah bile kullanan yine bu Saddam değil mi?

Hayır, sorun bir din sorunu değil, çıkar sorunudur. Bunun içindir ki Saddam Kuveyt'i yutmak istemiş, Batılılar da, can damarlarına vurulmuş gibi uçaklarını, tanklarını, savaş gemilerini kaptıkları gibi bölgeye akmışlardır. Bunun içindir ki kutsal yerlerin ve emanetlerin sahibi, halifelik taslayan Suudi kralı, Kuveyt emiri ve öteki petrol zengini şeyhler ABD'nin safında savaşmaktalar. Onlar petrol deryasını ve onun üstüne kurulu saltanatlarını cansiperane savunmaktalar. Özal, silme Hıristiyan pazarına —Ortak Pazar'a— girmek istediği, ve bu kavgada yağmadan pay almak istediği için ABD ve yandaşlarının yanındadır. Yine bunun içindir ki, bu savaşta hiçbir çıkarı olmayan, ne Saddam zorbasını, ne de emperyalistleri ve onların Ortadoğu'daki işbirlikçilerini, çağı dolmuş şeyhleri, kralları savunmaları gerekmeyen ilerici, barışsever çevreler, Amerika'nın, Avrupa'nın Türkiye ve Kürdistan'ın bilinçli emekçi ve aydın insanları, savaşa karşı çıkıyorlar.

Müslümanlık adına Saddam Hüseyin'in, bu eli kanlı zorbanın yanında yer almanın haklı hiçbir yanı yoktur. 1980'den 1988'e kadar, sekiz yıl boyunca İran'a karşı savaşan, bu iki ülkenin müslüman halklarının kanının oluk oluk akmasına ve her iki ülkenin de yıkımına sebep olan bu Saddam değil mi? Ya yoksul, savunmasız Kürt halkına karşı kimyasal silah bile kullanan yine bu Saddam değil mi?

Elbet, şimdi müslümanlık adına Saddam yanlısı yürüyüşler düzenleyen çevrelere de sormak gerekir: Saddam Kürdistan'a karşı kimyasal silah kullandığında nerede idiler? Niçin sesleri çıkmadı?

Gerçek şu ki, o günler, faşist Evren'in de bir ara Türkiye adına katılıp başkanlığını yaptığı İslam Ülkeleri Konferansı dahil, hiçbir islam ülkesi ve örgütü herhangi bir tepki gösterme gereğini duymadı. Kimileri ise, kendilerinin de bir kurtuluş savaşı verdiklerine ve Kürt halkının ve yurtseverlerinin kendileri için de yanan yüreğine bakmaksızın, Halepçe olayı ile ilgili olarak, "bu kontraların uydurmasıdır" diyebildiler..

Saddam Hüseyin, savaşın daha başında seccadesini serip gerçek bir mümin gibi ellerini tanrıya kaldırırken, hiç kuşku olmasın, bu işi, salt gariban, saf, gerçekten inanmış müslüman kitleyi aldatmak için, onların duygularını okşamak, kabartmak için yapmaktadır. Amerikan askerlerinin çiğnediği kutsal yerlerden söz ederken de öyle.. Din-iman adına Saddam'ın ve tüm öteki zorbaların, halk düşmanlarının yaptıkları demagoji, kuşku yok, tiksindiricidir. Onlar birkez daha dini basit bir sömürü aracı yapmaktalar.

Batılıların Çifte Standardı

Ya petrol için savaş uçaklarını, tanklarını ve savaş gemilerini alıp Ortadoğu'ya koşan Amerikalıların, İngilizlerin ve ötekilerin yaptıkları? Onların propagandası daha mı az tiksindirici?. Müttefiklerin reisi Bush, ikide bir televizyona çıkıp teatrikal bir sesle, hatta kimi zaman gözlerinde yaşlarla, "haklı bir dava" için, "adalet" için, "Kuveyt'e özgürlük getirmek" için, "diktatörü cezalandırmak" için diller dökerken söylediklerine kendisi de inanıyor mu?. ABD Başkanı Bush, İngiliz Başbakanı Major ve ötekiler meğer başka devletlerin egemenliklerine, başka halkların özgürlüğüne ve adalete ne değer verirlermiş!.

İnsan haklarıyla ilgili bu çifte standart, bu ikiyüzlülük karşısında insan ancak tiksinti duyabilir. Özellikle de biz Kürtler tiksinti duymaktayız. Çünkü biz onlarca yıldır amansızca eziliyoruz. Hem de bir bölümümüz şu canavar Saddam, bir bölümümüz de Batı'nın sevgili müttefiği sömürgeci Türk yönetimi tarafından. Halepçe'de beşbin can, çocuk, genç-yaşlı, kadın-erkek, biranda kimyasal silahlarla can verdiği zaman bunlar nedere idiler? Neden sesleri çıkmadı? Ya Saddam binlerce köyü ve kasabayı yerle bir ederken? Haberleri yok muydu? Gökyüzünde uyduları, yeryüzünde ajanları da mı yoktu? Hem bu kimyasal silahları Saddam'a kim sağlamıştı? Kim ona teknoloji, hammade vermiş, fabrikalarını kurmuştu?

Batının radyoları televizyonları şimdi Saddam'ın canavarlıklarını sayıp döküyorlar. Telaviv'e düşen, kimisi yalnızca "hafif yaralanmalara", kimisi de bir-iki kişinin ölümüne yol açan Scud füzelerinin dehşet verici öykülerini anlatıyorlar.. Evleri yıkılan, yaralanan insanlar, İsrail devlet adamları konuşturuluyor. Herkes Saddam'ın bu canavarlığını lanetliyor. "Savaşla ilgisi olmayan" bir ülkeye, sivil halka yapılan bu saldırının çirkinliğini ve zalimliğini anlatmak için söz bulunamıyor. Herkes "cevap vermemesi" için İsrail liderlerine yalvarıyor.. Herkes İsrail'e yardım için koşturuyor Amerikalılar patriot füze bataryalarını yetiştiriyorlar, Almanlar gaz maskelerini.. Ama İsrailliler, uğradıkları zararlar için ABD'ye ve Batı klübünün öteki zengin üyelerine mütevazi bir fatura uzatıyorlar: şimdilik 13 milyar dolar!

Almanlar, şu 6 milyon yahudiyi sabun edip gerisini de Filistin'e kadar kovalayanlar, birkaç Scud füzesinin yolaçtığı bu acı manzaralar karşısında gözyaşlarını tutamıyorlar. Dışişleri Bakanı Gençer hemen İsrail'e koşturuyor. İlk elde 250 milyon mark sunuluyor, onunla birlikte yüzbinlerce gaz maskesi, patriot füzeleri.. İsrail'in savunmasına yardımcı olmak için Alman askerleri de teklif ediliyor.

Ama bu iyiliksever, yufka yürekli insanların aklına Filistinlilerin durumu nedense hiç gelmiyor. İsrail'in işgal ettiği topraklar, yıllardır çiğnediği BM kararları, yıllardır bombaladığı, içinde çoluk-çocuk yaşayan yoksul Filistinli kampları.. Yıllardır Gazze Şeridi'nde ve Batı Şeria'da olanlar.. Hatta savaş başladığından bu yana, bu bölgelerde evlerine hapsedilmiş, gaz maskesiz ve ekmeksiz insanlar..

İnsan haklarıyla ilgili bu çifte standart, bu ikiyüzlülük karşısında insan ancak tiksinti duyabilir.

Özellikle de biz Kürtler tiksinti duymaktayız. Çünkü biz onlarca yıldır amansızca eziliyoruz. Hem de bir bölümümüz şu canavar Saddam, bir bölümümüz de Batı'nın sevgili müttefiği sömürgeci Türk yönetimi tarafından. Halepçe'de beşbin can, çocuk, genç-yaşlı, kadın-erkek, biranda kimyasal silahlarla can verdiği zaman bunlar nedere idiler? Neden sesleri çıkmadı? Ya Saddam binlerce köyü ve kasabayı yerle bir ederken? Haberleri yok muydu? Gökyüzünde uyduları, yeryüzünde ajanları da mı yoktu? Hem bu kimyasal silahları Saddam'a kim sağlamıştı? Kim ona teknoloji, ham

madde vermiş, fabrikalarını kurmuştu? Başta şu iyiliksever ve yufka yürekli Almanlar olmak üzere, İsviçreliler, Avusturyalılar değil mi? Ya topları, tankları, füzeleri sağlayanlar? İngilizler, Fransızlar, hatta Amerikan şirketleri değil mi?

Biz Kürtler Batılıların şimdi insan hakları adına söylediklerinden tiksinti duyuyoruz; çünkü onların kulakları bizim acılarımız karşısında hep sağırdır.

Yeni gözdelerinin hatırına eskisini gözden çıkaran Sovyetler bile, şimdi, uluslararası yumuşamayı sabote ettiği, -belki de Doğu Avrupa'ya gidecek dolarları Körfeze yönelttiği için- Saddam'a öfke duyuyorlar. Ama onun askeri gücünü kurmakta birinci dereceden sorumlu değiller mi? Hele hele, Kürt halkına karşı kimyasal silah kullandığı zaman bile suskun kalanlar, hatta suskun bile kalmayıp, Şevardnadze'nin ağzından kimyasal silah kullanımını yalanlamaya kalkışıp Saddam'ı temize çıkarmaya çabalayanlar onlar değil miydi? Politika denen şey bu kadar ilkesizce ve rezilce mi yapılıyor?.

İsrail'de yaralananlar, ölenler ve evsiz kalanlar elbet insandır, onlar için üzülmek doğaldır. Ama Filistin'de yıllardır ölenler, acı çekenler de insan; onlar için de üzülmeli. Kürdistan'da yıllardır ezilenler, kırılanlar, sürülenler de insan; onları da düşünmeli.

Biz Kürtler Batılıların şimdi insan hakları adına söylediklerinden tiksinti duyuyoruz; çünkü onların kulakları bizim acılarımız karşısında hep sağırdır.

Basın yayın tekelini elinde tutan, dünyanın dört bir yanını bir propaganda bombardımanına tabi tutan Batı'da, radyolar-televizyonlar şu günlerde, İsrail'e düşen füzeyi günde belki on kez, yirmi kez veriyorlar; Baltık ülkelerinden birinde askerlerin bir genci döğdüklerini de haber olarak vermeye değer buluyorlar.. Ama tam da aynı günlerde, gaz maskesi ve sığınağı olmadığı için, hem Irak'ın, hem de bizzat Türk hükümetinin bombardımanından korktuğu için, can havliyle, kış günü evini-yurdunu bırakıp Batı'ya kaçan yüzbinlerce, milyonlarca Kürdün durumundan hiç söz etmiyorlar. Tam da aynı günlerde, Türkiye Kürdistanı'nın birçok kentinde, kasabasında savaşa karşı gösteri düzenleyen yığınlardan, halka acımasızca ateş açan asker ve polislerden, Lice'de, Batman'da, Tatvan'da bu şekilde katledilen sivil, savunmasız insanlardan hiç söz etmiyorlar. Üstelik şu anda, Türkiye'nin Irak'a karşı açtığı ikinci cephenin haberlerini yazmak için Türkiye'nin doğusuna, yani Kürdistan'a akın etmiş onlarca Batılı gazeteciye rağmen..

Batı bunlardan söz etmiyor, çünkü bu insanların yaşamı batılılar için hiçbir önem taşımıyor. Çünkü bunlar ne emperyalist efendidir, ne de onların uşağı ve maşası..

Tüm Bir Emperyalistler Ordusu

Bu savaşa Saddam Hüseyin neden oldu. En azından görünüşte odur. Ama geçmişe bakmak gerekir: Arabistan'ı ve Kürdistan'ı kim böldü, niçin böldü? Kum üstünde ve masa başında sınırlar nasıl çizildi? Kuveyt devleti, Irak'ın denize ulaştığı yerde bu nüfusça ve toprakça küçücük, ama bir petrol deryası üstünde yüzen devlet nereden çıktı ve başına Şeyh Sabah ailesi nasıl oturtuldu?

Evet Saddam, Amerikalıların deyişiyle bir *"badman"*dır (kötü adam, eşkiya) ama bu, şimdi körfezi bir cehenneme çeviren Batılı emperyalistleri ve onların Arap dünyasındaki maşalarını ve uşaklarını, Arap halkının bu kan emicilerini, *"good man"* (iyi adam) veya *superman* yapmaya yetmiyor.

Hangi açıdan baksanız, bu savaş insana tiksinti veriyor.

Şu anda çatışmalar mevzii de olsa, çatışan güçler ve çıkarlar bakımından bir anlamda bir dünya savaşı niteliği alan bu savaş, elbet 1. ve 2. Dünya savaşlarından farklıdır. Onlar en başta iki dev emperyalist blok arasındaki yeniden bölüşüm savaşlarıydı. İkincisinde Sovyetler Birliği de hedef olmuştu. Ama bugünkü savaş, ne emperyalistler arası bir savaş, ne de, Kore ve Vietnam savaşlarında görüldüğü türdendir. Şimdi, biryanda megalomaniye kapılmış eli kanlı bir diktatör, diğer yanda, arkalarına BM kararlarını, Batı'ya eli mahkum SSCB'nin ve kabuğuna çekilmiş Çin'in onayını da almış, dünyanın tek süpergücü ABD'nin komutanlığında, kuyruğuna Arabistan'ın Ortaçağ kalıntısı Şeyh ve kral taifesini de takmış, tüm bir emperyalistler ordusu..

Paris'te AGİK toplantısında, barış, yumuşama ve ortak güvenlik adına, silahları ve askeri birlikleri karşılıklı olarak azaltma kararı alan, soğuk savaşa son verdiklerini açıklayan Avrupalılar ve Kuzey Amerikalılar, yani dünyanın zenginleri, bunun ardından, aldıkları ortak kararla, cümbür cemaat Ortadoğu seferine çıktılar.

Şu anda çatışmalar mevzii de olsa, çatışan güçler ve çıkarlar bakımından bir anlamda bir dünya savaşı niteliği alan bu savaş, elbet 1. ve 2. Dünya savaşlarından farklıdır. Onlar en başta iki dev emperyalist blok arasındaki yeniden bölüşüm savaşlarıydı. İkincisinde Sovyetler Birliği de hedef olmuştu. Ama bugünkü savaş, ne emperyalistler arası bir savaş, ne de, Kore ve Vietnam savaşlarında görüldüğü türdendir. Şimdi, biryanda megalomaniye kapılmış eli kanlı bir diktatör, diğer yanda, arkalarına BM kararlarını, Batı'ya eli mahkum SSCB'nin ve kabuğuna

çekilmiş. Çin'in onayını da almış, dünyanın tek süpergücü ABD'nin komutanlığında, kuyruğuna Arabistan'ın Ortaçağ kalıntısı Şeyh ve kral taifesini de takmış, tüm bir emperyalistler ordusu..

ABD, İngiltere, Fransa gibi üç büyük Batılı emperyalist, geniş askeri güçlerini seferber etmişler. İtalya'dan Belçika'ya kadar öteki orta ve küçük boy emperyalistler, sefere küçük çapta askeri birlikleri, savaş gemileriyle katkıda bulunmuşlar. Japonya ve Almanya gibi zenginler ise kesenin ağzını açmışlar, ayrıca silah ve malzeme desteğinde bulunuyorlar. Japonya şimdiye kadar 11 milyar dolar, Almanya ise 9 milyar dolar verdi.

Arap şeyhlerine, emirlerine gelince, kaderlerini emperyalizme bağlamış olan bu gericiler yalnızca maşa ve uşak değiller. Onlar, petrolden sağladıkları dev gelirlerle çoktan köşeyi dönmüşler, çeşitli sermaye yatırımları, banka ortaklıklarıyla emperyalizmin bir parçasına dönüşmüşlerdir. Onlar aynı zamanda güçlü finans krallarıdırlar. Müttefikler'in savaş masraflarını da asıl onlar karşılıyorlar. Suudi Arabistan ve Kuveyt'ten herbiri, daha şimdiden 13.5 milyar dolar verdiler. Elbet saltanatlarını korumak için buna mecburlar. Kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez. Onlar bu parayı, petrolden birkaç ayda çıkarırlar.

Kuveyt İçin Değil, Petrol İçin..

Ve bölgedeki dev petrol zenginliği öyledir ki, yalnızca geniş kral ve şeyh ailelerine binbir gece masallarını andırır bir yaşam sağlamakla kalmıyor, aynı zamanda, Kuveyt'te, Suudi Arabistan'da, Birleşik Arap Emirlikleri'nde, Bahreyn'de, Katar'da, genel olarak toplumsal refahın yükselmesine yol açıyor. Bunun içindir ki Kuveyt'in ve Suudi Arabistan'ın işi yolunda, besili arapları, Saddam Hüseyin'in çağrılarına kulak asmıyor, tersine, ellerindekini korumak, öteki arapları bu işe ortak etmemek için, pekala, "haçlı sancağı" altında savaşıyorlar da..

Ve eğer "dini bütün" Suudi kralı, Kuveyt Şeyhi, Etopya'da, Somali'de, müslümanlar da dahil, açlıktan ve susuzluktan kırılıp giden insanlar için beş kuruş vermeyip de ABD ve İngilizlerin savaş değirmenine milyarları avuçla atıyorlarsa, o da "Allah için" değil, petrol içindir.

Körfez savaşının salt askeri harcamalarının, ilk üç ayda Müttefikler'e 45 milyar dolara mal olacağı söylenmekte. Ancak bu para, daha şimdiden, salt Kuveyt, Suudi Arabistan, Japonya ve Federal Almanya'nın ödedikleriyle karşılanmıştır.

Batılıların, insanı adeta şaşırtan, geçmişte bir benzeri daha görülmeyen bu işbirliği, uyumu, eli açıklığı acaba ne içindir?. Gerçekten dünya barışı için mi; ulusların özgürlüğü ve insan hakları için mi?. Bu iddialara kargalar bile güler.

Batı'nın bu büyük Ortadoğu seferinin ucuz petrol için olduğunu çocuklar bile biliyor. Kendi çıkarları için olmasa Batılıların şuradan kalkıp şuraya oturmayacaklarını, kimseye metelik vermeyeceklerini herkes bilir. Ve petrol onların ortak davasıdır. İkinci Dünya Savaşı'nın can düşmanları ABD ve Japonya, İngiltere ve Almanya, biri silahşör, öteki mark ve yen veriyorsa işte bunun içindir. Körfez Savaşı'na bir "Haçlı seferi" görünümü veren de işte budur.

Ve eğer "dini bütün" Suudi kralı, Kuveyt Şeyhi, Etopya'da, Somali'de, müslümanlar da dahil, açlıktan ve susuzluktan kırılıp giden insanlar için beş kuruş vermeyip de ABD ve İngilizlerin savaş değirmenine milyarları avuçla atıyorlarsa, o da "Allah için" değil, petrol içindir.

Bu, insanlık için ne acı verici bir durum! Her yıl milyonlarca çocuk açlıktan, bakımsızlıktan ölüyor. Güney Amerika'nın *yağmur ormanları*, "dünyanın ciğerleri" denen bu güzelim yeşillik deryası, sömürü hırsının ve bilgisizliğin elinde yokolup gidiyor. Dünyamızda yüzmilyonlarca insan açken, evsizken, okumasız-yazmasızken, Newyork ve Londra da dahil, sokaklarda yaşar ve çöp tenekelerinden beslenirken, işte dev paralar ve emekler böylesi uğursuz bir savaşta harcanıyor. Bunu salt Saddam'ın suçu saymak mümkün mü?

Saddam bir çılgın olabilir. Herkes Hitler için de böyle diyor. Ama ya bunları ortaya çıkaran toplumların, düzenlerin, bunlara alkış çalanların, bunların savaş makinasını kurup donatanların hiç suçu yok mu? Bunu önleyemeyen bir dünya daha mı az suçludur?

Savaş Histerisi ve Teknoloji Manyaklığı

Arasıra İsrail'e ve Suudi Arabistan'a atılan Scud füzelerini saymazsak, silahlar şu anda yalnızca Kuveyt ve Irak üzerinde patlıyor.

Saddam bir çılgın olabilir. Herkes Hitler için de böyle diyor. Ama ya bunları ortaya çıkaran toplumların, düzenlerin, bunlara alkış çalanların, bunların savaş makinasını kurup donatanların hiç suçu yok mu? Bunu önleyemeyen bir dünya daha mı az suçludur?

Ama günümüzün, geçmişle kıyaslanmayacak gelişkin haberleşme teknolojisi yüzünden insanlar tüm dünyada, Birinci ve İkinci Dünya savaşlarında bile görülmemiş derecede savaşı yaşıyorlar, onunla yatıp onunla kalkıyorlar. Bu da Körfez savaşının özelliklerinden biri.

CNN, SKY ve batının öteki tele vizyon kanalları savaş haberleri ve yorumlarıyla tüm dünyayı tam bi

propaganda bombardımanına tabi tutuyorlar. İran'da mollalar iktidara geldikten sonra İran televizyonu, kuran okuyan bir mollanın sesi ve görüntüsüyle açılıp kapanır oldu. Batı televizyonları da şimdi "Körfezde Savaş" ya da "Büyük Britanya Savaşta" sözleri ve burunları kılıç gibi sivri, karınları füzelerle bezeli jet uçaklarının dehşet verici homurtusu ve görüntüsüyle açılıp kapanıyor. Radyolar ve günlük-haftalık basın da öyle. *Newsweek*'in, *Time*'in sayfaları savaş uçakları, tanklar, toplarla kaplı. Silah tekellerinin propaganda broşürleri gibi..

Bir savaş histerisi Batı'yı sarmış. Savaşın başlamasıyla birlikte savaş karşıtlarının sayısında azalma gözleniyor. Hükümetler, basın ve yayın tekelleri, savaş yanlısı dalgayı yükseltmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Barış yanlısı kitlesel gösteriler giderek haberlerden çıkarıldı.

Bir savaş histerisi Batı'yı sarmış. Savaşın başlamasıyla birlikte savaş karşıtlarının sayısında azalma gözleniyor. Hükümetler, basın ve yayın tekelleri, savaş yanlısı dalgayı yükseltmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Barış yanlısı kitlesel gösteriler giderek haberlerden çıkarıldı. Buna karşılık ilgi, ellerinde Amerikan bayraklarıyla yırtınan savaş yanlısı küçük gösterici gruplarına çekildi. Devlet adamları "vatan", "adalet", "kahramanlık" ve "kendini adama" üzerine yanık sesli nutuklar çekiyor, kızıl sakallı, besili adamlarsa bedenlerine yurt ve savaş sembollerinden dövmeler yaptırıyorlar. Aynı zamanda ortalığı bir terör korkusu ve Arap düşmanlığı sarmış. İngilizler, bir yandan Saddam'ı Cenevre Konvensiyonu'nu çiğnemekle suçlarken, diğer yandan İngiltere'de okuyan 30 kadar Iraklı öğrenciyi, bir günde toparlayıp savaş esiri diye cezaevine gönderiyorlar. ABD yurttaşı Araplar FBI tarafından soruşturmadan geçiriliyor, dükkânları taşlanıyor ve ölümle tehdit ediliyorlar. Düşmanca duygular giderek tüm Ortadoğululara, hatta tüm yabancılara yönelebilir. Yeni bir şovenizm ve ırkçılık dalgası Batı toplumlarını adeta boğuyor. "Saddam Canavarı" büyüdükçe büyüyor..

Saddam gerçekten bu kadar güçlü mü? Irak'ın altı-üstü ateş olsa ne yapar? Ünlü halk deyişiyle, attığın taş ürküttüğün kurbağaya değer mi?

Ama herhalde, seksenli yılların perestroyka rüzgarından, Doğu-Batı yumuşamasından sonra, böylesi bir "cengaverlik" dalgası Batı emperyalizmine gerekliydi..

Savaş histerisi televizyondaki güzel, narin bayan spikerleri bile anaforuna katmış; bunlar, düşman üzerine, uçaklar, tanklar, bombalar, füzeler üzerine, savaş taktik ve stratejileri üzerine ateşli diller döküyorlar.

Cephe gerisi böyle olunca cephenin nasıl olacağını tahmin etmek zor değil. Hergün bir ya da birkaç brifing veriliyor. Amerikan ve İngiliz komutanlar, basın sözcüleri, arada sırada da ayıp olmasın diye Suudiler, basına bilgi veriyorlar. Nasıl bombalamışlar, nasıl yerle bir etmişler, nasıl düşürmüşler, nasıl batırmışlar.. Askerlerinin yüksek moralini, silahlarının marifetlerini anlata anlata bitiremiyorlar.

Bu savaşta dikkati çeken yanlardan biri de "yüksek teknoloji" üzerine yapılan bitmez tükenmez edebiyat. Televizyon seyircisi bu süper teknolojiyle artık içli dışlı oldu. Son derece gelişkin, "incelikli" uydular, radarlar, uçaklar, füzeler, elektronik aygıtlar nasıl çalışıyor, hedefler nasıl avlanıyor ya da vuruluyor, artık biliyorlar! Teknolojiye övgü o dereceye vardı ki, insan Batı'da AIDS'den sonra, bir de *teknomani* hastalığının türediğini ve pek yaygın olduğunu söyleyebilir.

Deneme Tahtası Yapılan Bir Ülke

Batılılar Körfez savaşını, son model uçaklarını, toplarını, füzelerini denemek için bulunmaz bir fırsat sayıyorlar, Irak ve Kuveyt'i tam bir deneme tahtası yaptılar. Kızıldeniz'den ateşlenen bir Cruise füzesi Bağdat'taki hedefine nasıl ulaşır, lazer yardımıyla bir köprü nasıl uçurulur vb.. Bu konuda tümüyle pervasızlar, dünya ne der umurlarında bile değil..

Açık ki, kimse biz Kürtler kadar Saddam'dan ve onun kanlı rejiminden nefret edemez. Bu rejim yıllardır Kürt halkını barbarca eziyor. O, bize karşı jenosid suçunu işledi. Saddam rejiminin yıkılması, onun ve öteki halk düşmanlarının cezalandırılması da bizi herkesten çok sevindirir. Ama öldürücü silahların, ve öldürmenin, yakıp yıkmanın bunca reklamı, düşmanımıza karşı da yapılsa hoş değil.

Aynı zamanda, bu fırsattan istifade, savaş araç ve gereçlerinin yoğun bir reklamı yapılıyor, onlar pazarlanıyor. Amerikalılar Patriot füzelerinin, radarlara yakalanmayan F-117'lerin, İngilizler çok alçaktan uçan tornedoların ve yeni tür topların.. Öteki savaş malzemesi de çöl modasına ayak uydurdu: yeni tür elbiseler, potinler.. Kimi sivil sanayiler ve sektörler, örneğin hava taşımacılığı, turizm güç duruma düşerken, savaş sanayii için pazarın çok canlandığı, silah tekellerinin daha şimdiden iyi vurgun yaptıkları açık.

Savaşla finans kapital arasındaki bağ da, bu vesileyle çok açık görülüyor. Radyo ve televizyon haberleri cephe ile borsalar arasında gidip geliyor. Cephedeki gelişmeler, bir barometre gibi petrol fiyatlarını, hisse senetlerini, altını ve doları etkiliyor. Borsalardaki çıl-

günlük cephedekini geride bırakıyor.

Nedeni ne olursa olsun, savaş elbet savaştır. Bir kez patlayınca cephe de, cephe gerisi de bombalanır, askerler de siviller de ölür. Ama, dünya alemin gözü önünde, günün yirmidört saati, savaşta işlenen marifetleri anlatmaya, bu kadar övünmeye ne gerek var? Üstelik de sözde savaşı istemediklerini, bölgeye bir haksızlığı düzeltmeye geldiklerini, "özgürlük ve barış için" dövüştüklerini söyleyenlerce..

Teknolojiniz yüksek, tamam! Irak'ın yalnız askeri hedeflerini değil, ekonomik tesislerini de vurdunuz; köprüleri, petrokimya tesislerini uçurdunuz; pekala! Saddam'ın kanlı rejimi tarafından cepheye sürülmüş zavallı işçi ve köylü çocuklarından başka birşey olmayan askerlerin üstüne "halı bombaları"nızı da yağdırdınız; o da kabul! Peki, bombaladığınız, yakıp yıktığınız, herşeye rağmen bir ülkedir; öldürdüğünüz insanlardır; bukadar reklamını yapmak doğru mu?

Metin Eroğlu'nun deyişiyle:

"Piyango vurduysa vurdu
Kelleyi kulağı düzdünüzse düzdünüz
A şırfıntı cakan kime!"

Açık ki, kimse biz Kürtler kadar Saddam'dan ve onun kanlı rejiminden nefret edemez. Bu rejim yıllardır Kürt halkını barbarca eziyor. O, bize karşı jenosid suçunu işledi. Saddam rejiminin yıkılması, onun ve öteki halk düşmanlarının cezalandırılması da bizi herkesten çok sevindirir. Ama öldürücü silahların, ve öldürmenin, yakıp yıkmanın bunca reklamı, düşmanımıza karşı da yapılsa hoş değil.

Kaldıki, Saddam'a ve askeri gücüne karşı savaşmak, Irak'ı, hatta bölgeyi ve belki de dünyayı toptan mahvetmeyi gerektirmiyor. Şu anda Irak'ın altı üstüne geliyor. Bu ülkede yalnız Saddam ve askerleri değil, 18 milyon insan, Arap ve Kürt halkları yaşıyor. Orada yalnız askeri tesisler, kimyasal ve biyolojik silah üreten fabrikalar, cephane depoları değil, aynı zamanda insanlar, evler, okullar, anıtlar var. Gerçi Müttefikler ısrarla, uçaklarının ve füzelerinin çok "incelikli" olduğunu, yalnızca askeri hedefleri vurduklarını söylüyorlar. Ama gerçeklerin hiç de öyle olmadığı, bizzat CNN televizyonuna yansıyan manzaralardan bellidir. Ta Basra Körfezi'nden, Kızıldeniz'den, Suudi çöllerinden fırlatılan füzelerin de, sivil ve askeri hedefleri, eli tüfekli askerleri ve çocukları birbirinden ayırdedebilecek kadar akıllı olduklarını sanmıyoruz. Yalnız füzelerin değil, pilotların da..

Batılılar yıllardan beri yavrukurdu kendi elleriyle besleyip büyüttüler, koca kurt yaptılar; şimdi de, zararını görünce, onu yoketmek için ormana girmekten ürküyor, ormanı toptan ateşe vermeyi tercih ediyorlar..

Müttefik askerlerden biri başındaki miğfere "öldürmek için doğdum" diye yazmış.. Bir başkası miğferine faşistlerin ünlü gamalı haçını koymuş.. Bunların herhalde sivil halka acımaları ve onlara zarar vermemek için hayatlarını tehlikeye atmaları beklenemez.

Hava Bombardımanı ve Sivil Halk İçin Büyük Tehlike

Müttefikler, askerlerinin canını tehlikeye atmamak için sınırın öbür tarafında ordularını bekletmekte, Irak ve Kuveyt'i amansız bir bombardımana tabi tutmaktadırlar. Bu bombardımanın, sivil hedeflere ve halka verdiği zararlar sanıldığından da büyüktür. Kimi açıklamalara göre, Bağdat rejimi, halkın morali bozulmasın diye ölü ve yaralı sayısını çok düşük göstermektedir. Yine, elektrik santrallerinin, su şebekesinin bombalanması nedeniyle ülke ışıksız ve susuz kalmıştır. Ama daha tehlikelisi Nükleer reaktörlerin, kimyasal ve biyolojik silahlar üreten tesislerin ve bunların depolarının bombalanmasıdır.

Atom reaktörlerinin bombalanması, Çernobil olayında görüldüğü gibi, etkilerini yakın ve uzak ülkelere kadar duyurabilecek bir radyasyon felaketine yol açabilir. Kimyasal silahların tahribi, kimyasal zehiri geniş bir bölgeye yayabilir. Nitekim daha şimdiden, bu bombalama sonucu bir zehir bulutunun oluşmuş olabileceği Batılılarca da kabul edilmektedir. Amerikalı komutan, "Bu zehir bizim Suudi Arabistan'daki birliklerimize zarar veremez" diyebilecek kadar rahat ve sorumsuzdur. Ama ya bizzat bölgede yaşayan Arap ve Kürt halkları?.

Batılılar yıllardan beri yavrukurdu kendi elleriyle besleyip büyüttüler, koca kurt yaptılar; şimdi de zararını görünce, onu yoketmek için ormana girmekten ürküyor, ormanı toptan ateşe vermeyi tercih ediyorlar..

Görülüyor ki savaşın tahribatı daha şimdiden çok büyüktür ve tırmanması çok daha büyük felaketlere yolaçacaktır. Saddam çılgınının yarın kimyasal silah kullanması durumunda, Batılıların ve İsrail'in de kimyasal silah kullanacaklarına, hatta atomla karşılık vereceklerine kuşku olamaz. Kuveyt'teki petrol kuyularının, yine Kuveyt ve Irak'taki rafinerilerin, petrol depolarının geniş çapta bombalanması ise dünya ölçüsünde bir başka felakete yolaçabilir.

Savaş yolunu seçenlerin tüm bunları hesaba katması gerekirdi. Oysa Batılılar, önce Birleşmiş Milletler Örgütü'ne 15 Ocağa kadar süre koydurtup sonra da 17 Ocak sabahı silahları ateşleyecek kadar sabırsız davrandılar. Ekonomik ambargonun etkilerini göstermesi için yeterince zaman tanımadılar. Diplomatik yolları sonuna kadar zorlamadılar. Filistin sorununu da içerecek biçimde, bölge sorunla

rını bir bütün olarak ele alacak bir Ortadoğu konferansına yanaşmadılar.

Sorun Yalnızca Irak mı?

Batılıların bu acelesi ve "taviz vermezliği" nedensiz değil. Onların amacı Irak'ın askeri gücünü çökertmek, onu İsrail ve öteki Batı işbirlikçisi rejimler -Kuveyt, Suudi Arabistan ve ötekiler- için bir tehlike olmaktan çıkarmaktı. Irak birliklerini Kuveyt'ten çıkarmak için kara ordusunu harekete geçirmemenin, öncelikle Irak'ı yerle bir etmenin amacı da budur.

Ne var ki, salt Irak'ı halden düşürmekle, onun askeri gücünü kırmakla bölgeye barış gelemez.

Saddam'ın askeri gücü, kimyasal silahları, uzun menzilli füzeleri elbet bir tehlikedir. Ama bu silahlar bu bölgede yalnızca onun elinde mi var? Ya İsrail'in elindeki atom bombalarına ne demeli? Ya Türkiye'nin elindeki dev askeri güce ne demeli? Nitekim ABD

Eğer bu dünyanın asıl güçlüleri, ABD ve müttefikleri, Sovyetler ve Çin, bir başka deyişle Irak için idam fermanı veren Güvenlik Konseyi'nin daimi üyeleri isteseler, elele verseler, bu dünyada ne atom bombası kalır, ne bombayi kimya. Ne Saddam Kuveyt'i, ne Türkiye Kıbrıs'ı, ne de İsrail Golan tepelerini, Batı Şeria ve Gazze'yi işgal edebilir. Ve onlar isteseler, Körfez olayında olduğu gibi elele verseler, Filistin de, Kürdistan da, Güney Afrika da, özgürlüğüne kan dökülmeden ve çok kolay kavuşur..

ve NATO, Saddam'ın güçlerini kırarken Türkiye ve İsrail'inkini daha da büyütüyorlar. Türkiye komşuları için bir tehlike değil mi? Daha dün Kıbrıs'ı işgal eden Türkiye değil miydi? Nüfusu 70 milyonu bulunca Bulgaristan'ın hakkından geleceğini söyleyen Özal değil miydi? (Ki o zaman Bulgaristan'ın arkasında Sovyetler vardı, Varşova Paktı dağılmamıştı. Kaldıki,

Körfez seferi de birkez daha gösteriyor ki emperyalizmin huyusuyu değişmemiştir. O sömürü ve şiddet üzerinde ayakta duruyor. Değişen emperyalist cephe değil, sosyalizm cephesidir. Sovyetler'de ve Doğu Avrupa'da yenilenme ve açıklık adına başlayan reform süreci sosyalizmin bozgunuyla sonuçlandı, kapitalist Batı karşısında teslimiyete vardı.

Irak'ın da kanıtladığı gibi daha az bir nüfusla da tehlikeli olunabiliyor..). Ya ABD'nin, İngilizlerin, Sovyetler'in, Çin'in elindeki dev nükleer yığınağa, atom ve hidrojen bombalarına, uzun ve orta menzilli füzelere, kimyasal silah depolarına ne demeli? Ya Fransızların devam eden atom denemelerine ve ellerindeki yığınla bombaya? Ya atom bombası yapma yolunda birhayli mesafe almış olan Pakistan'a, Hindistan'a ve daha başkalarına?.

Hayır baylar, bu tutum inandırıcı değil. Eğer bu dünyanın asıl güçlüleri, ABD ve müttefikleri, Sovyetler ve Çin, bir başka deyişle Irak için idam fermanı veren Güvenlik Konseyi'nin daimi üyeleri isteseler, elele verseler, bu dünyada ne atom bombası kalır, ne bombayi kimya. Ne Saddam Kuveyt'i, ne Türkiye Kıbrıs'ı, ne de İsrail Golan tepelerini, Batı Şeria ve Gazze'yi işgal edebilir. Ve onlar isteseler, Körfez olayında olduğu gibi elele verseler, Filistin de, Kürdistan da, Güney Afrika da, özgürlüğüne kan dökülmeden ve çok kolay kavuşur..

Ama isterler mi? Sorun işte burada! *To be or not to be* kadar!

Dişlerini Birkez Daha Gösteren Emperyalizm

Emperyalizmin canı çıkmadan huyu çıkar mı? O, Ortadoğu petrollerini ucuza alma huyundan, geri kalmış ülkelerin yeraltı zenginliklerini sömürmekten, dünya egemenliğinden vazgeçebilir mi? ABD, İngiltere ve öteki emperyalistler İsrail'in siyonist, Güney Afrika'nın ırkçı, Türkiye'nin sömürgeci rejimlerine sırt veriyorlarsa bu yüzdendir. Dün Kore halkına, Vietnam'a karşı haçlı seferleri düzenledilerse, Grenada'yı, Panama'yı işgal ettiler, Şili'de kanlı Pinoşe rejimini işbaşına getirdilerse yine bu yüzdendir.

Körfez seferi de birkez daha gösteriyor ki emperyalizmin huyusuyu değişmemiştir. O sömürü ve şiddet üzerinde ayakta duruyor. Değişen emperyalist cephe değil, sosyalizm cephesidir. Sovyetler'de ve Doğu Avrupa'da yenilenme ve açıklık adına başlayan reform süreci sosyalizmin bozgunuyla sonuçlandı, kapitalist Batı karşısında teslimiyete vardı. Varşova Paktı toz-duman oldu. Ama NATO duruyor. O, varlığını korumak için yeni gerekçeler ve düşmanlar arıyor. Onları buldu bile. NATO'nun sözcüleri peşpeşe açıklıyorlar, "yeni düşmanımız Arap dünyasıdır, tehlike oradan geliyor," diyorlar. Dün Sovyetler'e karşı ileri karakol rolü oynayan Türkiye'ye şimdi Ortadoğu için ileri karakol rolü veriyorlar.

Körfez savaşı nedeniyle emperyalizm dişlerini birkez daha gösterdi. Zenginler kulübü, uluslar arasında eşitliğe razı değil. Afrika'nın, Asya'nın, Latin Amerika'nın yoksul halklarını sömürmekten vazgeçmek, bunlarla adil, eşit ticari ve politik ilişkiler kurmak şurda kalsın, şimdi sosyalizmden yüzgeri edip biran önce kapağı kapitalist sisteme atmak isteyen ve zenginler kulübü içinde mutlu olmayı düşleyen Doğu Avrupa ülkeleri ve Sovyetler Birliği'ni bile, Batı Kulübü içine almakta o kadar acele davranmıyor. Onları eski günahlarından tümüyle arındırmaya ve tam olarak teslim almaya çalışıyor. Böyle olduğu için, Körfez savaşıyla bunca meşgulken bile, Körfez'-

in altını üstüne getirip onbinleri öldürmekteyken bile, Baltık ülkelerinde biraz sert davranan Gorbaçov yönetimine, onun Körfezde kendilerine sağladığı altın desteğe bile aldırmaksızın, posta atmaktan geri kalmadılar. O bir yana, Sovyetler için hayati olan yardımları da durdurdular, Şubat doruğuna erteleditler. Asıl Körfez savaşı durduktan sonra olacaklara bakmak gerek..

Yeni Bir Dünya Düzeni Nasıl Birşey Olmalı?

Başkan Bush son günlerde daha sık, "yeni bir dünya düzeni"-nden söz ediyor. Bu söz kulağa hoş geliyor; ama nasıl birşeydir bu? Ya da Bush'un kastettiği ne?

O, yeni dünya düzeninden, uluslararasında yeni türden, eşitliğe dayalı, adil, gerçekten uygarca ilişkileri mi kast ediyor, yoksa, herkesin ABD liderliğine evet diyeceği, zenginler kulübü önünde saygıyla eğileceği, bugünkü acımasız sömürü ve baskı ilişkileri önünde uysalca boyun eğeceği bir Romalı düzeni mi? Bush'un gönlündekinin bu ikincisi olmadığını söylemek için ortada ciddi bir kanıt var mı?

Ama bunun dünyaya barış ve huzur getirmeyeceğini bilmek için kahin olmaya gerek yok.

Dünyamızda bilimin ve tekniğin, genel olarak insanlığın üretici güçlerinin düzeyi, hem yapıcı hem de yıkıcı yönüyle öyle bir dereceye vardı ki, gerçekten de artık dünyaya yeni bir düzen vermek zorunlu olmuştur.

İnsanlık, araçların ilkel, avın sınırlı olduğu bir dönemde yaşamıyor. Herkese ekmek, herkese papuç, herkese başını sokacak bir ev sağlamanın mümkün olmadığı Orta ve Yakın çağların koşullarında da değil. Günümüzde insanlığın olanakları geniştir. Dünya ölçüsünde üretim güçlerinin bugünkü düzeyiyle herkesi doyurmak, giydirmek, barındırmak, eğitmek, özetle, ona insanca bir yaşam sağlamak mümkündür. Ve eğer bugün, bu yapılamıyorsa, bir yandan dünya ölçüsünde üretim güçlerinin dağılışının eşitsiz, gelişme düzeyinin farklı, diğer yandan toplumsal düzenin adaletsiz olmasıdır.

Dünyamızdaki savaşların başlıca nedeni de budur. Birinciler imtiyazlarından, efendi konumlarından, sömürü çarklarından el edemiyorlar. Dün dünyayı bölüşmek için kendi aralarında savaştılar. Bugün egemenliklerini sürdürmek için savaşıyorlar. Gelişkin bilim ve tekniği, geçmişte akla bile gelmeyecek korkunç silahların yapımında kullanıyorlar.

Dünyanın bir bölümü aşırı derecede gelişkin ve toktur; bir bölümü ise geri kalmıştır, çağdaş teknikten ve örgütlenmeden yoksundur; eğitimsizdir, açtır, yoksuldur.

Birincilerde gelişkin kapitalizmin bencillik, bireycilik üzerine kurulu düzeni geçerli. Bunlar, ikinci grup ulusları, geri kalmış ülkeleri acımasızca sömüren uluslardır ve zenginliklerinin önemli bir bölümünü böyle sağlamaktalar.

Dünyamızdaki savaşların başlıca nedeni de budur. Birinciler imtiyazlarından, efendi konumlarından, sömürü çarklarından el edemiyorlar. Dün dünyayı bölüşmek için kendi aralarında savaştılar. Bugün egemenliklerini sürdürmek için savaşıyorlar. Gelişkin bilim ve tekniği, geçmişte akla bile gelmeyecek korkunç silahların yapımında kullanıyorlar. İnsanlığın emeğinin, üretici gücünün önemli bir bölümü bu uğursuz işe harcanıyor.

Ne var ki bu durum, sahip oldukları üstünlük, kendilerini bile mutlu yapmaya yetmiyor. Emperyalistler, bizzat kendi ülkelerinde bile adil, gerçek anlamda uygar bir düzen kuramıyor ve pekçok sorunu çözemiyorlar. Newyork'un, Londra'nın, Paris'in sokakları işsiz, evsiz, aç insanlarla doluysa, bu ülkelerde uyuşturucu ve cinayet salgını toplumu bir ağ gibi sarmışsa, nedeni sözkonusu toplumsal düzendir.

Bu düzen, daha doğrusu bu düzensizlik, şimdi tüm dünyayı, tüm insanlığı, tüm yaşamı tehdit ediyor.

Yüksek Teknoloji Kullanan Vahşi..

Herkes çağımızdaki gelişkin "uygarlıktan", gelişkin "bilim ve teknoloji"den söz ediyor. Bilim ve teknolojinin çok ilerlediği açık. Daha şimdiden, yer yer, uzay teknolojisi, kompitür vs. ile, bilimkurgu filmlerindeki uzaylılara benzedik. Ama utanmak gerek: bunca olanakla, teknikle, bilgiyle yaptığımız bu jet savaş uçakları, öldürücü füzeler, kıyamet topları, hidrojen bombaları, "yüz gramı bile milyonlarca kişiyi öldürebilecek" zehir bombaları, mikrop bombaları, tüm bunlar ne? Ne için?

Ya sanayileşme, ekonomik gelişme adına pervasızca, sorumsuzca kirletilen hava, toprak, ırmaklar, denizler?.

Ya yıkılıp yok edilen yağmur ormanları, çölleşen dünya, hızla tükenen canlı türleri?.

Biz, ancak ok ve yay kullanabilen "ilkeller" iken dünyaya böyle zarar veremezdik, yaşamı tehdit edemezdik. Ama şimdi "uygar" olduk ve kurt-kuş, tüm dünya bizden korksun! Onları ve onlarla birlikte kendimizi yok edebiliriz!

Bunun adı "uygarlık" mı? Uygarlık bu mu?. Yoksa geçmişteki barbarların yaptığı bizimkinin yanında çocuk oyuncağı mı kalır?. Evet, bugünkü insan yüksek teknoloji kullanıyor; ama o, yaptığı bu silahlarla, bu saldırganlıkla, çevreye verdiği bunca zararla ilkel insandan da, ormandaki kurttan da bin kez, milyon kez daha vahşi değil mi?. Üstelik ilkel insan da or-

nandaki kurt da yaptıkları için hoşgörülebilir. O bilinçsizdir ve karnını doyurma içgüdüsüyle davranmaktadır. Oysa bizim elimizde herkesi doyurabilecek olanaklar ve, bir vahşi gibi değil, gerçekten uygar bir insan gibi davranmayı mümkün kılan, insanlığın binlerce yıl boyunca yarattığı insani değerler ve bilinç düzeyi var.

Kısacası, insanlığın bugünkü düzeni düzen değil ve onun gerçekten yeni, eşitlik ve özgürlük ilkelerine dayanan, adil bir düzene ihtiyacı var. Ama bunu nasıl başaracağız? Bugünkü manzara ne yazık ki iyimserlik verici değil.

Dünyamızın bugünkü manzarası içi açıcı değil. Mevcut olanaklarla bu olanakları kullanma biçimi arasındaki bu çelişki, -öbür dünyada değil, ama bizzat bu dünyadayanyana varolan cennet ve cehennem, bilim ve tekniğin hayranlık verici gelişme düzeyi, insan zekasının bu yaratıcılığı ile, onu kullanma tarzındaki körlük, aklı başında her insanı şaşırtır.

Kısacası, insanlığın bugünkü düzeni düzen değil ve onun gerçekten yeni, eşitlik ve özgürlük ilkelerine dayanan, adil bir düzene ihtiyacı var.

Ama bunu nasıl başaracağız? Bugünkü manzara ne yazık ki iyimserlik verici değil.

Örneğin şu Körfez Savaşı nedeniyle ortaya çıkan durum.. Diyelim ki Saddam bir "megaloman", "hasta" ve diktatör. Böyle biri çılgınlıklar yapabilir, kendi ülkesini ve toplumunu felakete sürükleyebilir; öyle de olmaktadır. Ya ötekiler, geriye kalan koskoca dünya?

Batılılar'ın bu savaş sırasındaki histerisi, teknomanisi, Batı toplumlarını saran şovenizm, tüm bunlar umut veriyor mu? Batılı liderler geleceğe yönelik olarak neler öneriyorlar? Örneğin, onlar körfez savaşından gereken dersleri aldılar mı, artık dünyamızı atom silahlarından, kimyasal ve biyolojik silahlardan tüm olarak arındırmak gerektiğini, hatta son derece gelişkin konvansiyonel silahların da yıkıcılıkta onlardan aşağı kalmadığını görüp genel bir silahsızlanmaya yöneliyorlar mı? Dünyamızda barış çağını açmayı gerçekten istiyorlar mı?

Bu liderler, dünyada barışı, uyumu sağlamak için, uluslar arasındaki korkunç dengesizliği gidermenin, dünyada açlık sorununa, eğitimsizliğe çare bulmanın, çevreyi korumak için köklü ve etkili projeleri hayata geçirmenin gereğini kavradılar mı dersiniz?

Onlar yeni bir dünya düzeni derken ne düşünüyorlar?.

Ne yazık ki bu ülkelerin liderleri, televizyon kameraları önündeki oturaklı, akıllı, büyük adam pozlarına karşılık, çağın, günümüz dünya koşullarının dayattığı bu hayati görevleri, bugün de, tehlike çanlarını çalan son savaş felaketine rağmen, kavramışa hiç de benzemiyorlar. Batılı ülkelerde tırmandırılan savaş histerisinin baş sorumluları onlar. Batı'nın egemen güçleri, toplumda savaşçı duyguları coşturmak, kendi ülkelerini ve tüm dünyayı daha da militarize etmek için bu savaşı adeta bir bahane yaptılar. Onlar AGİK'te sözde silahsızlanma yönünde kararlar aldılar; ama NATO ve Sovyetler'in birbirlerine karşı konumlandırdıkları güçler bakımından. Oysa görülüyor ki, emperyalist güçlerin silahlanma yarışı durmuş değil. Onlar, hatta, silah sanayiinde yeni bir çağ başlattıklarıyla övünmekteler. Bu silahları birilerine karşı kullanacakları bellidir.

Batılılar Savaş Sonrası İçin Ne Düşünüyor?

Batılılar'ın, NATO'yu sürdürmek, ona yeni bir düşman bulmak için gösterdikleri çabalar ortada. Doğu Avrupa ve Sovyetler eğer tehlike olmaktan çıktıysa, Arap dünyası var.. (İşin garibi Arap devletlerinin bir bölümü, er irileri, şu anda Batılıların safında bir bölümü ise sessiz. Irak'ın zaten hakkından gelmekteler. Geriye Kaddafi, Yemen, Filistinliler kalıyor. Durum böyle iken, Batı'nın, hem de şu günlerde Arapları tehlike olarak göstermesi ilginç değil mi?.)

Batıdaki etkili çevrelerin, liderlerin, generallerin, etkili basın organlarındaki köşe yazarlarının söyleyip yazdıklarına bakarsanız, onların, savaş sonrası Ortadoğu için düşündükleri, tümüyle Batılıların bencil çıkarlarına uygun bir düzendir. NATO'nun yönünü bu bölgeye çevirmek, Türkiye'ye Ortadoğu'nun denetiminde daha etkin bir rol vermek; İsrail, Mısır, Suudi Arabistan ve Türkiye arasında tutucu bir ittifak; bölgedeki radikal akımların ezilmesi (Suriye'nin, dik kafalı Kaddafi'nin hizaya getirilmesi, Saddam'dan yana çıkmış olan Filistinlilerin cezalandırılması..)

Bugün Araplar, yarın bir başkası.. Örneğin Çin, Hindistan, belki Küba adası, yeni bir Kaddafi, yeni bir Noriega.. Eğer biri rahat durmazsa, radara yakalanmayan bir uçak filosu, kruise füzeleriyle donatılmış bir savaş gemisi gönderir cezalandırırsın. "Yüksek teknik"le yaparsın her işi.. Bir Coni'nin, Piyer'in, Hans'ın canını acıtmadan..

Batılı efendilerin tutumundan şu anda anlaşılan budur..

Örneğin onların şu Ortadoğu için savaş sonrası düşündükleri nedir?

Batıdaki etkili çevrelerin, liderlerin, generallerin, etkili basın organlarındaki köşe yazarlarının söyleyip yazdıklarına bakarsanız, onların, savaş sonrası Ortadoğu

için düşündükleri, tümüyle Batılıların bencil çıkarlarına uygun bir düzendir. NATO'nun yönünü bu bölgeye çevirmek, Türkiye'ye Ortadoğu'nun denetiminde daha etkin bir rol vermek; İsrail, Mısır, Suudi Arabistan ve Türkiye arasında tutucu bir ittifak; bölgedeki radikal akımların ezilmesi (Suriye'nin, dik kafalı Kaddafi'nin hizaya getirilmesi, Saddam'dan yana çıkmış olan Filistinlilerin cezalandırılması..)

Batılılar kendilerine kafa tutan ve bölgedeki çıkarları için bir tehdit oluşturan Irak'ın askeri gücünü yoketmeyi amaçlamışlardır. Ama ondan daha militarize olan İsrail'i ve Türkiye'yi daha da donatmaktadırlar. Suudi Arabistan'daki, Kuveyt'teki rejimlerin yapısı ve öteki monarşiler, "demokrasi ve özgürlük tutkunu" Batılıları hiç ilgilendirmiyor; aksine bu rejimleri koruyup ayakta tutmak için, savaştan sonra da orada askeri birlik bulundurmayı ve bölgeye daha da üstlenmeyi planlıyorlar.

Batılıların savaş sonrası Ortadoğu için düşündükleri birşey daha var: Irak'ı ve Kuveyt'i yeniden inşa etmek! Yıktıkları fabrikaların, köprülerin, santrallerin, rafinerilerin, havaalanlarının, yolların, yapıların yerine yenisini yapmak.. Büyük ihtimalle düşürdükleri jet uçaklarının ve vurdukları tank ve topların yerine de daha modernini satar ve hatta, kimyasal ve biyolojik silah tesislerini de yenilerler!

Batılılar, Irak halkının ve askerlerinin üzerine, bombaların yanısıra attıkları propaganda bildirilerinde, "ülkenizi Japonya gibi yapacağız, siz yeter ki teslim olun!" diyorlar. Neden Amerika ya da İsveç gibi değil de Japonya gibi? Herhalde oraya da önce atom bombası atıp ardından inşaat firmalarını gönderdikleri için olacak..

Bu işi kendi ceplerinden yapacak değiller elbet. Yıkılanın yerine yenisinin yapımı, Batılılar için onmilyarlarca doları bulacak karlı bir yatırım ve sürüm pazarı demektir. Kuveyt büyük bir hava alanı işini bir ABD firmasına havale etti bile. Özal yönetimi de şimdiden sözkonusu yağlı müteahhitlik hizmetlerine soyunmuş..

Batılıların Kürt sorununa ilişkin tutumları da bir sır değil. Onlar, Kuveyt Şeyhi'nin egemenliğini korumak için dünyayı ayağa kaldırırken, dört devlet arasında bölünmüş Kürdistan'la -ki bu aynı zamanda kendilerinin eseridir- ve herbir parçada amansızca ezilen, zaman zaman soykırıma uğrayan 30 milyonluk koca bir ulusun durumu ile ilgili olarak sessizliklerini sürdürüyorlar. Son zamanlarda görüldüğü gibi, zaman zaman Kürtlerden söz edilmesi ise, yine Batılıların çıkarı, ya da taktik gereğidir; Kürtlerin sırtından bazı pazarlıklar yapmak içindir.

İlginç değil mi, önce yık sonra yap! Yıkarken bedelini Suudilerden, Japonya ve Almanya'dan al, yaparken ise Irak'tan.. Kuveyt bakımından ise hem yıkarken hem de yaparken parayı Sabah ailesi ödüyor..

Evet, yıkılan yapıları ve tesisleri yeniden yapmak bir dereceye kadar kolay ve bazıları için karlı bir iş. Ama savaşta yitirilen canları geri getirmek, kopan kol ve bacakları, çıkan gözleri onarmak, petrolle, radyasyonla, kimyasal zehirle ve savaş histerisiyle ekolojik ve ruhsal olarak kirlenen bir dünyayı eski hale getirmek o kadar kolay olmayacak..

Batılıların Kürt sorununa ilişkin tutumları da bir sır değil. Onlar, Kuveyt Şeyhi'nin egemenliğini korumak için dünyayı ayağa kaldırırken, dört devlet arasında bölünmüş Kürdistan'la -ki bu aynı zamanda kendilerinin eseridir- ve herbir parçada amansızca ezilen, zaman zaman soykırıma uğrayan 30 milyonluk koca bir ulusun durumu ile ilgili olarak sessizliklerini sürdürüyorlar. Son zamanlarda görüldüğü gibi, zaman zaman Kürtlerden söz edilmesi ise, yine Batılıların çıkarı, ya da taktik gereğidir; Kürtlerin sırtından bazı pazarlıklar yapmak içindir.

Örneğin Batılılar güney cephesindeki kara savaşlarında fazla kayıp vermemek için kuzeyde Türkiye'ye ikinci cepheyi açtırmanın yanısıra, Kürtleri de savaştırmak istiyorlar. Bu nedenle arasıra Kürtlerden sözediliyor. Savaş sonrası bölgeye verilecek yeni düzen sözkonusu olduğunda da Kürtlerin durumu gündeme geliyor. Ama Batılılar Kürtler yüzünden başlarını ağrıtmak, Türkiye'yi, İran'ı, hatta Suriye'yi küstürmek istemiyorlar. Bay Özal'ın Körfez Savaşı'na girmek için gösterdiği acelenin bir nedeni de budur. O, pazarlık gücünü arttırmak, Kürtleri engellemek istiyor.

Görüldüğü gibi, güçlülerin savaş sonrası bölge için düşündükleri yine bencil çıkar hesaplarına, zora dayalıdır. Bölgenin sorunlarını adil biçimde çözmek, böylece savaşların, sürtüşmelerin temel nedenlerini çözmek, böylece savaşların, sürtüşmelerin temel nedenlerini ortadan kaldırmaksa akıllarına gelmeyen birşeydir. Ama bununla bölgede barış ve huzur sağlanabilir mi? Ancak budalalar öyle sanabilir.

Wilson'dan Bu Yana

Birinci Dünya Savaşı yıllarında ABD Başkanı Wilson'un yayınladığı ve "Wilson Prensipleri" diye ün salan beyanname halklar arasında umut yaratmıştı. Wilson bağımlı ve sömürge halkların da özgür yaşamaya, kendi kaderlerini serbestçe tayin etmeye hakkı olduğunu söylüyordu. Savaşın sonunda Milletler Cemiyeti de oluştu. Ne var ki, ne bu cemiyet bir işe yaradı, ne de ABD'nin politikası Wilson ilkelerine göre yürüdü. Bu güçlü emperyalist devlet sömürgeciliğe yöneldi ve zamanla İngiltere'nin, Fransa'nın, öteki sömürgeci ülkelerin bıraktığı boşlukları doldurma-

ya çalıştı.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünyaya yeni bir düzen verme gereği yeniden gündeme geldi. İnsanlık büyük bir yıkım yaşamıştı. Üstelik bu savaşta ilk kez atom bombası bulunmuş, kullanılmış ve eğer dünyada barışçı bir düzen kurulmazsa, insanlığı bekleyen toptan yokolma tehlikesi görülmüştü. Alman faşizmi ve Japonya militarizmi yenilgiye uğramıştı, dünyada olumlu bir hava esiyordu. Birleşmiş Milletler Örgütü kuruldu ve İnsan Hakları Evrensel Bildirisi yayınlandı. Ne var ki, sözkonusu iyimserlik havası kısa sürdü. Soğuk savaş bir kabus gibi dünyanın üstüne çöktü ve çok geçmeden Kore'ye karşı Batının haçlı seferi açıldı. Üçüncü dünya savaşı patlak vermedi ama son 45 yılda yeralan bölgesel savaşlar, insan kaybı ve maddi zarar olarak İkinci Dünya Savaşı'nın yolaçtıklarını aştı. Silahlanma yarışı hızla sürdü; atomu hidrojen, uçağı füze izledi. BM Örgütü etkisiz ve ilkeleri kağıt üzerinde kaldı.

Şimdi ise Körfez Savaşı, görünüşte mevzii olmakla birlikte, insanlığın ne büyük tehlikelerle yüzyüze olduğunu birkez daha gösterdi. Günümüzde silahların vardığı korkunç gelişme düzeyi nedeniyle, küçük ve ortaboy devletlerin karşı karşıya geldikleri durumlarda bile, insanlık için büyük felaketlerin ortaya çıkabileceği açıkça görüldü. İnsanlık bu gerçeğe gözlerini kapayamaz. O şimdi somut bir ikilemle karşı karşıyadır: Ya dünyaya yeni bir düzen verecek, savaşları insanlığın yaşamından çıkaracak, ya da kendisini akıntıya bırakacak, tam bir yıkıntıyla mahvolma ile yüzyüze kalacak.

Dünyada genel bir silahsızlanmayı sağlamak, savaş çağına son vermek, insanlığın genel (global) ve bölgesel sorunlarına adil, gerçekçi çözümler bulmakla mümkündür. Bu ise emperyalizmin bugüne kadar yaptığı gibi, bencil çıkarlar üzerine izlenen zor politikası, ganbot diplomasisi ile, ikiyüzlülükle yapılamaz. Kuveyt Şeyhi'nin saltanatını geri vermek ve güvenceye almak için, ucuz petrol için, uçakları, tankları, savaş gemilerini alıp Körfez'e koşturmakla yapılamaz. Filistin sorununa, Kürdistan sorununa, bölge halklarının gerçek egemenliği ve demokrasi sorununa sırt çevrilerek yapılamaz. Bu, Batılı liderlerin bugünkü kafasıyla, General "Karakafa" ile, Özal'ın, İzak Şamir'in ve Suudi Şeyhi'nin kafasıyla da yapılamaz. Yeni bir bakış açısı, yeni bir anlayış gerekli. Dünyamızda barış çağının açılması için bu zorunludur. İnsanlık işte o zaman gerçek anlamda uygar ve "insan" olacaktır.

Yeni Bir Anlayış Gerekli

Dünyada genel bir silahsızlanmayı sağlamak, savaş çağına son vermek, insanlığın genel (global) ve bölgesel sorunlarına adil, gerçekçi çözümler bulmakla mümkündür. Bu ise emperyalizmin bugüne kadar yaptığı gibi, bencil çıkarlar üzerine izlenen zor politikası, ganbot diplomasisi ile, ikiyüzlülükle yapılamaz. Kuveyt Şeyhi'nin saltanatını geri vermek ve güvenceye almak için, ucuz petrol için, uçakları, tankları, savaş gemilerini alıp Körfez'e koşturmakla yapılamaz. Filistin sorununa, Kürdistan sorununa, bölge halklarının gerçek egemenliği ve demokrasi sorununa sırt çevrilerek yapılamaz. Bu, Batılı liderlerin bugünkü kafasıyla, General "Karakafa" ile, Özal'ın, İzak Şamir'in ve Suudi Şeyhi'nin kafasıyla da yapılamaz. Yeni bir bakış açısı, yeni bir anlayış gerekli. Dünyamızda barış çağının açılması için bu zorunludur. İnsanlık işte o zaman gerçek anlamda uygar ve "insan" olacaktır.

Ama ne yazık ki insanlık böylesi bir barış ve özgürlük çağına adım atmaya hala hazır değil. Uluslararası düzeyde güç dengesi, bunu yapabilecek barışçı, ileri ci, özgürlükçü günlerden yana değil henüz.

Batı emperyalizmi ekonomik ve askeri bakımdan hala çok güçlü ve buna dayanarak kendi bencil çıkarlarına uygun çözümleri dünyaya dayatıyor. Şimdi, Sovyetler'de ve Doğu Avrupa'da olup bitenlerden sonra, güç dengesi, üç-beş yıl öncesine oranla daha çok onlardan yana. Sovyetler Birliği ve öteki Doğu Avrupa ülkeleri sosyalizm uygulamasında iyi bir sınav veremediler. "Gorbaçov Reformları" denen şey ise, sözde sistemi iyileştireceğine, mevcut üretici güçler düzenini de alt-üst ederek, sosyalist ülkelerin ilişkilerini bozarak sistemi dağıttı. Doğu Avrupa yeniden kapitalizme yöneldi, Sovyetler'de ise gidiş o yönde. Düne kadar Sovyetler'de ve diğer Doğu Avrupa ülkelerinde açlık, işsizlik yoktu. Ama bugün var. Vitrinler bomboş. Ekonomi laçka oldu. Düne kadar geri kalmış ülkelere sanayi, tarım ve kültür alanında bir dizi tesisler yapan, onların gelişmelerine yardımcı olan, ulusal kurtuluş hareketlerine büyük maddi ve politik destek veren bu ülkeler şimdi Batı'ya avuç açar duruma düştüler. Altı aydır ekonomik ambargo ve kuşatma altında, şimdi de savaş içinde ve dünyanın bugüne kadar tanık olmadığı bir bombardıman altında olan Irak'ta bile böylesine bir yokluk görülmedi!

Bu nedenle Sovyetler Birliği'nin dünya politikasındaki ağırlığının da geçmişe oranla birhayli düştüğü, onun barış ve uluslararası ilişkilerin iyileştirilmesi alanında etkisinin azaldığı; içine girdiği karışıklık ve dağılmayla paralel olarak daha da azalacağı söylenebilir. Bu, dünya ölçüsünde ulusal kurtuluş, barış ve sosyalizm güçleri bakımından son derece olumsuz bir durumdur ve dünya emperyalizm ve gericilik güçlerine rahatça at oynatma fırsatı veriyor.

Emperyalizm Herşeye Kadir Değil

Ancak, tüm kaygı verici görünüşe rağmen, geleceğe yönelik olarak karamsar olmamak gerektiği kanısındayız. Emperyalizm ve gericilik güçleri bugün ne denli güçlü olsalar da, bunun geçici olduğuna ve onların dünyaya diledikleri gibi yön veremeyeceklerine kuşku yok.

Birincisi, yukarda yeterince değindiğimiz gibi, insanlığın bugün karşı karşıya olduğu ve çözüm için dayatan dev sorunlar, ne denli bencil ve sorumsuz olsalar da, bizzat kapitalist toplumun egemen güçlerini de zorluyor. Bizzat kendi çıkarları da onları, artık bu sorunlara eğilmeye, örneğin bir nükleer savaş tehlikesini önlemeye, kimyasal ve biyolojik silahları ortadan kaldırmaya, çevre sorunlarının çözümü için projeler üretmeye vb. zorluyor. Bu durum, ister istemez, dünya ölçüsünde bir ortak anlayışın doğup gelişmesine hizmet edecektir. Bölgesel düzeyde varolan, ama büyüyüp dünya ölçüsünde tehlikeli olmaya aday sorunların çözülmesi gereği de kendini dayatıyor.

İkincisi, emperyalist güçler kısa vadede kendi çözümlerini dayatsalar da, onların gücü herşeye kadir değil. Jet savaş uçaklarının, cruise füzelerinin, savaş gemilerinin hükmü biryere kadardır. Halkların ve tüm dünyanın kaderi güçlülerin iradesine, onların iki dudağı arasından çıkacak sözlere bağlı değildir. Halklar onların dayatmalarına evet demiyecekler.

Örneğin şu Ortadoğu'da, daha düne kadar emperyalizmin güçlü desteğine ve iyi donanmış bir orduya, iyi örgütlü ve acımasız bir polis örgütüne sahip İran Şahı, halkın başkaldırısı sonucu, birkaç ayın içinde gümbürdeyip gitti. Irak'ta birzamanlar, İngiliz uşağı Haşimi Krallığı vardı, yıkıldı. Saddam'ın zorbalık rejimi de elbet yıkılacaktır. Ortadoğu'da, bugün emperyalizmin kendisine göre kurmaya çalıştığı dikensiz gül bahçesi de tutmayacaktır. Kuveyt Şeyhi'nin de Suudi kralının da vadesi dolmuştur; belki üç yıl, beş yıl daha dayanacaklar. Körfez Savaşı bu bölgede taşları yerinden oynattı. Emperyalizme karşı, işbirlikçi ve uşak petrol sultanlarına karşı güçlü bir nefret dalgası Arap ve müslüman kitlelerini sarmıştır. Batı askeri bakımdan kazanabilir; ama, başlıca da bu nedenle, bir kovboy şımarıklığıyla vurup kırarken, bölgeyi bir cehenneme çevirirken, kendine karşıt güçleri de, şimdiye kadar görülmemiş derecede büyüttüğü açıktır. Bu güçler şu anda Arap milliyetçiliği, ya da islam radikalizmi biçimindedir. Bu akımlar elbet ciddi kusurlar taşıyor; onlar, bir yandan baskıya ve geri kalmışlığa birer tepkidirler; diğer yandan baskının nedenlerini doğru biçimde kavramıyorlar ve gösterdikleri çözüm yolları da yetersizdir, kimi durumda yanlıştır. Ulusal kine, islam tutuculuğuna bürünen akımlar ulusal ve toplumsal kurtuluş yönünde toplumlara sağlıklı ve çıkar bir yol sunamazlar. Ama bu akımlar, bazı durumlarda emperyalizmin ve işbirlikçilerinin dayattığı çözümleri ve yapıları boşa çıkarabilirler, dağıtabilirler. Bu nedenle de ulusal kurtuluş ve sosyalizm güçlerinin onların bu yönünü hesaba katmaları, duruma göre onlarla dayanışmaya, geçici işbirliklerine açık olmaları gerekir.

Batılı baylar, Sevr'de Kürt sorununu gündeme getirdiler, Lozan'da biryana koydular. Daha sonra ise, örneğin İngilizler, özgürlük için ayaklanan Kürdistan halkına RAF'ın 250 kiloluk bombalarını yağdırdılar. Onlar şimdi de Kürt sorununu bilmezlikten gelebilirler mi? Gelemezler. Kürt halkı o dönemde örgütsüzdü, henüz Ortaçağları yaşıyordu. Ama bugün özgürlük için ayağa kalkmış, örgütlü, bilinçli bir halk var. Biz, ne emperyalist baylardan, ne de ülkemizi işgal etmiş zorbalardan haklarımızın ihsan edilmesini beklemiyoruz. Bu hakları istiyoruz ve kölelik statüsünü sürdürmeye yönelik hiçbir çözümü tanımayacağız.

Savaş sonrası Ortadoğu için bir uluslararası konferansın toplanması gerekli ve zorunludur. Biz Kürdistan sorununun da bu konferansın gündeminde olmasını ve barış masasında Kürtlerin meşru temsilcilerinin yeralmasını istiyoruz. Bu yapılmazsa, konferans daha baştan sakat olacaktır. Kürtlerin temsil edilmediği ve Kürt sorununa adil bir çözüm getirmeyen bir Ortadoğu Konferansı, bölgeye barış getiremez. Eğer bunu düşünen varsa kendi kendini aldatıyor demektir.

Filistin ve Kürdistan Sorunları Çözülmeden Bölgeye Barış Gelemez

Filistin hareketinin Saddam'dan yana çıkmakla doğru mu, yanlış mı ettiği tartışılabilir (Batının, Kuveyt ve Filistin sorunlarına ilişkin olarak izlediği çifte standardın da buna yolaçtığını unutmamalı); ama Körfez Savaşı nasıl biterse bitsin, Filistin sorunu toplanacak barış konferansının gündeminde olacaktır. O artık çözüm için dayatmıştır. Eğer Batılılar, savaştan üstün çıkmanın vereceği bir kendini beğenmişlikle, bu sorunu erteleme, Filistinlileri cezalandırma yoluna giderlerse, bu kendilerine hiçbir yarar sağlamayacağı gibi, bölgedeki sorunlar yumağını daha da büyütür.

Ama yalnız Filistin sorunu değil, elbet Kürdistan sorunu da. Batılı baylar, Sevr'de Kürt sorununu gündeme getirdiler, Lozan'da biryana koydular. Daha sonra ise, örneğin İngilizler, özgürlük için ayaklanan Kürdistan halkına

RAF'ın 250 kiloluk bombalarını yağdırdılar. Onlar şimdi de Kürt sorununu bilmezlikten gelebilirler mi? Gelemezler. Kürt halkı o dönemde örgütsüzdü, henüz Ortaçağları yaşıyordu. Ama bugün özgürlük için ayağa kalkmış, örgütlü, bilinçli bir halk var. Biz, ne emperyalist baylardan, ne de ülkemizi işgal etmiş zorbalardan haklarımızın ihsan edilmesini beklemiyoruz. Bu hakları istiyoruz ve kölelik statüsünü sürdürmeye yönelik hiçbir çözümü tanımayacağız.

Savaş sonrası Ortadoğu için bir uluslararası konferansın toplanması gerekli ve zorunludur. Biz Kürdistan sorununun da bu konferansın gündeminde olmasını ve barış masasında Kürtlerin meşru temsilcilerinin yeralmasını istiyoruz. Bu yapılmazsa, konferans daha baştan sakat olacaktır. Kürtlerin temsil edilmediği ve Kürt sorununa adil bir çözüm getirmeyen bir Ortadoğu Konferansı, bölgeye barış getiremez. Eğer bunu düşünen varsa kendi kendini aldatıyor demektir.

Bağdat'taki rejim, Kürtlerin meşru istemlerini tanımadı ve Kürt hareketini zorla bastırmak istedi. Bu politikanın onu nereye getirdiğini işte bugün Körfez krizinde herkes görüyor. Bu politika Irak'ta terörist bir baskı rejiminin, sekiz yıllık Irak-İran savaşının, son olarak da, nerdeyse tüm dünyanın bulaştığı ve insanlık için büyük çapta tehlikeleri içeren Körfez Savaşı'nın baş nedenidir. Herkes bundan ders çıkarmalı. Ortadoğu'da herkes için, Kürtlerle yanyana, eşitlik temelinde ve barış içinde yaşamaktan başka yol yoktur. Kürtler de her halk gibi kendi kaderlerini serbestçe belirlemeli, özgür ve bağımsız yaşamalıdırlar. Ama eğer geçmişten ders çıkarılmaz ve Kürtleri zorla boyunduruk altında tutma politikası sürdürülürse, bu demektir ki yalnız Kürt halkı değil, tüm bu halklar daha çok acı çekecek ve tüm dünya bundan zarar görecektir.

Biz köleliğe asla evet demiyeceğiz ve özgürlüğümüzü tam olarak kazanıncaya kadar direneceğiz. Bizim için başka yol yoktur.

KÖRFEZ'E AÇILAN ARKA KAPI İKİNCİ CEPHE KÜRDİSTAN

C. MERT

Irak'ın Kuveyt'i işgali ve ilhakıyla başlayan Körfez Krizi başta ABD olmak üzere batılı emperyalistlerin, sömürücü ve sömürgeci güçlerin çıkarları doğrultusunda yangına dönüştü, savaş ve onun etkileri tüm dünyayı sardı.

Önce Saddam'ın çılgınlığı tahrik edildi. Kimi teşviklerle ve ustaca manevralarla kanlı diktatör yönlendirildi. Zaten Baas Rejimi de bu tür maceralara yatkındı.

Örneğin, Baas iktidara gelip kanlı diktatörlüğünü kurduktan sonra, sürekli olarak saldırılarda bulundu. Kürt halkına karşı sistemli bir yoketme savaşı sürdürüldü; ilericileri, yurtseverleri, komünistleri katletti.

Saddam diktatörlüğündeki Baas, bu kez de Kuveyt macerasına soyundu. Onu bu maceraya sürükleyenlerin başında ABD geliyor. Saddam Frankeştaynının dizginlerinden boşalmasında batılı emperyalistlerin de rolü büyüktür. Kuşkusuz, sosyalist ülkeler de onun azgınlaşmasında pay sahibidirler.

Eğer Saddam dişine kadar silahlandırılıp, süperleştirilmeseydi;

ABD emperyalizmi, Ortadoğu'yu kendi çıkarları doğrultusunda düzenlemeyi, stratejik çıkarlarını güvenceye almayı ve bölgede kalıcı bir düzen kurup, petrol rezervlerini denetimi altında tutmayı aklına koymayıp bu amaçla hazırlamış olduğu planını adım adım uygulamakta direnmeseydi,

Batılı emperyalistler de kendi çıkarlarını ön planda tutup, ABD planlarıyla haşır-neşir olmasaydılar, Saddam diktatörünü dizginlemek mümkün olabilirdi. T.C. gibi sömürgeci güçler de savaşı ganimet bilip Kürdistan'da 2. cepheyi açamaz, Kürt halkını panik içinde göç ettirerek ülkemizdeki insansızlaştırma politikalarını böylesine hızlı bir şekilde işletemez, grevleri pervansızca yasaklayamaz, keyfi baskı kararnamelerini kaşla-göz arasında çıkaramaz, haksızlığın, zulmün, sömürünün ve pahalılığın kitlelerde yarattığı dehşetli hoşnutsuzluğun gündeme getirdiği direniş dalgalarını kolay kolay kıramazlardı.

Çünkü, Körfez Krizi'nin daha ilk günlerinde dünya kamuoyunun ezici bir çoğunluğu savaşa karşıydı. Ama, savaş ortamı hızla oluşturuldu. Yoğun propagandalarla gündemin başına oturtuldu. Bir kaşık suda fırtınalar kopartıldı. Savaş rüzgarları öylesine güçlü bir şekilde estirildi ki, ABD, Avrupa ve dünyanın bir çok yerinde yoğun bir şekilde yükseltilen diplomatik çabalar, hümaniter çevrelerin girişimleri, barış hareketleri, özgürlük ve demokrasi güçlerinin kararlı mücadeleleri ABD ve öteki emperyalist devletlerin savaş programını engelleyemedi. Emperyalist devletlerin çıkarları, sömürgeci güçlerin manevraları üstün geldi. Saldırganlar savaş çığlıkları ata ata Birleşmiş Milletler kararlarını kendilerine şemsiye yapıp; Körfez'le birlikte ülkemiz Kürdistan'ı da cehenneme çevirdiler.

Irak'ın tepesine yağan bombalar, ateşlenen füzeler, mermi kusan namlular Kürt, Arap, Türkmen halklarını kırımdan geçiriyor. Savaş, Ortadoğu'nun mazlum halklarına acılı günler yaşatıyor, çile çektiriyor. Savaş, dünyaya, Ortadoğu'ya, tüm bölgeye yıkımdan başka bir şey getirmeyecek.

Zalimler ve Zorbalar Özgürlük Savaşçısı Olamazlar

Emperyalistler ve sömürgeciler tarih boyunca **özgürlük** ve **barış** söylemlerini ağızlarında bir sakız gibi çiğnediler. Şimdi de aynı şeyi Körfez Krizi için yapıyor, barış ve özgürlük adına Kuveyt için gözyaşı döküyorlar. Ama, onlar ne yaparlarsa yapsınlar, hangi cilalı sözcüklerin arkasına saklanırlarsa saklansınlar, dünyanın mazlum halkları, özgürlük ve demokrasi güçleri onları iyi tanıyor. Onlar bu palavralarıyla kimseyi kandıramayacaklardır. Onlar dünya barışının koruyucusu, özgürlük ve barış savaşçısı, Kuveyt'in kurtarıcısı, Saddam'ın panzehiri olamazlar. Ezilen halklar, özgürlük ve demokrasi güçleri, hümaniter çevreler, yeşiller, devrimciler, demokratlar, tüm ilericiler ve yurtseverler yaşadıkları deneylerle onları çok iyi biliyorlar.

Onlar, işgalci, ilhakçı ve sömürgeci olarak özgürlüğün ve barışın baş düşmanlarıdırlar. Hiç bir perde ve cilalı sözcük onların bu çirkin yüzünü gizleyemez. Onları ne CNN, ne sömürgeci devlet televizyonları, ne boyalı

burjuva basınları, ne şoven kalemleri ne de çarşaf çarşaf bültenleri kurtaracaktır. Onlar kitlelerden

Önce Birleşmiş Milletler'i kullandılar. Barış ve güvenlik adına oradan bir dizi karar çıkarttılar. Birleşmiş Milletler tarihinde hiç görülmemiş ataklar oldu. Kuveyt'in kurtarılması(!) için herkes birleşti. Tüm üye ülkeler Küba ve Yemen'in dışında oybirliği ile ambargo kararını aldılar. Arkasından barışçı çözüm için 15 Ocak'a kadar süre tanıdıklarını deklere ederek kuzu postuna bürünüp, savaş şartlarını iyice olgunlaştırdılar.

umdukları desteği alamadılar. Halkın yüzde 80'i onlara karşı. Dünya halkları savaştan nefret ediyor. İşgalcilere, saldırganlara, sömürücülere, özgürlük ve demokrasi düşmanlarına lanet okuyor. Geniş halk yığınları özgürlük ve demokrasi güçlerinin yanında saf tutuyor. Zulme, sömürüye, baskıya karşı direniyor; kitlesel ve yığınsal halk hareketlerine coşkuyla katılıyor, baş kaldırıyorlar. Zalimler de işte bundan korkuyorlar. Bu yüzden de savaş çıkarıyor, dünyayı ateşe atıyorlar.

Emperyalizmin Sıkıntıları ve ABD Planları

ABD uzun süreden beridir Ortadoğu'da rahat değil. O, bölgedeki çıkarlarının yavaş yavaş tehlikeye girdiğini görüyordu. Dengeler sarsılıyor, statüko güven vermiyordu. Bu nedenle de Ortadoğu'daki çıkarlarını güvenceye alabilmek için, yeni planlar çizerek fırsat kolluyor, zemini ve zamanı gözetiyor, koşulların oluşmasını bekliyordu. Sosyalist ve Kapitalist kamptaki dengeler yüzünden operasyonlara giremiyor, bir 3.Dünya Savaşı'ndan çekiniyorlardı.

Ne var ki, geçtiğimiz yıllarda dünyada hızlı bir değişim yaşandı. Özgürlük, barış ve demokrasi atılımları soğuk savaşı geriletti. Avrupa'da yumuşama ve silahsızlanma süreci ivme kazandı, duvarlar yıkıldı, rejimler değişti. Sovyetler Birliği, kendi sorunlarıyla yüz-yüze geldi, etkisizleşti.

Artık ABD ve emperyalist güçler daha rahat hareket edebiliyorlardı. Çünkü insiyatifi ele geçirmişlerdi. Onlar için, dünyadaki yer-yer zaafa uğrayan düzenlerini onarmak, yeniden düzenlemek şimdi biraz daha kolaydı. Artık Ortadoğu'daki planlarını sahneye koyabilirlerdi.

Bu yüzden de Saddam'ın azdırılmasına gözyumdular, hatta onun Kuveyt'e saldırmasını fırsat bilerek Ortadoğu'ya yönelik operasyonlarını başlattılar.

Başta ABD olmak üzere Batılı emperyalistler ve onların çıkar ortakları kademeli olarak çok yönlü bir saldırıya geçtiler. Büyük bir yaygara koptu. Bu yaygara, esasında emperyalistlerin Ortadoğu'ya yönelik planlarının örtüsüydü. Onlar bölgede yeni bir düzen kurmak, kendilerini güvenceye almak istiyorlardı.

Önce Birleşmiş Milletler'i kullandılar. Barış ve güvenlik adına oradan bir dizi karar çıkarttılar. Birleşmiş Milletler tarihinde görülmemiş ataklar oldu. Kuveyt'in kurtarılması (!) için herkes birleşti. Tüm üye ülkeler Küba ve Yemen'in dışında oybirliği ile ambargo kararını aldılar. Arkasından barışçı çözüm için 15 Ocak'a kadar süre tanıdıklarını deklere ederek kuzu postuna bürünüp, savaş şartlarını iyice olgunlaştırdılar.

ABD bu atmosferden ustaca yararlandı. Hiç bir tepkiye ve eleştiriye maruz kalmadan tüm askeri gücüyle Körfez'e ve Suudi Arabistan'a yerleşmeye başladı, müttefiklerini oluşturdu. Arap ülkeleri dahil olmak üzere diğer müttefikleriyle birlikte bölgede ve Körfez'de tam mevzilendi.

Öyle bir hava yarattı ki, bölge ülkelerinin hemen hepsi emperyalistlerin yanında yer aldı. Onların bölgedeki hakimiyetine kimse ses çıkarmadı.

Oysa ki, daha önceleri bölgede ABD'ye karşı yoğun bir tepki vardı. Filistin sorunundan dolayı, diğer sorunlardan dolayı, İsrail'e duyulan kinden dolayı, Arap ülkelerindeki anti-emperyalist bilinçlenme ve tepki anti-Amerikancılık şeklinde somutlanmıştı.

Yer yer, Irak, Suriye ve İran'da gelişen anti-emperyalist bilinç, süreç içinde bu ülkelerin dış politikalarına da yansımış ve zaman zaman da ağırlıklı olarak ABD karşıtı politikalar izlenmişti.

Mısır'ın İsrail ile tutuştuğu savaşlar sırasında Arap milliyetçiliği, önemli ölçüde anti-Amerikan ve anti-siyonist bir muhteva kazanmıştı. Anti-Amerikan ve anti-siyonist tepkiler **Nasır** döneminde milliyetçi bir çizgide yükselmiş, yine aynı dönemde Arap milliyetçiliği bölgede hızlı bir gelişme kaydetmişti. Ayrıca Irak ve Suriye'deki yönetim değişiklikleri ve İran'da Şahlığın devrilmesiyle birlikte bölgeyi eskisi gibi yönetemez hale gelmişti. Lübnan'ın işgali, Filistin halkının kurtuluşu için yürüttüğü güçlü mücadele de ABD'nin başını çektiği emperyalist çarkın işleyen mekanizmalarını sıkıştırmış, siyonist politikalar darbeler yemişti.

Diğer yandan, bölgedeki krallık, sultanlık ve emirlikler ABD'ye dayanıyorlardı. Onlar ABD'yi her zaman yanlarında görmek istiyor, ancak bir ABD müdahalesine yandaş olamıyor, bölge ülkelerinin tepkisinden korkuyorlardı.

Böylece Irak'ın Kuveyt'i ilhakı hem bu tür kukla yönetimleri rahatlattı, hem de Arap ülkelerindeki anti-Amerikancı anlayışın dağılmasını sağladı. Bundan ötürü de bölge ülkelerinin müttefik

kuvvetlere destek vermeleri kolaylaştı.

Tüm bunlardan dolayı da başta ABD olmak üzere emperyalist güçlerin bölgeye yönelik müdahalesinin önündeki engeller bir bir temizlenmiş oldu.

Bu gelişmeler emperyalist ülkelerin hayati çıkarlarının bulunduğu Ortadoğu bölgesinde oluyordu. Dünya petrol rezervlerinin yüzde 60'ından fazlasının bulunduğu bir bölgede ABD, batılı emperyalistler ve onların çıkar ortakları iplerin ucunu kaçırmamak için elbette bu gelişmelere karşı kayıtsız kalamazlardı. Onlar sarsılan çıkar dengelerini yeniden düzenlemek, güvenlik altına almak zorundaydılar!...

Bu yüzden de bölgedeki çıkarlarını uzun vadeli bir stratejiye kavuşturmak için Ortadoğu planlarını bir operasyonla uygulamaya koymayı kolluyarlardı.

İşte, Irak'ın Kuveyt'i işgali onlar için bekledikleri fırsatı yarattı. Onlar da bunu değerlendirmekte bir an için bile olsa tereddüt etmediler.

Irak niçin Kuveyt'e saldırdı? O İran'la 8 yıl savaşmış, halkını üstünlük duygularıyla tahrik etmiş, milliyetçi duyguları şahlandırmıştı. Bu arada da alabildiğince silahlanmış, dev bir askeri güç oluşturmuştu. Savaş sonrasında da Batı'nın yarattığı olanaklarla bu gücünü süperleştirdi. Bütün bu süreçte sosyalist ülkelerden de ekonomik, siyasi ve askeri destek gördü.

Irak bir yandan ve moral anlamda bu düzeye yükselirken, diğer bir yandan da ülke ekonomisi yıkıma gidiyordu. 8 yıllık savaş'ın faturası yüklüydü, ülke sefaletle boğuşuyordu.

Bu yüzden de Saddam Kuveyt'ten büyük bir tazminat koparmanın peşine düştü. "Kuveyt'in, Irak'ın İran'la olan savaşımını fırsat bilerek Irak'ın denetiminde olan petrol bölgelerine yayıldığını ve buralardan çıkardığı petrolden büyük karlar sağladığını" iddia ederek, petrol zengini Kuveyt'e göz dikti. "Eğer Kuveyt'i işgal ve ilhak ederse oranın muazzam petrollerini ele geçirerek sorunlarını aşabileceğini ve düşlediği süper güce ulaşabileceğini" kafasına koydu.

Çünkü askeri harcamalar Irak bütçesinin yarısından fazlasını alıp götürüyordu, mevcut petrol gelirleri de dış borçlarını ödemeye yetmiyordu.

15 Ocak esasında 16 Ocak saldırısını kamufle etmek için tezgahlanmış bir taktik takvimdi.

Saddam bir yandan bu kaosu aşmak, öte yandan da arap milliyetçiliğinin doruğuna taht kurup, Arap aleminin lideri, Ortadoğu'nun süperi olmak sevdasının ağır tahrikiyle yükselen megalo-maninin dizginlerinden boşalan etkisiyle harekete geçti ve 2 Ağustos 1990'da Kuveyt'i yuttu. Kıyamet de bu yüzden koptu. O, Kuveyt'i sindirmeye çalışıyor, emperyalizm de lokmanın yenilir-yutulur bir şey olmadığını, Ortadoğu'daki çıkarlarını Saddam'ın maceralarıyla tehlikeye sokmayacağını, can damarı olan petrol bölgesi Ortadoğu'da kendisinden başka süper tanımayacağını sözümona barış-özgürlük ve ülkelerin hükümranlığı gibi değerlerin savunuculuğu adına ilan etti. Birleşmiş milletler'in yüce ideallerini kendisine paravan yaptı. BM üyesi ülkelerin ezici çoğunluğunu da yanına alarak savaş atmosferi yarattı ve dilediği gibi bölgeye yerleşti. Planını oturtmak için de şimdi bölgeyi bombardımana tutmuş, müttefikleri ve çıkar ortaklarıyla birlikte başta ülkemiz Kürdistan olmak üzere her tarafı yakıp yıkıyor.

ABD Ortadoğu'daki çıkarlarını yeniden düzenlemek için Körfez Krizi'nin daha ilk başlarda barışçı bir çözüme ulaştırılmasını hiç istemedi. Adil ve kalıcı bir barıştan yana olmadı. Bu nedenle de Kriz boyunca tüm barış çabalarını ve bu yöndeki girişimleri engelledi, kamuoyunu sahtekarca oyaladı ve yanıltmaya çalıştı. Tüm diplomatik gayretleri çıkmaza soktu, çeşitli manevralarla sonuçsuz bıraktı. Barış yanlısı görünerek, savaşı adım adım tırmandırdı.

Birleşmiş Milletler'ce tanınan süreyi savaş ortamını iyice oluşturmak için kullandı. 15 Ocak esasında 16 Ocak saldırısını kamufle etmek için tezgahlanmış bir taktik takvimdi.

Saddam da yukarıda anlattığımız stratejisiyle, ABD emperyalizmi ve müttefiklerine kafa tutan bir lider imajı oluşturma fırsatını buldu, Arap dünyasındaki yeni bir Nasır arayışına yanıt verdi, onların bu ateşli özlemini yanına aldı. Filistin sorununu işaret etti, islamcı hareketlerin desteğini sağlayarak, karşıtlarını açmaza soktu.

Böylece çatışan stratejiler, askeri çözümü gündeme getirdi, savaş makineleri işlemeye başladı.

Kuşkusuz Irak'ın Kuveyt'i ilhakını onaylamıyoruz. Buna karşı gösterilen tepkileri de destekliyor ve haklı buluyoruz. Ama emperyalistlerin Ortadoğu'yu kana bulamalarını da onaylamıyor, bu girişimlere şiddetle karşı duruyoruz. Bu şer cephesine karşı yükseltilen savaş karşıtı hareketleri de selamlıyor ve var gücümüzle destekliyoruz. Bugün Irak'ın haksızlığını bir bir sayanlar, Saddam'ın Kuveyt'i ezdiğini allayıp pullayıp anlatanlar bir zamanların kanlı diktatörünün Kürdistan'ı yakıp yıkmasına göz yumuyorlardı. Dünya Halepçe'yi unutmadı. Bu baylar, bugünkü barış ve özgürlük güvercinleri o zaman neredeydiler?

Kürdistan yüzyıllardır sömürgecilerin boyunduruğunda kıvranıyor, Kürt halkı özgürlük ve demokrasi özlemiyle yanıp tutuşuyor. Neden kimse kılını kıpırdatmıyor, Birleşmiş Milletler niçin harekete

geçmiyor, uluslararası normlar niçin Kürtler için işlemiyor? Özgürlük, barış, demokrasi ilkelerine bağlılık özgür ve demokratik bir Kürdistan için bir değer ifade etmiyor mu? Yoksa Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkına bağlılık Kürt halkı açısından geçerli değil miydi?

Halkımız özgürlük istiyor. Tüm baskılara rağmen dilini, kültürünü, sanatını, örf, adet ve geleneklerini dip-diri ayakta tutuyor. Uzun yıllardır bunca baskıya, kırıma, sürgün ve yoketme planlarına rağmen ülkesinde direniyor, yoğun bir ruhi şekillenme içinde ulusal birliğini koruyor. Halkımız; tarihi, coğrafyası, yeraltı ve yerüstü zenginlikleriyle birlikte kendi toprakları üzerinde mutlu ve özgür olmak istiyor. Halkımız, bu yoğun bilinci coşkulu ve sıcak özgürlük istemine rağmen kendi kaderini tayin etmek hakkından hala yoksun bırakılıyor.

Dünyanın efendileri, kendi petrol çıkarları, kuklaları, şeyhlerin emirlerin ve sultanların tahtları tehlikeye düştü diye derhal barış, özgürlük ve demokrasi silahına sarılıyor, tozu dumana katarak cehennemi savaşlar çıkarabiliyor, fakat Kürt halkının yaşadığı dramı duymamış, görmemiş gibi geçiştirmeye çalışıyorlar. Onların haklarını kendi işlerine gelen senaryolarla her defasında bir biçimini geliştirerek tepeliyorlar. Filistin sorununu çözümsüz bırakıyor, Lübnan'ı acılar içinde kıvrandırıyorlar. Bunun yınısıra da Ortadoğu'daki çıkarları için Kuveyt'i kurtarma adına hep birlikte uygun adım savaş cephesine sefer kılıyorlar.

Müttefiklerle el-ele verip savaşıyorlar. "Kuveyt'i kurtaracağız" diyorlar. "Güçlünün güçsüzü ezmesine fırsat vermeyeceğiz, Kuveyt'in egemenliğine yönelen saldırıyı bertaraf edeceğiz, BM'nin yüce ideallerini Kuveyt'te koruyacağız" diyorlar. Onlar, bu palavraları ve etkili propagandalarıyla dünyayı kandıracaklarını sanıyorlar. Dünya alem Kürdistan'da yapılanları, Halepçe'yi, Greneda'yı, Panama'da, son olarakta Nikaragua'da olup bitenleri biliyor. Bugün dünya kamuoyu barış-özgürlük ve demokrasi güçleri ABD emperyalizmi buralarda kan akıtıp, bu ülkelerin egemenliğine ve özgürlüğüne saldırırken, Saddam Kürdistan'ı yakıp yıkarken barış ve özgürlük havarilerinin bu günkü gibi niçin ayaklanmadıklarını sorguluyorlar. Güvercin postuna bürünen şahinler tozu dumana katıp, dünyayı bir anlık tereddüte itebilirler. Ama yalancının mumu yatsıya kadar yanar. Şimdi dünya kamuoyu olup bitenleri daha iyi kavrıyor, ABD de, Avrupa da ve dünyanın her yerinde savaş karşıtı tepkiler yoğunlaşıyor, mitingler, gösteriler yapılıyor.

Bu savaşta Özal'ın başını çektiği sömürgeci devlet politikası Kürt sorununun olası çözümünü engellemek planı üzerine kurulmuştur. Sömürgeci rejim aktif politikalar, sıcak hamlelerle söz sahibi olmak ve masaya oturabilmek için çabalıyor. Savaş sonrası düzenlemelerinde masaya etkili bir şekilde girmek, kartlarını dilediği gibi oynayabilmek olanağına sahip olmaya çalışıyor.

T.C. Hangi İplerde Oynuyor

Öte yandan, Ortadoğu'da egemenliğini pekiştirmek isteyen ABD ve batılı emperyalistlere destek veren işbirlikçi ülke hükümetleri pastadan pay almak için bin bir türlü hüner döktürüyor, planlar yapıyor, tuzaklar kurup ve bir de toz pembe düşler kuruyorlar.

T.C. Devleti de başından beri emperyalistlerin çıkar savunuculuğuna soyunmuş, onlara layık olmaya çalışıyor. Üstüne düşen görevleri eksiksiz bir şekilde yerine getirmek için çabalıyor.

Bu nedenle de daha ilk günden ambargo kararının etkin ve aktif bir uygulayıcısı oldu. Yumurtalık boru hattını kapattı. Arkasından da savaş çığlıklarına katıldı, bu koronun solistleri arasında yer alabilmek için elinden geleni yaptı. TBMM'den gerekli olan tüm kararları alel-acele çıkarttırdı. BUSH'a yaranmak için en olmadık cambazlıklar yapıldı.

Bay Özal, BUSH'u göklere çıkardı. Onunla övündü, onunla ne kadar can-ciğer olduğunu propaganda edebilmek için olmadık ipte oynadı.

Bu savaşta Özal'ın başını çektiği sömürgeci devlet politikası Kürt sorununun olası çözümünü engellemek planı üzerine kurulmuştur. Sömürgeci rejim aktif politikalar, sıcak hamlelerle söz sahibi olmak ve masaya oturabilmek için çabalıyor. Savaş sonrası düzenlemelerinde masaya etkili bir şekilde girmek, kartlarını dilediği gibi oynayabilmek olanağına sahip olmaya çalışıyor.

Bu yüzden de hem bir avuç dolar için hem de Kürt sorununu çözümsüz bıraktırmak, arzu ettiği düzenlemelerin çıkmasını sağlayıp, istediği rolü oynayabilmek amacıyla kayıtsız şartsız emperyalist savaş politikalarına destek veriyor, tüm olanaklarını bu uğurda seferber ediyor.

Özal ve onun dümen suyundaki hükümet İncirlik ve Pirinçlik üslerini ABD ve müttefiklerine hemen amade kıldı. **Batman** ve **Muş** havaalanları bu manevralar için kullanılıyor. Bu üslerden hem emperyalist saldırganlara hizmet ediyor, hem de Kürdistan'a açılan **2. cephe** planını kaşla göz arasında işletiyor. Ülkemizin Irak işgali altındaki parçası bu üslerden kalkan uçaklarla bombalanıyor. ABD'nin **B-52** bombardıman

uçakları **Süleymaniye, Kerkük** ve **Raniya**'yı yakıp yıkıyor. Körfeze açılan arka kapı diye adlandırılan ülkemiz Kürdistan'da 2. cephe fiilen açılmış oluyor.

Özal, bir taşla iki kuş vuruyor. Bir yandan BUSH'a, öteki batılı emperyalist dostlarına yaranıyor, milyonlarca insanın mahvına karşılık bir avuç doları sızdırabilmenin keyfiyle mest oluyor. Öte yandan da pazarlık masasında söz sahibi olabilmenin şansını arttırıyor ve tüm bunlarla beraber, açılan cepheden Kürdistan bombalanıyor, yakılıp yıkılıyor, insanlar panik içinde yerini yurdunu terk ediyor, tam bir insansızlaştırma ve sürgün planı bu savaş hengamesinin içinde kendiliğinden işliyor. Özal'a göre işler tıkırında gidiyor.

Yapılan hesaplara göre, Kürdistan topraklarında açılan bu ikinci Cephe'de Saddam tepelenecek, bunun sonucunda da herkes pastadan payını alırken sömürgeci TC de Kürdistan işini bitirecek. Bu arada da Kürdistan'da geliştirilecek operasyon ve katliamlara ortam kendiliğinden oluşacak. Nitekim, köylerimize, ovalarımıza, dağlarımıza durmadan bombalar düşüyor. Devlet terörü Kürdistan'ı kasıp kavuruyor.

Irak sınırına binlerce tank yerleştirildi. Durmadan askeri tahkimat yapılıyor. Diyarbakır **Pirinçlik** üssüne, **Malatya Erhaç, Batman** ve **Muş**'taki askeri havaalanlarına çevik kuvvet yerleştirildi. 2. ve 3. ordu Kürdistan'da mevzilendirildi. En gelişkin tanklar Trakya'dan Kürdistan'a getirildi. Kürdistan'daki petrol **İskenderun**'a pompalanıyor. Bölge petrol sıkıntısı içinde. Halk kimyasal silah tehdidiyle göçe zorlanıyor. **Silopi**'den itibaren köylerin çoğunluğu boşaltıldı. Halkımız korumasız ve perişan durumda. Parası olanlar güvenli bölgelere kaçıp, canını kurtarmaya çalışıyor. Bir çok ticaret erbabı işini, tezgahını yüzüstü bırakıp kaçıyor. Piyasada gerilim ve durgunluk her geçen gün artıyor. Esnaflar çeklerini ve senetlerini ödeyemez duruma düştü. Sınır ticareti kesildi. Bölgedeki kahveler, oteller, lokantalar işsizlikten kepenk indiriyor.

Sömürgeci Türk Devleti Kürdistan'da açılan 2. cepheye, sunduğu üslere karşılık, emperyalistlerden **"Irak'ın toprak bütünlüğü"** teminatını istiyor. Yani Irak'ta Kürt sorununun çözümünün engellenmesini emperyalistlerden ısrarla talep ediyor. Tüm bunların karşılığında emperyalistlerden askeri ve ekonomik destek sözü de aldı.

Yapılan hesaplara göre, Kürdistan topraklarında açılan bu ikinci Cephe'de Saddam tepelenecek, bunun sonucunda da herkes pastadan payını alırken sömürgeci TC de Kürdistan işini bitirecek. Bu arada da Kürdistan'da geliştirilecek operasyon ve katliamlara ortam kendiliğinden oluşacak. Nitekim, köylerimize, ovalarımıza, dağlarımıza durmadan bombalar düşüyor. Devlet terörü Kürdistan'ı kasıp kavuruyor.

Özal aldığı güvencelerle "Irak'ta bir Kürt devletinin kurulmasına izin veremeyeceklerini" de söylüyor. Bunun yanısıra da, kamuoyunun gözünü boyamak, AGİK'te PARİS ŞARTI'na birlikte imza koyduğu ülkeleri de rahatlatmak için "Kürtçeye serbesti getirdiğini" dünyaya propaganda ediyor. TV'yi ve burjuva basınını da bu iş için seferber ediyor, hükümet ve devlet ricali aracılığı ile görkemli açıklamalar yaptırıyor, basın toplantılarında arzı-endam edip "2932 sayılı yasanın ömrünü tamamlayıp geçersiz hale geldiğini yutturmaya" çalışıyor, "Kürtlerin haklarına nice saygılı olduklarını" vurguluyor, "insan haklarına karşı duyduğu saygıdan dolayı dillerin yasaklanamayacağını" söylüyor. Bir yandan da yağ çekip Kürtleri şaşırtmaya çalışıyor.

Özal öte yandan da Irak Kürdistanı'nda yaşayan halkımızın hamisi kesildi. Onların haklarının koruyucusu olduğunu dilinden düşürmüyor. O, yediği naneleri kimsenin bilmediğini, döndürmek istediği dolapların farkedilmediğini sanıyor, ya da bütün planlarını her şeye rağmen yürütebileceğini umarak olası bir **Ortadoğu Barış Konferansı**'nda Kürtlerin hamiliği rolünü oynamaya hazırlanıyor.

Egemenler bu savaşta taraf olup, daha sonra pastanın paylaşılması için, kriz masasına oturmaya çabalıyorlar. Besbelli sömürgeci TC de politikalarını bunun üstüne kuruyor, buna ulaşabilmek için de elinden geleni geri bırakmıyor.

Bir yandan dikkatler dağıtılıyor. "Devletin tehlikede olduğu" yaygarası ayyuka çıkarılıyor. Grevler erteleniyor, toplumsal muhalefetin canına okunuyor, yükseltilen devlet terörü ve yaratılan psikolojik panikle Kürdistan'da son dönemlerde yükselen kitle hareketleri engellenmek isteniyor. Yaygın ve örgün propaganda araçlarıyla Saddam'ın vahşeti döne döne anlatılıyor. Halepçe denilince cinleri başına toplanan Türk sömürgecileri şimdi Halepçe katliamını dillerinden düşürmüyorlar. Mülteci hamiliği yapıyor, TV'den korucularla çarşaf çarşaf röportajlar yaparak, yurtsever halkımızı TC politikalarının yanındaymış gibi göstermeye çalışıyorlar.

Özal diktatörlüğü bu krizde emperyalistlerle beraber saf tutup taraf olmaya çalışıyorken, bu tür politikalarla köşeyi dönmeye çalışıyor.

Bu Savaşta Emekçilerin ve Ezilen Halkların Hiç Bir Çıkarı Yoktur

Elbette özgürlük ve demokrasi güçleri bu politikaları teşhir edecek, yurtsever halkımız sömürgecilerin emellerini kursağında bırakabilecek uyanıklığı gösterecek, halkımızın ulusal demokratik güçleri el-ele vererek bu zulüm çemberini kıracaklardır.

Çünkü bu savaşta emekçilerin ve ezilen halkların hiçbir çıkarı yoktur.

Egemenlerin kendi aralarındaki hakimiyet savaşından parsa toplamaya kalkışmak ya da onların birilerinin yanında yer almaya "anti-emperyalizm kılıfı" uydurmaya çalışmak bize hiç bir yarar sağlamaz.

Halkımızın dostu, ne ülkemizin bir parçasını elinde tutan Irak, ne diğer sömürgeciler ne de BUSH ve Batılı emperyalist devletlerdir. Bu savaş haksız bir savaştır. Sömürüyü, baskıyı amaçlıyor. Aslında sömürgeciler bu savaşta da kendi çıkarları için yine aynı safları paylaşıyorlar. Bizim yerimiz onların yanı değil, özgürlük, demokrasi, barış güçlerinin ve yan yana yaşadığımız emekçi halkların ve de onların devrimci, demokrat güçlerinin yanıdır. Bu demokratik güçlerin kendi birliktelliklerini örerken, diğer yandan da komşu halkların demokrat ilerici güçleriyle sıkı bir dayanışma oluşturmak gerekir.

Geçmişte düşülen hatalara düşmemek gerekir. Bu hatalar sık sık tekrar edildi. Bu günde benzer hataların ağır tahribatlarından halkımızı korumak gerekir.

Örneğin **1970**'lerde gerici İran Şahlığı ve emperyalizmle kurulan ilişkiler Irak Kürt Ulusal Hareketine bir yarar sağlamadı. Tersine ülkemizin Irak parçasındaki ulusal hareket bu yüzden **1975** yılında ağır bir yenilgiye uğradı, halkımız acı günler yaşadı.

1979 yılında gerici Şahlık rejimi İran'da yıkıldı. İran devleti emperyalizmin bölgedeki dengelerini sarstı. Buna rağmen devrim sağlıklı bir kanala oturtulup ilerletilemedi. Yönetimi ele geçiren **Humeyni** rejimi kısa sürede gerici bir konuma geçti. Ülkede özgürlük ve demokrasi atılımları engellendi, devrimci atılımların yolu tıkandı. Humeyni rejimi, devrimcilere, ilericilere, yurtseverlere ve demokratlara karşı saldırıya geçti. İlerici toplumsal güçleri bir bir dağıttı. Yurtseverleri ve devrimcileri zindanlara tıktı, işkence çarklarından geçirdi, onlar için darağaçları kurdu.

Halkımızın dostu, ne ülkemizin bir parçasını elinde tutan Irak, ne diğer sömürgeciler ne de BUSH ve Batılı emperyalist devletlerdir. Bu savaş haksız bir savaştır. Sömürüyü, baskıyı amaçlıyor.

Bunları zamanında tesbit edip, uyarıda bulunanları ise kimse dinlemedi, hatta onlara karşı ağır eleştiriler yöneltildi, Humeyni rejiminin "ilericiliği"ne toz kondurtulmadı. Zaman bu tutumu haksız çıkardı. Yanılgıyı açıkça ortaya koydu.

İran'daki ilerici , devrimci ve demokrat güçler, gericileşen Humeyni rejimine karşı birlik sağlayıp, ortak bir cephede saf tutarak direnmedikleri için, Humeyni'nin ağır saldırıları karşısında yenilgiye uğrayıp, bir bir dağıldılar.

1981 yılında da yurtseverler birbirleriyle kapıştı. Bu saldırıda Humeyni rejiminin etkisi büyüktür. İki sömürgeci devlet arasındaki çelişkilerden yararlanmak için onlardan birisinin tarafında görünerek atılan adımlar o gün de hiç bir yarar getirmedi. Bu politikadan Irak Kürdistan'ı halkımız, hem de İran Kürdistanı'ndaki Kürtler büyük zararlar gördüler ve bu iki parçadaki Kürt Ulusal Hareketleri ağır darbeler yediler. Bugün bile bu darbeler halen onarılamıyor. Bundan düşman büyük ölçüde yararlandı. Yurtsever halkımız ve onun örgütlü güçleri arasında güvensizlik tohumları ekildi.

1980 yılında başlatılan ve İran-Irak arasında 8 yıl süren savaş ve onun sonuçları bilinmeyen bir şey değil.

Savaş yüzbinlerce insanın ölümüne, sakat kalmasına neden oldu. Her iki ülkenin ekonomisi de alt-üst oldu. Toplumsal sorunlar katmerleşti. Halk sefalet içinde kıvrandı ve halen de kıvranıyor. İki ülkenin de kaynakları yıkıma uğradı. Ve bundan yalnızca emperyalistler yararlandı. Hatta bu olay bugünkü Körfez Krizi'ne neden olan şartların oluşmasına da katkı sağladı. 8 yıllık savaş boyunca hem Irak'taki kanlı Baas rejimi hem de Humeyni, kitlelere demokratik hak ve özgürlükleri tanımadılar, zulüm çarkını acımasızca işlettiler.

Görüldü ki, ne İran ne de Irak muzaffer olabildi. zaten onların herhangi birinin zaferi, Kürtlere, ne de Arap ve Fars halklarına en ufak bir çıkar sağlayacaktı. Nitekim kazanan emparyalizm oldu.

Doğru Tavır Ne Olmalıydı?

Peki doğru tavır ne olmalıydı? Doğru tavır elbette hiç bir sömürgecinin yanında olmamak, onlar arasındaki çelişkilerden medet ummamaktı.

Her iki ülkenin emekçi halk yığınları ve devrimci güçleri bakımından doğru olan bu savaşı bir iç savaşa çevirmek, silahları gerici iktidarlara yöneltmek, zulüm çarklarını dağıtmak, her iki ülkede halktan yana demokratik düzenleri kurmaya çalışmaktı. Her iki ülkede de demokratik hak ve özgür-

lükler böyle kazanılabilinir ve ulusal sorunun çözümü doğrultusunda da ciddi adımlar ancak bu doğrultuda atılabilirdi. Kürt yurtsever güçleri her iki ülkede de kendi halklarının ulusal-demokratik çıkarları açısından dost ve düşmanı ayırt ederek Kürt Halkının Kendi Kaderini Tayin edebileceği politikalar izlemeliydiler.

Halbuki, kanlı Saddam diktatörlüğüne karşı mücadele eden güçlerin bir bölümü bu savaşta İran'a arka çıktılar. İran'da gerici Humeyni rejimine karşı mücadele eden ilericilerin bir kesimi de Irak'ın muzaffer olmasına umut bağladılar. Elbet tüm politik hareketler, halkımızın bütün yurtsever güçleri aynı hataya düşmediler. Bunların bir kısmı ideolojik hatlarındaki farklılıklar ve program hedefleri bakımından aynı yanlışları işlemediler. Onlar doğru yoldan yürümesini bildiler.

Besbelli bu politikalardan hiç bir yarar sağlanamayacağı bir kez daha görüldü. İran-Irak bir anlaşma yaparak işi bitirdiler. Saddam da Halepçe'yi yakıp yıktı. Kürt halkı ve ulusal hareketler büyük zararlar gördü.

Örnekleri çoğaltmaya gerek yok. Aynı hataları onlarca defa tekrarlamak için kör olmak gerek.

Bugün bile benzer hatalara düşüldüğü görülüyor. Aynı politikalara bel bağlanıyor. Yine çıkmaz sokaklarda dolaşanlar var. Bu politikalar bir kez daha halkımıza yıkım ve gözyaşı getirmekten başka hiçbir işe yaramayacak, bu hesaptan düşman karlı çıkacaktır.

Bugün Körfez Krizi diye adlandırılıp, esasında Ortadoğu'da yeni ve tarihi düzenlemelerin planlandığı bu hengamede Kürdistan'lı yurtsever güçler tarihten ve somut deneylerinden ders çıkarmak zorundadırlar. Ülkemizi sömürgeleştiren devlet politikalarından ve onların kanlı rejimlerinden kurtuluş beklemek Kürdistan'ın ayaklar altında bir kez daha çiğnenmesinden başka bir şey getirmeyecektir. Emperyalistlerden de medet ummak politik körlükten başka bir şey değil.

Görevlerimiz

Öyleyse özgür ve demokratik bir Kürdistan için,

Ulusal hareketlerin zafere ulaşabilmesi için,

Bölgede kalıcı ve adil bir barış için başarılması gereken görevler ve özen gösterilmesi zorunlu olan politikaların şu noktalarda netleştirilmesi gerektiği üzerinde düşünmenin doğru olacağı kanısındayız.

Kürdistan'ın bütün parçalarındaki yurtsever güçlerin ve demokratik örgütlerin katılımıyla Kürt halkını uluslararası düzeyde temsil edebilecek KÜRT ULUSAL KONGRESİ'nin acilen toplanmasını yüksek sesle dile getirmek kaçınılmaz görevlerimiz haline gelmiştir.

Bunun için;

1 – Ülkemiz Kürdistan'ın her parçasındaki yurtsever güçlerin birliğini sağlamak.

2 – Geniş halk yığınlarının kitlesel ve yığınsal tepkilerini kitle çizgisinde yükseltebilmek ve örgütlemek, onlara politik öncülük yapmak.

3 – Halkımızın her parçada yan yana yaşadığı halkların ilerici, devrimci, demokrat güçlerleriyle emperyalizme ve gericiliğe karşı özgürlük demokrasi ve barış hareketleri için geniş bir cephe oluşturmak.

4 – Kürdistan'ın diğer parçalarındaki yurtsever güçler arasında sıkı bir dayanışma ve uyum sağlamak,

5 – Uluslararası düzeyde barış, demokrasi güçleriyle dayanışmalar örgütlemek,

6 – Bu savaşın bizim savaşımız olmadığını haykırmak,

7 – Uluslararası diplomasiye yansımak, sorunu bu alanlarda da dile getirmeye çalışmak,

8 – BM'nin "Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkına Bağlılık" ilkesinin Kürt sorunun çözümü için de işletilmesini talep etmek,

9 – Bir Ortadoğu Barış Konferansının derhal toplanmasını istemek,

Bu konferansta;

a) Kürdistan sorununun yanısıra, Lübnan ve Filistin sorununun çözümü için bu konferansa Kürdistan ve Filistin temsilcilerinin katılmasını savunmak,

b) Bölgenin demokratikleştirilmesini, nükleer ve biyolojik silahlardan arındırılarak asker ve silah indirimine gidilmesini istemek,

c) Emperyalist ve militarist odakların dağıtılmasını talep etmek,

10 – Kürdistan'ın bütün parçalarındaki yurtsever güçlerin ve demokratik örgütlerin katılımıyla Kürt halkını uluslararası düzeyde temsil edebilecek **Kürt Ulusal Kongresi**'nin acilen toplanmasını yüksek sesle dile getirmek kaçınılmaz görevlerimiz haline gelmiştir.

Savaş ve savaştan yarar umanlar çıkarları için dünyayı ateşe atarken, Kürdistan'da açılan 2.Cephe halkımızı kırıp geçirirken, ülkemiz yakılır yıkılırken, Türkiye'deki emekçi halklar kan ağlarken önümüzde duran görevlerimizi şaşırmadan yerine getirebilmek için makyevelist ve pragmatik politikalar, günübirlik çıkarların arkasında sürüklenmemek, bu tür sakat stratejilerden hızlı arınmak gerekir. Halkımızın çıkarları buradadır. Özgürlük ve demokrasi güçlerinin de kazanımları bu noktada olacaktır.

BASIN BİLDİRİSİ

Kürtçenin Serbest Bırakıldığına İlişkin Açıklamanın Gerçeklerle Bir İlgisi Yoktur

Son günlerde, Türk Hükümeti'nin "Kürtçeyi serbest bırakacağına" ilişkin açıklaması, ülke içinde ve uluslararası alanda yankılara yol açtı. Türk basını ve birkısım siyasi çevreler, bu haberi, Türk devletinin Kürt politikasının değişmesi gibi göstermekte. Yurt dışında ise kimi çevreler, sanki Türkiye artık Kürt halkının üzerindeki baskılara son vermiş, bu sorunu demokratik ve adil biçimde çözmüş gibi, Türk hükümetine övgü yağdırmaktalar.

Oysa Türk hükümetinin son kararıyla, Kürt sorununa çözüm bulunması şurda kalsın, Kürt dili ve kültürü üzerindeki zorbalık da son bulmuş değildir.

Gerçekte Türk hükümetinin Kürtçeyi serbest bırakma diye bir niyeti ve amacı yok. O, birkez daha iç ve dış kamuoyuna yalan söylüyor, göz boyuyor.

1983 yılında çıkarılan 2932 sayılı yasa, Kürtçenin kullanılmasını her alanda, (eğitim, basın–yayın, hatta konuşma olarak) yasaklamıştır.

Öncelikle şunu belirtelim ki, bu yasa olmadan önce de Kürt dili ve kültürü yasaklıydı, ağır baskılar altındaydı. Bu yasanın ortadan kalkması ile de durum değişmeyecektir. En başta 1982 Anayasası'nın 26. ve 28. maddeleri Kürtçeyi yasaklıyor. Onun dışında ise Türk Ceza Kanunu'nun 141, 142 ve başka türden maddeleri var. Yine Basın Kanunu'nda ve Siyasi Partiler Kanunu'nda da, bizzat Kürt dili ve kültürüne ilişkin bir dizi engel var. Özetle sorun, köklü bir hukuk sistemi ve politika değişikliği sorunudur. Bir yönüyle, Türkiye'nin demokratikleşmesi sorunudur. Oysa Türk hükümetinin böyle bir niyeti, amacı yok.

Şimdi ise hükümet, bu yasayı dahi ortadan kaldırmamakta, benzer bir yasayla değiştirmektedir.

Hükümet, bununla Kürtçe eğitimi, basın yayını serbest bırakmıyor. Yalnızca "Kürtçe konuşmayı" serbest bırakıyor. O da her yerde değil! Örneğin devlet dairelerinde, hatta siyasi ve kültürel toplantılarda bile değil. Yalnızca "evde, bahçede".. Bunu Adalet Bakanı söylüyor!

İşte onca gürültüsü yapılan şey budur! Yani, Türkiye nüfusunun üçte birini (yaklaşık 20 milyon) ve Türkiye Kürdistanı'nda (Doğu'da 20 il) ezici çoğunluğu oluşturan Kürt halkının anadilinde, eskiden olduğu gibi bundan böyle de, eğitim yapılamayacak, kitap ve gazete yayınlanamayacak, radyo ve televizyon yayını olmayacak; bu dil, hatta siyasi ve özel toplantılarda bile kullanılamıyacak; bu tür istemler ve bu yöndeki çabalar eskiden olduğu gibi ağır suç sayılacak (örneğin Kürtçe bir kitap yayınlayan cezaevini boylayacak) ve bunun adı da "Kürtçe'nin serbest bırakılması" olacak! Açık ki bir komedi oynanıyor.

Kürtçeyi "evde ve bahçede" kullanmaya gelince, bu Kürt halkına bir iyilik değil. Türk hükümeti zaten bunu önleyemedi. Kürt halkı bu zorbalara, onların polis terörüne, zindanlarına, işkence çarkına aldırmadan dilini evde, bahçede ve sokakta zaten konuşuyor. Hatta en ağır cezaları göze alarak, polisle boğuşarak Kürt diliyle yayın yapmayı bile, çok küçük çapta ve sembolik de olsa, başarıyor.

Demek ki Türk hükümeti, zaten kullanılmasını önleyemediği bir hakkı tanımaktadır! Bunu iç ve dış kamuoyuna büyük bir olay gibi sunması ise, özellikle bu dönemde, tümüyle propaganda amaçlıdır ve göz boyamadır. Türk adalet bakanı Oltan Sungurlu, 30 Ocak günü bir gazetecinin, "taslak neyi değiştiriyor?" sorusuna, **"Biz tokatı eldivenle atıyoruz, değişen birşey yok"** diye karşılık veriyor! (Bakınız 31 Ocak tarihli **Milliyet** Gazetesi).

Türkiye Cumhurbaşkanı Özal ise, milletvekilleriyle yaptığı toplantıda, "Kürtçeyi serbest bırakmazsak Körfez Savaşı sonrası pazarlık masasına güçlü biçimde oturamayız" diyerek, açık açık bu göstermelik çıkışın nedenini ortaya koydu. Türk yönetimi bu taktikle hem dünya kamuoyunu, hem Kürt halkını kandırmaya yelteniyor.

Herşey daha şimdiden bu kadar açıkken, Türkiye'de kimi demokrat geçinen çevrelerin bunu Kürt sorunu bakımından olumlu ve önemli bir adım saymaları, gülünç olmaktan da öte, en az, ANAP hükümetininki kadar çirkindir, utanmazcadır.

Bu yöntem, yani demokrasi yönünde hiçbir ciddi adım atmayıp atıyor gibi görünmek, Özal yönetimi için yeni bir şey değil. Bu baylar **İşkenceye Karşı**

Avrupa Sözleşmesi'ni de herkesten önce imzaladılar; ama bu, uygulamada birşey değiştirmedi. Türkiye'de işkence tüm hızıyla devam etti ve bugün de devam etmekte. Türkiye AGİK kararlarını da, sahte çek imzalar gibi rahatça imzalıyor; ama insan hakları konusunda bildiğini okumakta devam ediyor.

Gerçek durum buyken, Batı'da kimi çevrelerin, daha suyu görmeden paçaları sıvamaları ve Özal yönetiminin bu yeni oyununu ciddiye alıp ona alkış çalmaları, kendileri bakımından da ciddi bir tutum değildir.

Batıda'da kimi çevrelerin insan hakları konusunda çifte standartlara sahip olduğunu biliyoruz. Örneğin Saddam rejimi Kürt halkına karşı kimyasal silah kullandığı, Kürdistan'ı boşalttığı, binlerce köy ve kasabayı, hatta kentleri yerle bir ettiği, diğer bir deyişle, Kürt halkına jenosid (soykırım) uyguladığı zaman hiç de ciddi bir tepki göstermediler. Bu tür yıkıcı silahların teknolojisi ve hammaddesi dahil, Saddam'la tatlı alışverişlerine devam ettiler. Şimdi ise, karşılarına çıkan Frankeştayn'dan dolayı pek öfkeliler!

Ama, insan hakları konusunda şimdi bolca gözyaşı döken ve Saddam'ı canavar olarak niteleyen aynı Batılı çevreler, Türkiye'yi silahla donatmaya büyük hız vermişlerdir. Bu zorba rejimin Kürt halkına, ve bizzat Türk halkına yaptıklarına aldırmıyorlar bile. Onun sahte demokratik gösterilerine, bile bile alkış çalıyorlar.. Çünkü Özal yönetimi Saddam'a karşı. O Batı'nın gözüne girmek ve yağmadan pay almak için kraldan daha çok kralcı davranıyor. Türkiye birkez daha Batı'nın ileri karakolu rolünü oynuyor. Hükümet, savaş istemeyen ve bu işte bir çıkarı olmayan Türk ve Kürt halklarını cepheye sürüyor. Batılıların şimdi gördükleri ve değer verdikleri budur!

Ama bu ciddi bir tutum mudur ve bununla nereye varılır?

Nereye varıldığını Körfez'de bugün ortaya çıkan ve tüm insanlığı tehdit eden durum açıkça gösteriyor. Batı, hoşlanmadığı İran'a karşı Saddam Hüseyin'i de işte böyle kullanmış ve onu silahla donatmıştı:

Yarın Türkiye'de de bir Saddam Hüseyin'in çıkmayacağının kanıtları ne?

Türk Hükümeti'nin şimdi, "evde ve bahçede" **Kürtçe konuşmayı** serbest bıraktığını söylemesi, yalnızca şu bakımdan önemlidir ki, Türk devleti bununla, şimdiye kadar Kürt halkına, kendi anadilinde, evde ve bahçede bile konuşma hakkı tanımamış olduğunu ve bu zorbalığı, üyesi olduğu Birleşmiş Milletler Örgütü'ne, Avrupa Konseyi'ne, AGİK'e ve tüm öteki uluslararası kuruluşlara rağmen yapabildiğini açıkça ve resmen itiraf etmektedir..

Türk devletinin açıklaması, aynı zamanda şunu gösteriyor ki, bundan böyle de o, "evde ve bahçede" konuşabilmeyi serbest bırakmanın ötesinde, Kürt halkının anadili üstündeki yasak çarkını; zorbalığı sürdürecektir. Kürt halkının dilinde gazete, dergi ve kitap basımı, radyo ve televizyon yayını, eğitim ve tüm kültür faaliyetleri yine engellenecek, bu tür girişimler yine suç sayılacak ve şiddetle cezalandırılacaktır. Ve tüm bunlar yine BM Örgütü'nün, Avrupa Konseyi'nin, AGİK'in ve tüm öteki uluslararası kuruluşların gözü önünde cereyan edecektir..

İşte işin gerçeği budur ve Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi, bu konuda iç ve dış kamuoyunu uyarır:

İkiyüzlü, ırkçı, zorba, halk düşmanı Özal yönetiminin sözkonusu demagojilerine kimse aldanmamalı. O, kendi adalet bakanının deyişiyle, bundan böyle yumruğu boks eldiveniyle atacaktır. Bu ise bizim iki gözümüz için değil, kendi elleri acımasın diyedir.

PSKT, Türkiye'deki, lafta değil, gerçekte demokrat olan insanları, şovenizm ve ırkçılık zehirinin etkisinden sıyrılabilmiş namuslu kişileri, bu oyunu açığa vurmaya çağırır.

PSKT, birkez daha BM Örgütü'nü, Avrupa Konseyi'ni, AGİK organlarını ve bu kurumlara taraf olan herkesi, sorumlu devlet adamlarını ve demokrat kişileri, görev ve sorumluluklarını hatırlamaya, Türk hükümetinin bu oyunlarına ve süregelen zorbalığına karşı durmaya, Kürt halkına destek olmaya çağırır.

Şunu da birkez daha belirtelim ki Kürt sorunu salt bir dil ve kültür sorunu değil. Bu, Ortadoğu'da, ülkesi dört parçaya bölünmüş, sömürgeleştirilmiş, tüm ulusal hakları çiğnenen, yok edilmek istenen 30 milyonluk bir ulusun sorunudur ve çözümü de halkımızın her halk ve her ulus gibi özgür olması, kendi kaderini özgürce belirlemesi ve kendi kendini yönetmesi ile mümkündür.

Biz sömürgeci güçlerden, "evde ve bahçede serbestçe konuşabilme" gibi gülünç sadakalar istemiyoruz. Bunu, herşeye rağmen zaten yapıyoruz. Biz, özgür ve bağımsız yaşamak istiyoruz. Buna ulaşıncaya kadar da savaşacağız ve başaracağız.

Dost da düşman da bunu böyle bilsin! •

1 Şubat 1991

Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi
(PSKT)
Yurtdışı Bürosu

2932 SAYILI YASA VE SÖMÜRGECİ REJİMİN YENİ MANEVRALARI

A. CİHAN

Kemalist ideoloji Kürt ulusunu, Kürt dilini, kültürünü, tarihini yıllarca yok saydı. Onu gerçekten yok etmek için acımasız bir kırım politikası güttü. Ona soykırım uyguladı. Bu politikalarla Kürt halkını, dilini, kültürünü yok edemedi. Onu inkara yöneldi. İnkar anlayışını yasalarına anayasalarına koydu. **Kürt** sözcüğüne dahi tahammül göstermedi. Cumhuriyetten bu yana Kürtçeyi sürekli olarak yasakladı. İdeolojik kampanyalar açtı, Kürt halkının yokluğunu, dilinin bulunmadığını bilimsel olarak kanıtlama yolları aradı. Kimi sözüm ona profesörler **Kürtçe** diye bir dilin bulunmadığını kanıtlamaya (!) kalktılar. Konu öylesine ileri götürüldü ki, Kürtlerin ve Kürtçenin yargılandığı tüm mahkemeler asıl görevlerini bir yana bırakıp Kürtçenin bir dil olmadığını, Arapça, Farsça, Türkçe karışımı bir lehçe olduğunu belgelemeye çalıştılar.

Yasakçılık, kendine güvenmemenin, hatta ulusal güvensizliğin ürünüdür. Dil ve kültür üzerine getirilen yasaklar yasak koyucuların kendi dillerine, kültürlerine güvenmediklerinin bir kanıtı, sömürgeci, ırkçı-şoven politikanın bir ürünüdür. Onu, diğer diller, kültürler üzerinde baskıcı yöntemlerle egemen kılma anlayışıdır. Oysa, doğal gelişim sürecinde, gelişkin olan dil ve kültür, geri olanı etkiler süreç içinde kendine bağlı kılabilir. Ancak her dil ve kültüre bağımsız gelişme olanaklarının tanınması, gelişime daha açık olanın egemenliğine yol açabilir. Bu kaygıdandır ki kültürüne güven duymayan egemenler, diğer kültürlere yasaklar koymakta, onları zorla tarihten silmeye çalışmaktadırlar.

Anadil, yasalarla, yasaklarla önlenemez. O, çocuğu doğuran ananın dilidir. Anne, bir topluluğun bireyidir. Topluluğun dili bir günde ortaya çıkmamıştır. Bu nedenle anadil çocukla yüzyılların iletişimini, bağını kuran dildir. Bu doğal bir olgudur, soluk almak, acımak, sevinmek, gülmek gibi doğal bir gereksinmedir. İnsanları bu gereksinimden alıkoymak, yoksun bırakmak yasaklarla başarılamaz. Anadil binlerce yıllık tarihsel bir sürecin insanla kurduğu sosyolojik bir bağdır. Onu devlet belirleyemez, yasalar sınırlayamaz.

Türkiye ve Kürdistan toprakları, kökü onbirlerce yıla dayanan kültürlere kaynaklık etmiş, onların bir bölümünü günümüze kadar getirmiştir.

Türkçe, Lazca, Gürcüce, Arapça, Rumca, Ermenice, Çerkezce ve Kürtçe bu dillerden önemlileridir. Yaygınlık ve gelişmişlik açısından Türkçe'yle Kürtçe ilk sıraları paylaşıyorlar. Birine her tür gelişme olanakları sağlanmışken, yirmi milyona yakın Kürt insanının konuştuğu Kürtçe yasalarla yok edilmek isteniyor.

12 Eylül Faşist cuntası, tüm emekçi kesimlerin haklarını gaspettiği gibi, demokrasi güçlerinin yoğun mücadelelerle elde ettikleri kazanımları da bir çırpıda rafa kaldırdı. Akla gelebilecek her tür davranışı bir yasağa, bir cezaya bağladı. Bu yasaklar sisteminin en önemlilerinden biri de 19.10.1983 tarih ve 2932 sayılı **Türkçeden Başka Dillerle Yapılacak Yayınlar Hakkında Kanun**'la somutlaşan Kürtçe yasaklamasıdır. Gerçi Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu günden bu yana, Kürt ulusal uyanışının kabardığı her dönemde Kürtçenin konuşulmasını polisiye baskılarla yasaklıyordu. Ama 12 Eylül Faşizmi, bu yasağı, yasa haline getirmekle, Cumhuriyet hükümetlerinin bir adım önünde gitmekle övünebilir.

Bu kanun 8 maddeden oluşuyor. İlk maddede *"düşüncelerin açıklanması ve yayılmasında yasaklanan dillere ilişkin esas ve usuller"* belirtilir.

İkinci maddede *"Türk Devleti tarafından tanınmış devletlerin birinci resmi dilleri dışındaki herhangi bir dille düşüncelerin yayılması açıklanması ve yayımlanması"* yasaklanmıştır.

Bu madde, yasanın, öncelikle **Kürtçe**'nin yasaklanmasına yönelik olduğunu açıkça göstermektedir. Cuntanın, başka ülkelerin ikinci dilini yayın yasağı kapsamına alması sözü edilebilecek ülkelerin **milli birliğini, toprak bütünlüğünü** korumaya, bölücülüğü önlemeye yönelik değildir. Burada hedeflenen, Irak'ta Kürtçe'nin ikinci resmi dil olmasından dolayı, bu dille Türkiye'de yayın yapılmasını engellemektir.

Yasanın üçüncü maddesi, bir hilkat garibesidir. Der ki: *"Türk vatandaşlarının anadili Türkçe'dir. Türçeden başka dillerin anadili olarak kullanılmasına ve yayılmasına yönelik her tür faaliyet yasaktır."* Ayrıca yasaklara uymayanlara biçilen cezalar sıralanmış.

Anadil yasayla belirlenemez. Bu madde, Türkiye'de konuşulan tüm anadilleri bir çırpıda yasaklıyor, herkesi bir anda anadan doğma öz be öz Türk yapıyor. Yani Osmanlının, Cumhuriyet döneminin hiç bir iktidarının gerçekleştiremedikleri düşü bir yasa maddesiyle şip-şak hallediveriyor. Bu ülkede yaşayan herkes şimdiden gerü Türktür; haddini bilmeyenlere ferman buyrula!...

Yasa tasarısının genel gerekçesinde 1982 anayasasının 3. maddesi aktarılarak *"Türk devleti ülkesi ve milletiyle bir bütündür. Dili Türkçe'dir"* bununla *"Halkımızın konuştuğu anadilin Türkçe olduğu açık ve kesin bir biçimde belirtilmiştir."* denerek, anayasaya sığınılmaya çalışılmış, çocukların bile farkına varacağı bir komikliğe düşülmüştür. Yasada anadilin Türkçe olduğu belirtilmiyor, devletin dilinin Türkçe olduğu vurgulanıyor. Bu olsa olsa, resmi dil Türkçedir yargısını getirir.

Anayasayı sığınak olarak düşünenler, her anayasa gibi 1982 Anayasasında da maddeleştirilen şu iki cümleyi unutmuş görünüyorlar: *"Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözeltilmeksizin kanun önünde eşittir." "Hiç bir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz."*

Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu. 2932 sayılı yasayla Kürtçe'nin aile içinde dahi konuşulması yasaklanırken, Kürt halkı, ırkından dolayı cezalandırılmıyor mu? Kürtçenin yasaklanmasıyla, Kürt dili ve diğer diller karşısında Türk diline imtiyaz tanınmıyor mu?

Kısacası 2932 sayılı yasa, 1982 Anayasasının ilgili maddeleriyle bile çelişen bir yasadır. Kaldı ki, uygulamada kağıt üzerinde kalmaya mahkumdur. Her Kürdün başına bir jandarma, bir özel tim görevlisi, bir polis konamayacağı için, konsa bile insanların anadilini konuşmaya engel olunamayacağı için bu yasa ölü bir yasaydı. Kürtlerin anadillerini konuşmalarına engel olunamayacağı için bu yasa ölü bir yasaydı. ANAP Hükümetleri sekiz yıllık iktidarları boyunca 12 Eylül Faşizminin sivil devamı olarak Kürt ve Türk halklarına kan kusturdular. İnsan haklarını ihlal etmeye, işkenceyi sistemleştirmeye devam ettiler. Anayasa değişikliğini öneren muhalefetin değişiklik önergelerini red ettiler. 12 Eylül uygulamalarını olduğu gibi koruyup sürdürdüler. Kürtçe üzerindeki yasakların devamında ısrarlı oldular. SHP'nin 2932 sayılı yasanın iptaline ilişkin göstermelik bile olsa verdiği önergeyi 24 Kasım 1989'da açık bir şekilde reddedip asıl yüzlerini ortaya koydular. Şimdi Özal birden havari kesilmiş, ülkede demokrasiyi yerleştirmeye, Kürtçe'yi serbest bırakmaya, düşünceyi yasaklayan TCK'nin 141-142 ve 163. maddeleriyle oynamaya başlıyor. Özal'ın düşüncesinin bir yılda değişmediği açık.

Öyleyse ne oldu da Özal 2932 sayılı kanunu yürürlükten kaldırmaya, daha doğrusu ona makyaj yapmaya kalkıyor?

Özal ve şurekası, AGİK'e attıkları imza hatırına bu yasayı yürürlükten kaldırmak istediklerini açıklıyorlar. Sayın baylar, şimdiye kadar aklınız neredeydi? Bu yasa salt AGİK'e mi aykırıdır? Devletinizin imza attığı daha nice uluslararası sözleşmeler vardır ki 2932 sayılı yasa bunların tümüne aykırıdır. Örneğin en başta 1982 Anayasasına aykırıdır. Birleşmiş Milletler bildirgelerine aykırıdır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne aykırıdır. İnsanlığa aykırıdır. Attığınız imzalara sadık kalma geleneği yok sizde, uluslararası anlaşmaları şimdi mi hatırladınız?

Olay Bay Özal'ın piyasaya sürdüğü gibi değildir. Dünya hızla, ama oldukça hızla değişiyor. Doğu Avrupa'daki gelişmeler, tüm dünyayı etkilemeye devam ediyor. Ortadoğu kaynayan bir kazan. Savaş yakıp yıkıyor ortalığı. Tüm büyük devletler petrol savaşında. Irak'ın savaş sonrası olası durumu Kürdistan'da, Türkiye'de boyutlanan ulusal-demokratik mücadeleler, Kürt halkının izlediği ulusal-demokratik istemlerinin önüne konulan engelleri, sömürgeci devlet politikalarını aşmaya çalışması, Kürt sorununun enternasyonalize oluşu ve bu alandaki diplomatik girişimler bir arada düşünüldüğünde, baylarımızın köşeye epey sıkıştıklarını anlamamız kolaylaşır.

Türkiye yıllardır AT kapısında nöbetçi. Üye olmak için can atıyor. Oysa sicili temiz değil. Türkiye'deki insan hakları ihlalleri, Kürt halkı üzerindeki baskılardan dolayı sömürgeci rejim sürekli olarak sorgulanıyor ve bundan dolayı zorlanıyor. İlkel Türk

demokrasisinin Avrupa normlarına uydurulması gerektiği, gerçek demokrasiye geçişin zorunlu olduğu da dayatılıyor. Bu TC için bir handikaptır. Bu handikapı aşmak için 2932 sayılı yasayla oynamaları zorunlu hale gelmiştir. Ayrıca Helsinki Nihai Senedi'ne atılan imzaların, AGİK'e atılan imzaların gereklerinin yerine getirilmesi bir süreç sorunu olmaktan çıkmış; artık kıvırmanın, bahaneler bulmanın olanağı kalmamıştır, Ortadoğu'da yeni dengelerin kurulması, eski dengelerin yıkılması gündemdedir. Bu dengelerde etkili rol almak için Özal'ın köylü kurnazlığı, tüccar mantığının, bir koyup yüz kazanma politikasının hayata geçirilebilmesi, Avrupalı müttefiklerinin itirazlarının olmaması için 2932 sayılı yasayla oynanması zorunludur. Diğer yandan Özal, Körfez Krizi sürecinde Irak'taki olası gelişmelerle Kürtlerin hamiliğine hazırlanarak pastadan umduğu payı kapmak için bu tür manevralara da başvuruyor. Buna bağlı olarak hamiliğe karar verecek olan müttefiklere güven vermek amacıyla Kürtlere yönelik politikalarına çeki düzen vermeye çalışıyor.

ANAP şu anda yıpranmış durumdadır. O, sekiz yıldır izlediği politikalarla düze çıkamadı. Azınlığa düşmüş durumdadır. Seçim oyunlarıyla ayakta durmaya çalışıyor. Bu yüzden de önümüzdeki seçimlerde Kürt halkından destek alma düşlerini kurmaya başladı. Kürt halkının yurtsever uyanışı, ulusal-demokratik talepleri için direnişi gözönünde bulundurulursa, Kürt halkının, uysal-demokratik istemlerine yönelik politikalara yönelmek Özal için kârlı bir politika olacaktır. Bu yüzden de Özal Kürt yurtsever potansiyelinden kendisine oy desteği sağlayabilmek için Kürtlerin gözünü boyayabileceğini sanıyor. Ve bu tür politik tezgahlar kuruyor.

Bu nedenlerden dolayıdır ki, Özal'ın yüksek manevra ve gözboyama yeteneğiyle, biçim ve içeriği yeni olmayan bir yasa tasarısı kaleme alındı: **Türkçenin Resmi Dil Olarak Kullanılması Hakkındaki Kanun, basına, kamuoyuna, Kürtçe üzerindeki yasakları kaldıracak biçimde yansıtıldı.**Kimi ilerici, yurtsever, demokrat gibi, kamuoyunun bir kesimi de bu olayı hoşnutlukla karşıladı. Özal'ın gözboyamadaki ustalığını bilenler, girişimin yeni manevralarla Kürtçe üzerindeki yasakların devam ettirilmeye yönelik olduğunu anladılar. Nitekim üzerinde bir sürü yaygara koparılan yasa tasarısı, endamıyla kamuoyunun beğenisine sunuldu. Tahmin edildiği üzere Kürtçe'ye serbestlik getirmekten uzak, yasak mantığını sürdüren, yeni yasaklar koyan bir yasa, Kaldı ki anayasanın 26. ve 28. maddeleri Kürtçeyi yasaklıyor. TCK'nın 141-142 ve benzer maddeleri Kürtçeyle ilgili yasaklar içeriyor. Bu yasa serbestlik getirse bile, Geleneksel Türk Hukuk Sistemi köklü bir değişikliğe uğramadıktan sonra, Kürtçe üzerindeki yasakları kaldırmanın, Türkiye'yi demokratikleştirmenin olanağı yok. ANAP Hükümetlerinden, Türkiye'yi demokratikleştirmesini, Kürt halkı üzerindeki baskıları sona erdirmesini beklemek saflıktır. Kimsenin öyle bir beklentisi yok ve olmamalı. O, ancak, yasakçı zihniyeti başka kılıflar altında yeniden piyasaya sürebilir, yaptığı da odur.

Yeni yasa tasarısı, 2932 sayılı yasanın yerine konan alternatif yasakçı bir öz taşıyor. O, Kürtçeyi evde konuşmayı serbest bırakıyor. Zaten bunu, bugüne kadar süregelen hiç bir yasak önleyemedi, bu, engellenmesi imkansız bir haktır. Kaldı ki Türkiye Kürdistanı'nda, Kürt halkı yasaklara rağmen toplantılarda, gösterilerde kendi dilini konuşmaya devam ediyor. Gazete ve dergilerinde az da olsa dilini kullanıyor, yazı yazıyor. TC'nin baskıcı yasalarına boyun eğmiyor. İşkenceyi, zulmü, cezaevini göze alarak yasakları etkisiz kılıyor.

Yeni yasa taslağı, dilin dört temel boyutuna yasaklar getiriyor. Konuşma evde serbest, toplulukta yasaklı. Yazma her koşulda yasak, okuma yasak. Eğitim öğretimde Kürt dilinin kullanılması yasak. Kürtçeyle şarkı söylemek sözde serbest. Ama politik içerikli şarkılar söylemek yine yasak. Üstelik yasaklar büyük para cezalarına bağlanmış. 2 ila 50 milyon lira arasında değişen para cezaları öngörüyor.

Durum böyleyken, bunu, iktidarın Kürt politikasında attığı olumlu bir adım olarak görmek olanaksızdır. Kaldı ki iktidarın hareketçi kanadı olarak bilinenler bu komediye bile katlanamıyorlar. 2932 sayılı yasanın olduğu gibi kalmasında ısrar ediyorlar. Nitekim taslak üzerinde tartışmaları sürüyor. Taslağın meclise ne zaman getirileceği bile henüz belli değil. Gelse bile onaylanması güçlükleri var. Üzerinde bunca kıyametler koparılan yasa tasarısı, Adalet Bakanı Oltan Sungurlu'nun deyimiyle tokatı eldivenle atacak nitelikte. Bir başka deyişle Kürt halkı için değişen bir şey yok. İşin gerçek yüzü budur.

Şunu hemen belirtelim ki Kürt halkının sorunu, salt dil ve kültür sorunu değildir. Onun sorunu ülkesi, dört sömürgeci devlet tarafından parçalanmış 30 milyonluk bir halkın özgürlük sorunudur. O, kendi kaderini özgürce belirlemediği sürece bu türden sorunları bitmeyecektir. Kürt halkı özgürlüğünü elde edinceye kadar daha birçok yasakla karşılaşacak, onları aşmasını bilecektir.

"Kürt ve Filistin Halklarının Kendi Kaderlerini Tayin Hakkına Sahip Olmaları Gerekir"

• Ortadoğu'da Toplanacak Bir Barış Konferansı'nda Kürt Halkı, Kendisi Tarafından Seçilmiş Temsilcilerle Temsil Edilmelidir.

Almanya Yeşiller Partisi Milletvekili ve Avrupa Parlamentosu üyesi Cloudia ROTH Diyarbakır Büromuzu ziyaret ederek, Körfez Savaşı'yla ilgi düşüncelerini anlattı. Diyarbakır Muhabirimizin Claudia ROTH ile yaptığı röportajı sunuyoruz.

DENG

DENG: Sayın ROTH, Körfez Savaşı'nın ana hatlarıyla bir kritiğini yapar mısınız?

ROTH: Biz bu savaşa karşıyız; çünkü, şu inançtayız ki, savaş Kuveyt'in bağımsızlığı için değil, oradaki insanların özgürlüğü için değil, daha başka sebeplerden ötürü ortaya çıkmıştır. Biz Kuveyt'in işgalini tepkiyle karşılıyoruz, kınıyoruz, kınadık da. Kuveyt halkının kendi kaderini tayin etmesi, demokratik haklarına sahip olması gerektiği inancındayız.

Biz diyoruz ki, bu savaş hiç bir zaman bölge halklarının özgürlüğü için değil, Amerika'nın bölgedeki hakimiyeti için başlamıştır. (Başlatılmıştır.) Bu hakimiyetin arkasındaki sorun da şüphesiz bölgedeki yeraltı zenginliği olan petroldür. Savaş petrole hakimiyet için başlamıştır.

DENG: Savaş sonrası toplanması olası olan, Ortadoğu Barış Konferansı'nın sizce muhtemel sonuçları neler olabilir? Kürt ve Filistin Sorunları çözülmedikçe Ortadoğu'ya barış ve sükunun gelmesi düşünülebilinir mi? Bu konferans Kürt ve Filistin sorunları gibi iki temel sorunu nasıl etkileyebilir?

ROTH: Bu sorunuza ilişkin altını çizmek istediğim bir şey var. Ben savaşın hiç bir zaman çözüm olabileceğine inanmıyorum. Çünkü savaş her zaman felaket getirmiştir. Sadece insanlar için değil, doğa için de.

Bu savaştan sonra, toplanacak olan olası bir Ortadoğu Barış Konferansı'nda Kürt ve Filistin Halklarının Kendi Kaderlerini Tayin Hakkına sahip olmaları gerekir. Çünkü bu iki halk, bu bölgede devamlı baskı altında tutulmuşlardır, önemli sorunlarla içiçedirler. Toplanacak bir barış konferansında Filistin Halkı kendisini temsil ettiği gibi, Kürt Halkının da, Kürt Halkı tarafından seçilmiş temsilcileriyle kendisini temsil etmesi gerekir. Bu mutlaka gereklidir. Başka insanlar tarafından değil, kendi temsilcileri tarafından temsil edilmelidir Kürt Halkı.

DENG: Geziniz boyunca edindiğiniz izlenimler nelerdir? Ne tür zorluklarla karşılaştınız? Gördüğünüz tabloyu tarif eder misiniz?

ROTH: Gezimiz boyunca ne yazık ki herkesle konuşamadık. Engel konulduğu için değil, zamanımız olmadığı için konuşamadık.

Bölgenin durumuna gelince, bölge felaket bir durumda. Bu gün diyebilirim ki, Cizre kan ağlamakta, halk aç, insanlar aç. Çünkü ekonomik bakımdan, krizin başlaması ve savaşa dönüşmesiyle bir sürü ekmek kapısı kapanmış ve insanlar ne yapacaklarını bilmeyecek durumdadırlar. Bu gerçekten de çok çok acı bir durum. Baskıların nerelere kadar vardığını, detaylı bir şekilde anlattı insanlar.

Cizre Belediye Başkanıyla ve bir takım insanlarla konuştuk, düşüncelerini aldık. Dilerim ki, bu olumsuz durum düzelir, kriz sona erer ve aydınlık günler gelir. Yoksa bölgenin durumu gerçekten çok kötü.

Ortaya çıkan çok önemli bir gelişmeden söz etmek istiyorum. Özellikle son iki hafta içerisinde resmi ağızlar tarafından, Türkiye'de 12 milyon Kürt olduğu ifade edilmeye başlandı. Bu gerçekten çok önemli bir gelişme. Çünkü düne kadar yoktular, birdenbire oluverdiler. Fakat bu demek değildir ki, sorunlar ortadan kalktı. Ana sorunu gözden kaçırmamak gerekir. Ufak sorunlar bu ana sorundan kaynaklanıyorlar.

Buraya gelişimizin bir başka sebebi de şudur; savaşla ilgili ne tür tedbirler alınmış, onları gözlemek istiyorduk. Gördük ki, tedbir denen hiç bir şey alınmamış. Onun için yapacağımız bütün çalışmalarda Avrupa ülkelerinden tedbir alınması, yani halkın savaşa karşı korunması için destek isteyeceğiz. Bunun; maskeler olacağı, koruyucu elbiseler olacağının altını çizmeye gerek yok sanırım. Fakat dediğim gibi, ne halkın eğitimi, ne maske dağıtımı, ne elbise dağıtımı, ne de halkın bilgilendirilmesi konusunda hükümet hiç bir tedbir almamış.

Tabi, 1988 yılında, Halepçe'de zehirli gazların kullanıldığını ve bu gazların Almanya'dan geldiğini, Kürtlerin Alman zehirli gazlarıyla öldüğünü unutmadık. Bir daha böyle bir olayın tekrarlanmasını düşünmemek için hiç bir neden yok.

Biz Almanya'nın ve diğer Avrupa ülkelerinin en az Saddam kadar suçlu olduklarına inanıyoruz. Onun için sorumluluklarının altını çizeceğiz.

Buraya gelmeden DENG'in İstanbul Bürosunu da ziyaret ettik. Son çıkan sayısının da diğerleri gibi toplatıldığını, yasaklandığını öğrendik. Basın özgürlüğü en temel özgürlüklerden bir tanesidir. Bunun için mücadele edeceğimizin tekrar altını çiziyoruz. DENG'in toplatılması, basın özgürlüğünün yokluğunun ve bu tür uygulamaların Türkiye'de devam ettiğinin bir örneğidir.

KÜRDİSTAN'DAN NOTLAR VE ŞANLI TATVAN DİRENİŞİ

• *Derginiz muhabirlerinden Cemal DOĞAN Kürdistan'daki olayları yerinde izleyerek izlenimlerini bildiriyor.* *DENG*

Tatvan halkının şanlı direnişi

Yıllardır sömürgeciliğin ağır boyunduruğunu taşıyarak, varlığını sürdürmek zorunda kalmış olan halkımızın, bugün ise kendisinin olmayan pis ve haksız bir savaşa sürüklendiği açıktır. Acaba bu halk, orta çağdan günümüze değin süre gelen bunca savaşta olduğu gibi, bu savaşta da egemenlerin, sömürgeci ve emperyalistlerin hesabına mı çarpışacak? Yoksa kendi gerçekliğini mi haykıracak?

İşte tüm bu sorulara yanıt aramak üzere 25.1.1991 günü, Diyarbakır'dan Bitlis yönüne doğru yola çıkıyoruz. Daha yola koyulmadan önce, bizimle aynı yöne gitmek üzere arabanın kalkış saatini beklemekte olan kalabalığın savaşla ilgili sohbetlerine kulak veriyorum. Henüz yolun başında, halkın savaşa ilişkin, umduğumdan daha olgun ve sorularıma yanıt olabilecek tartışmalarına tanık oluyorum. Tabi ki tartışmalar Kürtçe yapılıyor. Tartışmacıların savaş olgusuna yaklaşımları farklı olmasına karşın, tartışmalar genelde aynı noktada birleşiyor ve şu sonuç ortaya çıkıyordu; "Aslında haksız ve bizim olmayan bu pis savaşta yer almamalı, taraf olmamalı ve hatta karşısında yer almalıyız." İşte bu sonuç halkın net tavrını ve istemlerini yansıtmaktadır. Seyahatimiz boyunca gözlemlediğimiz gerçek budur.

Bitlis'e vardığımızda 27.2.1991 sabahı, sessiz sedasız otel binasından çıkıp Bitlis sokaklarında yürümeye başlayan Halkın Emek Partisi Milletvekilleri ve Yöneticilerinin yürüyüşünü izleyen kaldırımdaki kalabalıktan yükselen seslerden anladığım kadarıyla, kimisi yürüyüşçüleri ve yürüyüşün anlamını tanımaya çalışırken, kimisi ise yürüyüşe katılmak gerektiğini tartışıyordu. Bu arada korkusunu yenip kalabalığı büyütmeye karar verenlerin sayısı küçümsenecek düzeyde değildi. Yürüyüş sonrası biriken halk kitlesine hitaben bir konuşma yapan HEP Genel Başkanı Fehmi Işıklar'ın "savaş istiyor musunuz" şeklindeki sorusuna,

SAVAŞA HAYIR sloganıyla yanıt veren halkımızın gür sesi Bitlis deresinin büyük kayalıklarına yankılana yankılana yayıldı.

Öğle saatlerinde "güvenliğimizi sağlayan" arabaları saymazsak Bitlis'ten Tatvan'a doğru HEP heyeti ile birlikte 3 arabalık bir konvoy şeklinde yola çıkıyoruz.

Rahwa Düzü, Küçük Nemrut ve sömürgeci üssü...

Rahwa Düzü, beyaz bakıyordu lekesiz mavi gökyüzüne ve beyaz bir çarşafa bürünmüş Küçük Nemrut'a... Nemrut'un yanıbaşında ülkemin kömürü, ustamın çekici ile şekillenmiş koca bir kazanda yanıyor ve Nemrut'un beyaz alnında kara bir leke gibi duran sömürgeci üssünde işkencecilerin avucunu ısıtıyordu.

Nemrut'un buza kesmiş bakışlarıyla karşılaşan insan, zulmün bu mevsimde donmuş olması gerektiğini düşünür. Ancak az ilerde Tatvan'da sömürgeci namluların, ateş, ölüm saçtığını nereden düşünebilir. Ancak bu ülkede yaşayan insanlar için zulüm, ateş ve ölümün yabancı olmadığını, yaşamının adeta bir parçası olduğunu unutmamak gerek. Ve işte yolumuz kesildi bile... Polis, HEP heyetine "İlçeye giremezsiniz, bizimle karakola kadar geleceksiniz" diyordu. Ancak Milletvekilleri "bizim karakolda herhangi bir işimiz yok" diyerek bu saçmalığı reddettikten sonra, gittikçe yakınlaşan kurşun seslerine doğru yol alıyoruz. Tatvan'a girişimizde karşılaştığımız tablo dehşet vericiydi. Bir yanda elinde kar topu ve dilinde devrimci sloganlarıyla safları sıklaştırmış devrimci–yurtsever Tatvan halkı, öte yanda sömürgeci güçlerin hain namluları arasında kıyasıya bir savaş sürüyordu.

Arabalarımızı Belediye binasının önüne çekip, bir yandan kendimizi kurşunlardan korumaya çalışırken, diğer yandan olayları ayrıntılarıyla izlemeye başlıyoruz. HEP Genel Başkanı, başta İçişleri Bakanı olmak üzere tüm yetkili kurum ve kuruluşları arayarak, olayların durdurulması için girişimde bulunmalarını istedi. Ancak olayların faillerinden birisi olarak görülmüş olacak ki söyledikleri pek dikkate alınmadı. Bense bütün hızıyla sürmekte olan savaşı görüntülemeye çalışıyordum.

Yurtsever Tatvan halkı, polisi, jandarması ve özel timi ile adeta özdeşleşmiş gerici T.C. Devleti'ne ait bütün kurum ve kuruluşlara taş ve sopa ile saldırıyor. Yıllardır maruz kaldıkları insanlık dışı, sömürgeci baskıların adeta hesabını soruyordu. Evet Kürt halkının İNTİFADA'sı Tatvan'da daha bir boy vermişti. Jandarma, polis ve özel tim birliklerinin, katil namlularının arkasına sığınıp karakollarını korumaktan başka çareleri kalmamıştı.

Sokak aralarında intifada tüm hızıyla sürerken, Tatvan Belediyesi önünde biriken onbinlerin BIJİ KURDISTAN, BIJİ AZADİ, SAVAŞA HAYIR, KAHROLSUN T.C., KAHROLSUN AMERİKA, KAHROLSUN FAŞİST SADDAM sloganları ve haykırışları Tatvan'ı inletiyordu. Haykırışların yükselmesiyle polis, jandarma ve özel tim birliklerinin bir kaç dakikalığına susmuş olan namluları, yeniden ateş ve

● *Tatvan Belediye Başkanı: "İktidarın Türkiye'yi Savaşa Sokmaya Çalışması Geniş Halk Yığınlarında Büyük Tepkilerin Oluşmasına Yol Açmıştır."*

DENG: Sayın Başkan, bugün ilçenizde adeta bir savaş yaşandı, insanlar yaralandı, öldü. Neydi bütün bu olaylar? Ayrıntılarıyla açıklar mısınız?

BAŞKAN: Bugün ilçemizde sizin de şahit olduğunuz gibi bizim açımızdan çok büyük denilebilecek olaylar oldu.

Öteden beri halkın istememesine rağmen iktidarın Türkiye'yi savaşa sokmaya çalışması, geniş halk yığınlarında büyük tepkilerin oluşmasına yol açmıştır.

Tatvan halkı bu tepkilerini dile getirmeye çalışırken, büyük oranda kendiliğinden gelişen ve Tatvan için çok büyük denilebilecek olaylar yaşandı. Ne yazık ki birtakım görevlilerin yeteri kadar soğukkanlı davranmaması sonucu bir insanımız kurşunla vurularak öldürülmüş, iki kişi ise yaralanmıştır.

Bizim bütün istemimiz, talebimiz, Türkiye'ye demokrasinin gelmesidir. Amerika'da savaş karşıtı gösteriler olduğu zaman, devlet güçleri göstericileri insanca korumaktadır. Aynı şekilde savaş yanlılarını da korumaktadır. Bu demokratik bir olaydır. Aynı zamanda bizim insanlarımızın talebi de insanca yaşama, insani bir taleptir. Biz bu olayı insanlarımızın insanca yaşama talebi olarak görmekteyiz. Bugün bir insanımızın öldürülmesi olayı bana göre Türkiye'deki demokrasinin düzeyini göstermektedir. Eğer insanların en küçük insani taleplerine bile bu şekilde karşılık verilirse, Türkiye'de demokrasinin varlığından sözetmek gülünç olur. Bütün bu olaylar değerlendirilirken, genel anlamda kamuoyunun savaş istemediği göz önünde bulundurulmalıdır. Gayet tabi insanlar istemedikleri bir şeyi demokratik olarak dile getirmek durumundadırlar. İnsanlar taleplerini değişik yollardan dile getirmektedirler. Bu hiç kimseyi ürkütmemeli, korkutmamalıdır.

Bu olayları değerlendirdiğimizde, daha kötü sonuçlar da ortaya çıkabilirdi. Bu olaylar bir şeyi vurgulamak açısından çok önemlidir. Bu da insanlarımızın insanca yaşama taleplerini demokratik yollardan dile getirme olayıdır.

DENG: İlçe kaymakamı Behiç Çelik, size imalı bir edayla; "Başkan bey siz de olayları durdurmadınız, niye acaba?" şeklindeki sorusuyla neyi kast ediyordu, neyi söylemeye çalışıyordu?

BAŞKAN: Beni olayların sorumlusu olarak görüyor, öyle göstermeye çalışıyorlar. Onlara göre olayı ben tezgahlamışım ve milletvekillerini getirerek provake etmişim.

kan kusmaya başlıyordu. Ve "Kahrolsun İsrail, Kahrolsun Siyonizm" sloganını atanlar, namluların ateş kusmasıyla ve devrimci sloganların gürleşip yoğunlaşmasıyla alanı terk ediyordu.

Sömürgeci namluların patlamasıyla Yurtsever Tatvan halkının öfkesi daha da artmış olacak ki, kelle koltukta kar toplarıyla kurşunların üzerine üzerine yürüyüp, polis ve jandarma karakollarına kadar dayanıyordu. Öfkesini alamayan halk, T.C.'ye ait ne varsa, hepsine yöneldi, resmi kurum ve kuruluşların camları ve kapılarını tahrip ediyordu. Hükümet Konağının alt katının ve tren peronunun hemen hemen tüm camlarının kırıldığı görülüyordu. Nusaybin ve Cizre'de olduğu gibi 12–13 yaşlarındaki eylemciler, polisle boğuşuyor, özel timi kar topu ve sapanla kovalıyordu Tatvan'da. Ancak dışarıdan takviye birliklerin gelmesi ve halkımızın üzerine kurşun yağdıran namluların bir anda ikiye, üçe katlanmasıyla birlikte intifada sokaklara indi.

Olayların biraz durulmasından hemen sonra, Tatvan Emniyet Müdürünün ve birkaç polis ve jandarmanın kafasının kırıldığı ve üç yurtsever Tatvan'lının yaralanıp hastaneye kaldırıldıklarının haberini aldık. Daha sonra o gün akşam saatlerine kadar sokak aralarında çatışmaların yer yer sürdüğünü, polis, komando ve özel tim birliklerinin koordineli bir operasyon başlattığını ve sabaha kadar sürdürdükleri operasyonlarda seksen (80) kadar yurtsever Tatvan'lının yakalanarak Rahwa'daki işkence merkezlerine gönderildiğini öğrendik.

Çatışmaların hafiflediği saat 16 sularında HEP heyetiyle birlikte Tatvan Devlet hastanesinde tedavi altına alınmış olan yaralıların durumunu öğrenmek üzere baş tabibin odasına giriyoruz. Baş tabip yaralı Mecit Kaplan'ın ameliyatına girmişti ve odasında Bitlis Emniyet Müdürü, Tatvan İlçe Kaymakamı ve birkaç polis ve asker şefleri oturmaktaydı. Tatvan İlçe Kaymakamı Behiç Çelik'in, Tatvan Belediye Başkanına dönerek "Başkan bey olayları siz de durduramadınız" demesine bir türlü anlam bulamadım. Bitlis Emniyet Müdürü Necdet Havalı, çok havalı ve de kinliydi. Odaya giren HEP Genel Başkanını ve Milletvekili arkadaşlarını görmezlikten geldi ve ellerini bile sıkmadı.

Tatvan Devlet Hastanesi yetkilileri, kurşun darbesiyle ana atar damarlarından birisi yırtılan MECİT KAPLAN'ı Diyarbakır Araştırma Hastahanesi'ne sevk ettiler, ancak daha Bitlis civarlarında yaşamını yitiren M. Kaplan'ın cenazesi Tatvan'a geri getirildi.

Bunun üzerine HEP Genel Başkanına sorduk.

DENG: Sayın Başkan şimdi bir de şehit var. Ne düşünüyorsunuz?

FEHMİ IŞIKLAR: Malesef öyle. O bizim şehidimiz, demokrasi şehidi, onu sevgiyle anacağız ve elimizden geldiği oranda hesabını soracağız.

Olayın tanığı ve Mecit Kaplan'ın akrabası olan bir arkadaşa sordum.

DENG: Siz hem Tatvan olaylarının hem de Mecit'in vurulması olayının tanığısınız. Olaylar nasıl gelişti? Mecit'i kim vurdu? Açıklar mısınız?

Kürt halkının kitlesel başkaldırıları durdurulamayacak

ARKADAŞ: Bunca yıldır bize yaptıkları eziyet yetmiyormuş gibi, bir de bizden Amerika için savaşmamızı istiyorlar. Hergün buradan uçaklar geçiyor, birşey olursa yine bizim halkımız ölecek. Biz Kürtler öleceğiz yine. Dün bu yakınlarda bir uçak düştü. Pilotları köye sığınmıştı. Pilotların ikisi de İsrail'liymiş. Halkımız onlar için ölmek istemiyor, o yüzden olaylar çıktı.

Mecit'le birlikte olayların olduğu yere doğru gidiyorduk. Ben bir iki adım onun önünde yürüyordum. Bir polis silahını çekip havaya üç el ateş açtı. Birini de bize doğru sıktı. Mecit yere düştü beni çağırdı. "Vuruldum" dedi. Onu kaldırdım "sırtımdan vuruldum" dedi. Sonra hastahaneye kaldırdık. İşte olan oldu.

Tatvan halkı baskılara karşı direniyor.

NOT: Sözü edilen Amerikan uçağı Tatvan'a bağlı Dèra Sımxaç (Pertak) Köyü yakınlarına düşmüştü.

27.1.1991 günü, akşamdan yağan kara rağmen pırıl pırıl bir gündü. Bu kadar parlak olan güneş neden ısıtmıyordu bugün? Halkımın yeni şehidi Macit Kaplan'ın yasını mı tutuyordu ne? Van gölünden bu kış günü yükselen, ancak bir metreyi geçmeyen duman da neyin nesiydi? Tutsaklığına mı yanıyor, M. Kaplan'a mı ağlıyordu? Öğrenemedim.

Sabahın dokuzunda Mecit'in naaşı hastaneden alınarak namazının kılınması için camiye götürüldü. Oradan da, ebedi ikametgahına, ölümsüzlüğe yoldaşlarının omuzunda onurluca uğurlanıyordu. Yurtsever Tatvan halkı, onca baskıya ve engellemelere rağmen, polisin çektiği kameranın içine baka baka cenaze törenine katılıyordu. Belediyenin gönderdiği arabalara da bindirmediler şehitlerini. Tatvan'ın merkezinden, Eski Tatvan'a kadar, beş kilometrelik yolu yaya yürüyerek şehitlerini de omuzlarında taşıdılar.

Beş bin kişilik bir kitlenin katılımıyla gerçekleştirilen cenaze törenine HEP Milletvekillerinden Adnan EKMEN, Mehmet Ali EREN ve Ahmet TÜRK de katılmışlardı. Mezarın başında Şehitlerini ölümsüzlüğe uğurlamak için biriken Tatvan halkına yönelik bir konuşma yapan Mela'nın söyledikleri kayda değerdi. Mela, Tatvan halkının şahsında Kürt halkına başsağlığı diledikten sonra, "Asıl müslümanlık, ezilenlerin, sömürülenlerin ve horlananların yanında, zulmün ve sömürünün karşısında olmaktır. Örgütlenmek ve sömürgeciliğe karşı savaşmaktır." diyordu.

İşte Kürt halkı kendisinin olmayan bu haksız paylaşım savaşına karşı yürüttüğü haklı savaşında verdiği ilk şehidini kalbine gömmüş oldu. Görünen o ki, halkımız, artık kendi gerçeğine uzanıyor, savaşacaksa kendisi için savaşacağını haykırıyor.

Cenaze töreninin sona ermesiyle HEP heyetiyle birlikte Van'a doğru yola koyuluyoruz. Adları değiştirilmiş İllerimizi, İlçelerimizi, Köylerimizi bir bir geride bırakarak saat 14.30 sularında Van'a ulaşıyoruz. Vardığımızda, HEP'in Van İl Örgütünün açılış törenleri başlamıştı ve olağanüstü "güvenlik" önlemleri alınmıştı. Toplantının yapıldığı sinema salonuna girmeye çalışıyoruz. Ancak salon tıklım tıklım doluydu ve sahneye ulaşmanın imkanı yoktu. Sinemanın girişinde bekleyip, salondan yükselen sesleri dinleyerek olayı izlemeye çalıştım. HEP Genel Başkanı "Savaşmak istiyor musunuz?" şeklindeki sorusunu burada da yineledi ve gür bir sesle koca bir HAYIR cevabını aldı. Onca baskıya rağmen, büyük bir katılımla gerçekleştirilen Van HEP İl Örgütü'nün açılış töreni, Grup Şirvan ve Gani'nin okudukları Kürtçe direniş türküleri ve Arif Sağ'ın sevda türküleriyle renklendirilmişti.

Kürdistan'ın her tarafında olduğu gibi Van halkının da bu haksız savaşa karşı olduğu açıkça görülüyordu.

Tatvan'daki savaş karşıtı kitlesel gösteri sürerken, yörede bulunan HEP (Halkın Emek Partisi) Genel Başkanı Fehmi IŞIKLAR ile yaptığımız söyleşi:

DENG: Sayın Genel Başkan, 22 Ocak'ta başlayan bölge gezinizde tanık olduğunuz, özellikle savaştan sonra oluşan insan hakları ihlallerinin boyutlarını ve şu anda sürmekte olan Tatvan halkının egemen siyasal iktidarın savaş politikasına karşı yürüttüğü bu kutsal başkaldırısını değerlendirir misiniz?

FEHMİ IŞIKLAR: Tatvan halkının savaşa karşı bu kadar duyarlı olması savaşa karşı çıkması, ölmek ve öldürmek istememesi çok doğal. Halkın göstermesi gereken tepki budur. Biz aslında bütün Türkiye'de bulunan halkımızın savaşa karşı olduğunu biliyoruz. Siyasi iktidar halkımızı savaşa sokmaya çalışıyor. Halk da buna karşı tepkisini demokratik bir şekilde dile getiriyor. Gördüğünüz gibi halkın üzerine yoğun bir şekilde ateş açıldı. Biz bu hukuk dışı uygulamayı tasvip etmiyoruz.

DENG: Sanırım ölen ve yaralanlar da var, o şekilde haberler geldi. Zaten ortam da onu gösteriyor, çok yoğun bir silah ateşine tanık olduk.

FEHMİ IŞIKLAR: Evet yoğun bir ateşe tanık olduk, ancak aldığımız haberlere göre şu ana kadar ölü yok, sadece yaralı var. Bir arkadaşın ameliyata alındığını duyduk. Ameliyat sonrasına bakacağız. Hastanede durumunu takip edeceğiz. Gerekirse atılan kurşunun hangi memurun silahından çıktığını tespit etmeye çalışacağız. (Sayın Fehmi Işıklar'ın sözünü ettiği Mecit Kaplan adlı kişi, hastaneye kaldırılırken yolda can verdi.)

DENG: Bölgemizde yoğunlaşan insan hakları ihlallerini takip ediyor ve sürekli dile getiriyorsunuz. Şimdi böyle bir olaya da tanık oldunuz, şimdiye kadar söylediklerinize neler eklemek istersiniz?

FEHMİ IŞIKLAR: İşte bakın, daha somut görüyoruz, evet daha somut. Yani bizim, "insan hakları ihlal ediliyor" görüşümüzün somut örneğidir bu. Amerika'da insanlar Beyaz Saray'a yürüyebiliyor, Almanya'da insanlar yürüyor, öte yandan batının üyesi olduğumuz söyleniyor. Batıda milyonlarca insan yürüyebildiği halde, ülkemizde, burada küçük bir ilçede insanlar yürüyemiyor. Bizim halkımız, Amerikan halkından daha geri bir halk değil ki. Halkımız savaşa karşı Amerikan halkından daha duyarlıdır.

DENG: Savaş çığırtkanı mevcut siyasi iktidara, "demokrasi ve insan hakları" havarisi kesilen mevcut düzen partilerine, bu kritik dönemde hangi mesajları iletmek istersiniz?

FEHMİ IŞIKLAR: Özellikle düzen partilerine iletmek istediğim mesaj, halkın bu sesine, istemlerine kulak vermeleri gerekir. Aksi takdirde halkımız mevcut düzen partilerini de aşacaktır.

DENG: Sayın Genel Başkan, 22 Ocak'ta başlayan geziniz boyunca edindiğiniz izlenimler nelerdir? Bölge halkının savaşa karşı tavrını nasıl buluyorsunuz?

FEHMİ IŞIKLAR: 24 Ocak'ta Küçük Kurultayımızın yapılmasıyla birlikte bölge gezimiz tamamlanmış oldu. Bölgede halkımız hem endişeli, hem de savaşa karşı aktif tepki gösteriyor. Savaşa katılma niyetinde değiller. İncelememizde daha önce söylediğimiz; bölgenin boşaltılması, göç etmeler dışında çok ilginç bir şey gözlemledik. Askere alınmış gençlerimizden doğu kökenli vatandaşlarımız seçilerek bu bölgeye, hududa gönderiliyorlar. Bu, üzerinde durulması gereken bir uygulamadır. Yalnız Kürt yurttaşlarımızın savaşmasını öngören bu uygulama TBMM'de de gündeme getirilecektir. Hükümetin Kürtçe üzerindeki yasağın kaldırılması kararını çok önemli bir gelişme olarak görüyoruz. Ancak Kürt yurttaşlarımıza insanca davranmak, insanca yaklaşmak, onlara baskı, işkence uygulamamak gerekiyor. Kürt kültürü, Viyana'da toplanan AGİK Konferansında, bir azınlık, bir bölge kültürü olarak değerlendiriliyor ki, bu SHP'nin anlayışıyla da çok çakışıyor. Coğrafik bir kültür olarak değerlendiriliyor. Önce Kürtler bir azınlık değil, Kürtler bu ülkenin gerçek sahipleridir. Bu nedenle her yurttaşın sahip olduğu haklara sahip olmak durumundadırlar. Bu olumlu adımı daha çağdaş, daha bilimsel, daha gerçekçi bir yaklaşımla geliştirmek gerekiyor. Yukarıdan aşağıya verilen kararlarla Kürt sorununun çözülemeyeceğini hep vurgulamaya çalıştım. Bu, özgür bir

ortamda tartışılarak, barışçı yöntemlerle çözülebilecek bir sorundur. Çağımız bu anlamdaki gelişmelere tanıktır. İnsanlar daha çok özgürlüklere, daha çok insan haklarına sahip olmak istiyor, daha çok demokratik ortama sahip olmak istiyor, bu uğurda mücadele veriyor. Toplumlar bu gelişmenin dışında kalamaz. Türkiye, eninde sonunda bu gelişmelere sahne olacaktır. Hükümet bölge halkını gözden çıkarmamışsa, savaşla ilgili gerçekçi tavır takınmalı. Daha önce bu bölgeden insanların gitmesini isteyen, bölgeyi insansızlaştıran politikaların tersine, bu sırada bölgenin insansızlaşmamasını, boşaltılmamasını istemektedir. Acaba bu bölgede olacak bir savaşta canlı hedef mi bulundurmak istiyorlar bölgede? Bu çok kaygı verici bir durumdur. O bakımdan araç ve gereç, bilgi bakımından insanlarımız aydınlatılmalı ve savaştan esirgenmelidir. Daha önce ileri sürdüğüm bir durum vardır. Özal bu savaştan güçlü çıkacağını söylemişti. Mecliste soru sordum. Acaba toprak mı kazanacaktır Türkiye? Artan nüfustan şikayet vardır. Acaba nüfus mu kırılacaktır? Üçüncüsü de grevler, toplu sözleşmeler hesaplanacak mıdır? Nasıl güçlü çıkacaktır Türkiye? Benim konuşmama yanıt veren Dışişleri Bakanı "Öyle bir şey olmayacak" dedi, ancak grevler ertelendi. Şimdi diğer sorularımızı yeniden gündeme getiriyoruz.

Sadece savaşa karşı olduğu için insan öldürüldü. Bir anlamda gösteri ve yürüyüş yasasına aykırı davranmışsa bile, cezası mahkemesiz infaz edildi. İnsanlar, Kaymakama gidip savaşa karşı olduğunu ifade ediyorlardı. Amerika direkt olarak savaşa girmiş olmasına karşın insanlar, Beyaz Saray önünde tepkilerini dile getiriyorlar. Ama öldürülmüyorlar, hatta tutuklanmıyorlar. Türkiye bu uygulamalardan şiddetle kaçınmalıdır. Her gittiğim yerde oylama yapıyorum. Herkes oybirliğiyle savaşa karşı olduğunu ifade ediyor.

DENG: Sayın Genel Başkan, 2932 sayılı yasa meşru pratik mücadele zemininde zaten aşılmış olduğu halde, özellikle Türkiye'nin adım adım savaşa doğru gittiği bu günlerde egemen siyasal iktidarın yeniden bu yasayı ele almasının sizce mantığı nedir?

FEHMİ IŞIKLAR: Olay Milli Güvenlik Kurulunda uzun uzun tartışılmış ve bu tartışmalardan sonra böyle bir karar çıkmış. Bu savaş döneminde Kürt halkının stratejik konumu çok önemli. Bu halkın sempatisini ve desteğini kazanmak amacıyla bu karar çıkarılmış olabilir, çok insani duygularla da çıkarılmış olabilir. Kesin konuşmak mümkün değil ve bu konudaki tartışmaları tam olarak bilmiyoruz. Kapalı bir tartışma, ama her iki varsayımda geçerli olabilir, bunu zaman gösterecektir. Eğer bu, savaşta Kürt halkının sempatisini ve desteğini sağlamak için verilmiş bir kararsa bundan beklenen yarar sağlanamayacaktır.

DENG: Bu güne kadar devam eden grevlerin, Körfez Savaşının başlamasıyla birlikte yasaklanmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

FEHMİ IŞIKLAR: Grevin yasaklanması veya ertelenmesi kararı doğru değildir. Bunu şiddetle protesto ediyorum. İşçi sendikalarının ve siyasi partilerin buna karşı tavır alması gerekiyor. Bu kadar direnen Zonguldak maden işçisine hiç bir hak vermeden onu maden ocağına indirmek çok haksız bir uygulamadır. Sendikacıların bunu protesto etmemesi de çok acı bir durumdur.

DENG: Sayın Genel Başkan, Küçük Kurultayınız sürecinden ve sonuçlarından bahseder misiniz. Hangi kararlar alındı, hangi yenilikler yapıldı?

FEHMİ IŞIKLAR: Küçük Kurultay Sonuç Bildirgesini geniş biçimde basına açıkladım. Bu ana kadar yaptığım tüm açıklamaları kapsıyor. Örgütümüz bir bütün olarak savaşa karşı duyarlıdır ve insanlarımızın savaştan esirgenmesi konusuyla da olsun, göç eden insanlarımız konusuyla da olsun, örgütümüz yakından ilgilenecektir. Bütün İl Başkanlarımız bu konuda görevlidir. Bir de Merkez tarafından çeşitli zamanlarda o bölgelerde incelemeler yapılacak ve yakından ilgilenilecektir. Tabi Partimizin bu anlamda gücünü aşmaktadır. Eğer Hükümet bu konuda ciddi bir yaklaşımda bulunmazsa, Kızılhaç'tan yardım talep etme yoluna gidilebilecektir.

DENG: Son olarak Tatvan Olayları hakkında neler diyeceksiniz?

FEHMİ IŞIKLAR: İzlenimlerimiz, Kaymakam ile Bitlis Emniyet Müdürü'nün sorumlu olduğu yönündedir. İki yıldızlı bir komiserin ateş ettiği söyleniyor. Görgü tanıkları var. Mermi çekirdeğinin korunmasını, bu konuda ciddi bir soruşturmanın yapılmasını, merminin hangi tabancadan çıktığının belirlenmesini istedik. Sonuçlarıyla yakından ilgileneceğiz.

HEP'İN DİYARBAKIR'DA YAPILAN I. KÜÇÜK KURULTAYINDAN NOTLAR

HEP'in I.Küçük Kurultayı 24 Ocak 1991 günü Diyarbakır'da gerçekleştirildi. Kurultaya Halkın Emek Partisi Genel Sekreteri İbrahim AKSOY ve Genel Başkan Fehmi IŞIKLAR, Kurucular, Milletvekilleri, çeşitli il ve ilçe başkanları ile büyük bir halk kitlesi katıldı.

İBRAHİM AKSOY'UN KONUŞMASI

Halkın Emek Partisi Haziran 1990'da kuruldu. 34 ilde örgütlendi. 8 ilde örgüt kurma çalışmaları son aşamada. Halkımızın ihtiyacından doğan HEP, kuruluş çalışmalarını büyük bir hızla sürdürmektedir. HEP kuruluşundan bu yana en büyük iki eylemini Diyarbakır'da gerçekleştirdi. Bunlardan biri açık hava toplantısı, diğeri ise şu anda burada yapmakta olduğumuz Küçük Kurultay'dır. Bu anlamlı ve önemlidir

Bugün önemli bir gündür. Körfez Savaşı'nın bütün acımasızlığı ile sürdüğü, tonlarca bombanın halklar üzerine yağdığı bu dönemde, Özal çıkar hesapları peşinde koşuyor, Muhalefet de O'nun politikasına kapılıyor. Muhalefet politika üretemez duruma düştü. Özal Muhalefete "Size Çankaya'da bilgi veririm" diyerek her defasında onları oyuna getirmektedir. Özal, bütün Türkiye'yi kendine alıştırma çabasını sürdürmektedir. Alıştılar mı alışmadılar mı diye papatyaların yapraklarını çeke duruyor.

Şimdi bütün dünya Saddam'ın diktatörlüğünü, çılgınlığını ve yayılmacılığını konuşuyor. Saddam bugün günah çocuğu olmuş durumdadır. Oysa Saddam'ın kimlerin eseri olduğu bilinen bir şeydir. Saddam'ı beslediler, silah verdiler ve Kürtlerin başına bela ettiler. Halepçe'de binlerce Kürt öldürülürken, kimyasal silahlarla yok edilirken bu çıkarcı devletler neden o gün Saddam'a saldırmadılar, seslerini çıkarmadılar? Çünkü bu onların çıkarına değildi de ondan.

HEP Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Etme Hakkı'na saygılıdır. Dünyadaki bütün halklar kendi kaderlerini tayin ediyorlarsa ve etmişlerse Kürtler ve Filistinliler de kendi kaderlerini tayin etmelidirler. Kürt halkının sorunu artık insani bir sorun olmuştur. Buna sahip çıkmak bütün insanların görevidir.

12 Eylül faşist darbesinden sonra halkımızın çekmediği insanlık dışı zulüm kalmadı. 750 bin insan işkence tezgahlarından geçirildi, 4 bin insan fişlendi, işkence çarkları halen bütün acımasızlığıyla sürmektedir. Her gün yeni bir işkence olayına rastlamak artık sıradan işler haline gelmiştir.

İşçilerin hak ve özgürlükleri ellerinden alınmıştır. Zonguldak'ta işçi açtır. İşçilerin eylemi savaş var diye durdurulamaz, sözleşmeleri yapılır, hakları verilir, durdurulur. Aç olan işçiler savaşamazlar ki!

Hergün işkenceye, katliamlara, göç ettirmelere maruz kalan Kürtler niçin savaştıklarını bilmiyorlar ki.

İsrail bile egemenliği altındaki Filistinlilere gaz maskesi dağıtırken Türkiye, Kürdistan'da hiç bir sivil savunma önlemi almamıştır. Bu olay bile yalnız başına Türkiye'nin Kürtlere karşı politikasını bütün çıplaklığı ile ortaya sermektedir.

FEHMİ IŞIKLAR'IN KONUŞMASI

Türkiye'de hiç bir zaman demokrasi oluşturulamamıştır. Sıkıyönetimler, darbeler, olağanüstü hal ve son olarak SS Kararnameleri sürekli olarak birbirini takip etmiştir. SS Kararnamelerini hükümet Kürt halkına karşı çıkarttı. Muhalefet de bunu onaylamaktan geri kalmadı. Bu açıdan bu bölgedeki baskı iktidar ve muhalefetin ortak görüşüdür.

Körfez savaşına gelince; batılılar bir canavar yarattılar, beslediler ve bütün dünyanın başına bela ettiler. Dünyanın silahını aldılar ve silaha milyarlarca dolar harcadılar. İktidar son on yıl içerisinde işçileri önemli derecede fakirleştirdi ve paraları silah alımına harcadı. Örneğin bir yılda 7 milyon dörtyüzbin, on yılda 84 milyon sermayeyi işçilerden almıştır. İşçilerin hakları baskı altında ve gasp edilmektedir. Bu savaş kimin çıkarınadır? Kuşku yok ki, başta silah sanayinin, emperyalist güçlerin çıkarınadır. Silah sanayii diğer sanayilere oranla % 70 daha karlıdır. Yılda 400 milyar dolar silaha para harcanmaktadır. Bu miktara

bakıldığında savaşın kimlere yaradığı açık bir şekilde ortaya çıkacaktır. Diğer bir sebep ise Ortadoğu'daki petroldür. Eğer dünyada barış adil bir şekilde gerçekleşmiş olsaydı, ABD ekonomik kriz yaşardı. Bölgede ABD'nin çıkarları tehlikeye girmiştir. Biz, buna müdahale edeceğiz diyor ABD, işte bu kadar açık.

Eğer biz savaşa karşı çıkıyorsak 3. Dünya Savaşı çıkmasın diyedir, Ankara'dan Bağdat'a, Bağdat'tan Ankara'ya atılan bombalar eğer yarı yolda düşüyorlarsa, bu Kürt halkının yok olması demektir. Biz HEP olarak Türk, Kürt ve Arap halkı için savaşa karşı çıktık.

Bu savaşta Türkiye at mıdır, fil midir, piyon mudur belli değil. Belli olan şu ki şah veya vezir değildir. Şah ve vezir ABD ve batılılardır. Çankaya Beyaz Saray'a bağlanmış. Bu savaşta kimler ölecek, halklar ölecek. Özal, Türkiye bu savaştan karlı çıkacak diyor. Bu imkansız değil mi? Nasıl karlı çıkacak, Amerika Türkiye'nin 50 milyar borcunu silecek mi ki Türkiye karlı çıksın?

Türkiye Irak'a demokrasiyi götürecekmiş. Buna kargalar gülmez mi? Kendi işçilerinin haklarını ellerinden alarak mı Irak'a demokrasiyi götürecekler. Bu da yetmezmiş gibi diyorlar ki, Kürtleri himaye edeceğiz. Kürtlerin kimsenin himayesine ihtiyacı yok, gölge etmesinler, starlarına gerek yok. 1952 yılında bir general; ekonomiyi kalkındırmak siyasetle olmaz, savaşla olur demişti. İşte Bush ve Özal'ın mantığı da budur. Dünyamızda insanlar açlıktan ölüyorlar. Silaha harcanan 400 milyar dolar, iki milyon çocuğun doyurulması için yeterlidir.

Divan-ı harbe gideceğiz diyorlar. Bunu diyenler bir gün divan-ı harpte sorgulanacaklardır. Bunların sonu Mussolini'nin sonuna benzeyecek. Ben bunu şimdiden görüyorum. Körfez Savaşı'ndan dolayı milyonlarca insan başını sokacak delik aramaktadır(...)

KÜÇÜK KURULTAY'A SUNULAN BİR GRUP HEP MERSİN ÜYESİNİN KONUŞMA VE ÖNERİ METNİ İSE ŞÖYLE:

Savaşın ağır tahribatları, bu insafsız yıkım ve dizginlerinden boşalmış bu uğursuz soykırım, dalga dalga yükselerek halkımızı ülkesinden koparıyor, insanlarımızı kırıp geçiriyor.

Emperyalist ülkeler, onların ortakları, sömürgeciler Zonguldak'lı maden işçilerinin taleplerini saf dışı edenler, tüm kamu çalışanlarının demokratik haklarını çiğneyenler, sendikal haklara fırsat vermeyenler, düşünce ve anlatım özgürlüğüne düşman olanlar, aydınları zindanlara tıkıp susturanlar, sansür ve kararnamelerin başmimarları topyekün bir cephede saf tutup barış, demokrasi ve özgürlük güçlerine yükleniyorlar. Emekçi halkımızı sömürü çarkı altında tutanlar, Ortadoğu'daki çıkarlarını koruyup sağlama almak için, nihayet bölgeyi kana bulayıp cehenneme çevirdiler.

Şimdi Ortadoğu'da zalim bir savaş sürdürülüyor. Tüm dünya savaşın ağır faturalarıyla sarsılıyor. Emperyalistler ve onların cümle ortakları ve kuklaları bu savaşın baş aktörleri ve aynı zamanda sorumlularıdırlar. Saddam Hüseyin'i de azdıran onlardır. İRAN-IRAK savaşında Saddam'ı şımartıp dişine kadar silahlandırdılar. Barıştan, yumuşamadan, insan haklarından yana yeri göğü inleten batılılar, Saddam Hüseyin'e oluk oluk silah akıttılar.

Barıştan, demokrasiden, özgürlükten yana olan ve bunun kavgasını veren dinamik güçler, insan haklarının saygın savunucuları, demokratlar, yurtseverler, onurlu aydınlar, devrimci mücadelenin bayrağını yükseklerde tutan dostlar, tüm kurum ve kuruluşlarıyla demokrasi mücadelesinde saf tutan omuzdaşlarımız, bugün tarihsel bir sorumluluğun anlamlı bir gününü yaşıyoruz.

Dünyanın savaş ikliminin amansız kasırgalarıyla sarsıldığı, Ortadoğu'da silahların, nükleer füzelerin ölüm kusan uğursuz saldırıları ile cehenneme çevrildiği, Kürt halkının ülkesi, insanıyla, tarihi eserleri ve tüm çevre değerleri ayaklar altına alınıp çiğnendiği bu günlerde toplanan Kurultayımıza güç ve destek veren herkese selam olsun.

Bu Kurultay zor koşullar altında toplanmış bulunuyor. Kurultayın toplanması bile mücadele bayrağını yükseklerde tutma kavgamızın somut bir adımıdır. Bu Kurultay şer güçlerine bir ihtardır. Bu Kurultay demokrasi güçlerinin mücadele azmini vurguluyor. Bu çaba, bu Kurultaya güç veren herkesin özverisi üzerinde yükseliyor.

Dostlar,

Kanlı diktatör Halepçe'de Kürtleri katledip, Kürdistan'ı yakıp yıkarken ona hiçbir tepki gösterilmedi. Saddam gittikçe şımardı, kabına sığmaz oldu; kendisini Ortadoğu'nun süper gücü olarak göstermeye başladı. Diktatöryel özlemleriyle Ortadoğu'nun fatihi olmaya soyunan bu çılgın adama batılılar yine de göz kırptı. Onu kıyamet topları ve füzeleriyle destekleyip silahlandırmaya devam ettiler.

Dün Halepçe'yi yakıp yıkarken tepki görmeyen

faşist diktatör, bir anda bu batılı güvercinleri birer şahin olarak karşısında buldu. ABD ise bu şahinler cephesinin başını çekmeye başladı. Dünya bir anda gerildi, Ortadoğu sıcak savaşın atmosferine girdi.

Saddam'ın Kuveyt'i işgal etmesini bahane eden ABD ve ortakları bir anda özledikleri planı uygulamaya başladılar. Hepimizin bildiği tezgahları kurdular. Çünkü Ortadoğu'yu avuçlarının içinde tutmak istiyorlardı. Dünya petrol rezervlerinin % 66'sı Ortadoğu'daydı. İşte başta bu sebeple Saddam, ABD ve cümle ortaklarının çıkarlarına ters düşüyordu. Kürt sorunu da bölgedeki SÖMÜRGECİ güçleri öncelikle ilgilendiriyordu. Kürt sorununu çözümsüz bırakmak onların temel stratejisiydi.

Başta ABD ve sömürgeci güçler olmak üzere cümle emperyalistler ortak çıkarları için aynı cephede saf tuttular. Irak'a karşı ateş püskürmeye başladılar.

NATO, şahinlerini harekete geçirdi. Barışın ve güvenliğin güvencesi olması gereken BM, savaş çığırtkanlıklarının şemsiyesi olmaya başladı. O Birleşmiş Milletlerdir ki, bugüne kadar zincirlerle yönetilen, ülkesi parçalanıp talan edilen, tarihinde birçok kez soykırımdan geçirilip bugün de jenosid altında tutulan otuz milyonu aşkın Kürt halkının sesine, ızdırabına kulak vermemiş, duyarlı davranmamış, ona karşı görevlerini yerine getirmemiştir. Kürt halkı 30 milyonu aşkın nüfusuyla sürekli olarak Birleşmiş Milletlerin dışında tutulmuş, onun güvenlik şemsiyesinden mahrum bırakılmıştır. Hatta bütün başvuru ve girişimlere rağmen Kürtler, Birleşmiş Milletlerde gözlemci bile olamamışlar. Tüm bu koşullar altında Ortadoğu'yu kana bulayan savaş kervanına katılan Türkiye, Kürtleri hedef aldığını açıkça beyan ederek, sırf bu nedenle savaşa katılırken, Birleşmiş Milletler ve batılı devletler Türkiye'nin bu politikalarına koltuk çıkmışlardır. Kendi çıkarlarına jandarmalık etsin diye onun stratejik, jeopolitik önemini pohpohlayıp ona jandarmalık görevini biçmişlerdir. Türkiye kendi çıkarları için bu olanakları sağlarken, onun Kürt halkına karşı kurmuş olduğu tuzaklara da göz yummuş, hatta arka çıkmışlardır.

Türkiye, bu tabloyu ganimet sayan tam bir fırsatçıdır. Devleti yönetenler, militarist odaklar, yayılmacı heves içinde olup Kerkük ve Musul için iştahı kabaranlar ve tüm çıkarcı gözler savaş çığlığı atanların safında yer aldılar. T.C. iktidar güçleri fırsatı ganimet bilip savaş silahına sarıldılar. Çünkü onların da hesapları vardı. Kürt sorunu bütün canlılığı ile Ortadoğu zemininde çözümsüz olarak duruyor. Ortadoğu'daki kalıcı bir barışın yolu Kürt ve Filistin sorununun çözümünden geçecektir. Bu da sömürgecilerin işine gelmiyor. Bu konudaki tüm ihtimallerin önünü kesmek ve engellemek onların temel çıkarlarını ilgilendiriyor. Bunun için de sömürgeci güçler ve onların temsilcileri her zeminde söz sahibi olmak ve kartları ellerinde tutabilmek için savaş ortamına balıklama dalıyorlar. Savaş cephesinin en güvenilir müttefiği olabilmek için İncirlik'teki, Pirinçlik'teki, Erhaç'taki üsleri peşkeş çekiyorlar. Ateş ve kan kusan savaş makinalarını ülkemizde konuşlandırıyorlar. Ordularını, cephanelerini ülkemize yığıyor, ülkemizi ve halkımızı hedef haline getiriyorlar. Kendi işgalci güçleri yetmiyormuş gibi yabancı güçleri de yanlarına alıp tahkimat sağlıyor, savaş ocakları açıyorlar. Ülkemizin sınır boyları savaş cephesi haline getirilmiştir. Zaxo bombalanıyor, Cudi taranıyor ve halkımız daha büyük yıkımlarla karşı karşıya bırakılıyor. Bu savaş makinaları ülkemizin dağlarını, ovalarını, sınır boylarını bombalıyor, yerimizi yurdumuzu, taşımızı toprağımızı tüm çevre değerlerimizi harap ediyor, insanlarımızı tarıyor. Halkımız panik içinde, yerini yurdunu tekedip kaçıyor, göçüyor, göç ettiriliyor. Sürgüne, firara zorlanıyor. Devlet, Ulusal Demokratik Mücadelenin kitle kaynağını kurutmak ve bölgeyi tümden insansızlaştırma amacıyla bu kaçışın psikolojik ortamını bilerek hazırlıyor. Savaş ile ilgili gelişmeleri halkımıza aktarmadan, onları kaderleri ile başbaşa bırakıyor. Bu nedenle kimyasal silaha karşı tedbir almaya çalışan halkımızdan otuza yakın kişi, yanlış alınan tedbirler sonucu yaşamını yitirmiş bulunmaktadır. Yine bu göç nedeniyle yirmiden fazla kişi trafik kazalarında hayatını kaybetmiştir. Bu rakamlar yalnız Diyarbakır ili içindir.

Savaş senaryoları ile adım adım uygulanan bir plan dahilinde, bilinçli ve planlı olarak ülkemiz seyreltiliyor. Seyrelen bölgemizde sömürgeci taktikler ikâme ediliyor. Tüm bu şartlar altında neler yapmak gerekir, bizlere düşen görevler nelerdir? Bu gün toplanmış bulunan Kurultayımızdan beklentilerimiz neler olmalıdır? Bunun için burada hep birlikte Birleşmiş Milletlere seslenmeliyiz. Birleşmiş Milletler kendi prensiplerine bağlı kalmalıdır. Barış ve güvenliği sağlamak için Ortadoğu, savaşçı güçlerin manevra alanı olmamalıdır. Tersine bu gidişe dur diyebilmelidir. Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı Birleşmiş Milletleri bağlayan en önemli ilkedir. Bu ilke, zulüm ve savaş çarkında parçalanan Kürt halkı için de ivedilikle hayata geçirilmelidir. Birleşmiş Milletler bu konuda üzerine düşeni yerine getirmek zorundadır.

Tüm dünya kamuoyunun beklentisi de bu yöndedir. Biz de tepkilerimizi burada yükseltiyor, tüm dünyadaki dostlarımızla aynı safta birleşiyoruz.

Birleşmiş Milletler, Kürt halkının çıkarlarını gözetmek ve korumak zorundadır. Birleşmiş Milletler Helsinki Nihai Senedi'ne bağlı kalmak zorundadır. Birleşmiş Milletler ulusal taleplerimizi dinlemek ve Kürt diplomasisi ile diyaloga girmek zorundadır. Bizler de demokrasi güçleri olarak halkımızın güven kaynağı olan siyasi güçlerin çabalarına destek vermek zorundayız. Bugün halkımızın örgütlü örgütsüz tüm demokratik güçleri el ele, omuz omuza olmak zorundadır. Ve nihayet bu ortamda demokrasi güçleri olarak halkımızın özgürlük istemini bir kez daha vurguluyor, onun kendi kaderini tayin hakkını somut olarak yaşama geçirmesi için üzerimize düşen görevleri yapmak zorunda olduğumuzu vurgulamak istiyoruz.

Dostlar;

Öte yandan Kurultayımız gerçekçi kararlar almalıdır. Yapılabilecek işleri konuşmalıyız. Somut ve uygulanabilir adımlar atarak halkımızın yanında saf olmalı, ona moral ve çözümler sunabilmeliyiz.

Hiç bir anlamda halkımız savaşa taraf olamaz. Halkımız kendi kendini kırmak için silaha sarılamaz. Kimin için ve kime karşı savaşıyoruz? Sömürgeci güçler elimize silah tutuşturmak istiyorlar.

Bu seferberlikte öncelikle Irak'ta yaşayan Kürt halkı ayaklar altında ezilecektir. Potansiyel suçlu ilan edilen halkımızdan şimdiden lojistik destek ve seferberlik görevi isteniyor. Dün düşman ilan edilen halkımız, bu gün de dost olarak seferberlik cephesine çağrılıyor. Bu Kurultayın birinci görevi bu oyunu bozmak ve uğursuz senaryoyu deşifre etmektir.

Bu Kurultayda sesimizi tüm dünyaya ulaştırmaya çalışmalıyız. Dünyadaki barış güçlerine seslenmeliyiz. Kürt halkının üzerine oynanan oyunları açığa çıkarmalıyız. Özellikle savaş çılgınlarının Kürdistan'ı cehenneme çeviren güçlerine karşı çıkmalıyız. Bunun için:

- Başta Diyarbakır olmak üzere belirli yerlerde halkımızla mitingler düzenleyelim, toplantılar yapalım.
- Bölgede kalmak üzere Birleşmiş Milletler'den gözlemci çağıralım ve biz parti olarak gözlemci bulunduralım.
- Diğer demokrasi güçleriyle bölgede inceleme ve araştırma yapalım.
- Bu çalışmaları raporlar halinde halkımıza ve dünya kamuoyuna duyuralım.
- Tüm savaş oyunlarını belgeleyerek meclise getirip tutanaklara geçirtelim.
- Türkiye ve Dünya kamuoyunun doğru haber alma ve bilgilenme sürecine katkıda bulunabilmek için bu konuda çaba gösteren tüm güçlerle dayanışmalara girip ortak çalışmalar yapalım.

Körfez savaşının yıkıcılığını bir an önce durdurmak için, Türkiye'nin ülkemizde şimdiden başlattığı savaş manevralarını önlemek ve Türkiye'nin savaşa katılması sonucu ülkemizin bir kez daha yakılıp yıkılmasını engellemek için Birleşmiş Milletler Örgütü derhal harekete geçirilmelidir. Kürtlerin bir kez daha toplu kıyımdan geçirilmesine izin verilmemelidir.

Birleşmiş Milletler Örgütü, Körfez Savaşı'nı derhal durdurmalı, ABD ve müttefikleri Ortadoğu'daki bütün güçlerini geri çekmeli, Irak Kuveyt'i boşaltmalıdır.

Türkiye'ye dışardan getirtilen çevik kuvvet derhal geri çekilmeli, Türkiye'deki bütün yabancı üsler kaldırılmalıdır. Savaş halinin kaldırılmasına yönelik olarak Güneydoğuya yığılmış askeri güçler eski yerlerine çekilmelidir.

Bize göre Ortadoğu'da sorun yok, sorunlar vardır. Körfez sorunu Ortadoğu'daki diğer sorunların bir parçasıdır. Ortadoğu'da hem bölgeyi hem de dünyayı huzursuz eden iki sorun daha vardır: Kürdistan ve Filistin sorunu. Kürt ve Filistin sorunu çözülmedikçe diğer sorunlar da çözülemez. Kürdistan ve Filistin halkları kendi ülkelerinde, kendi geleceklerini kendileri belirlemelidir. Körfez Krizinin çözülmesi, Ortadoğu'da gerçek bir barışın sağlanması buna bağlıdır.

Ortadoğu'daki bütün sorunların görüşülüp çözümlenmesi için bir Uluslararası Konferans düzenlenmelidir. Bu Konferansta Ortadoğu'da yaşayan bütün halkların temsil edilmesi şarttır. Arap, Türk, Fars ve Kürt halkı olmak üzere bütün taraflar bu konferansta yer almalıdır.

Kitlelere moral kazandırmak için yığınlar içinde sıcak dayanışma eylemleri düzenlemek gerekiyor. İnanıyorum ki bu Kurultay da bu perspektifler ışığında somut dayanışma adımları atarak, somut eylem kararları alacak ve halkımızın yanında onunla el ele olacaktır.

Bu Kurultayımız başlı başına bir eylemdir. Demokrasi güçlerinin mücadele azminin seslendirilmesidir bu.

İnançla Kurultayımızı selamlıyor, Kurultayımıza katkıda bulunan tüm dost güçlere en sıcak duygularımızla sevgiler ve saygılar sunuyoruz.

HALKIN EMEK PARTİSİ 1. KÜÇÜK KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

Halkın Emek partisi I. Küçük Kurultayı 24 Ocak 1991 günü Partinin MKYK üyeleri, milletvekilleri, il başkanları, örgüt üyeleri ve halkın katılımı ile Diyarbakır'da "SAVAŞIN HALKIMIZ ÜZERİNDE YARATTIĞI OLUMSUZ ETKİLER VE PARTİ TAVRI"nın belirlenmesi gündemi ile toplanmış ve aşağıda belirtilen konuların kamuoyuna duyurulmasını kararlaştırmıştır:

Irak'taki Saddam Rejimi'nin Kuveyt'i işgali ile Ortadoğu'da başlayan Körfez krizi; Irak'a uygulanan ekonomik ambargo, abluka ile sürdürülmüş ve müttefik ülkelerin Irak'a silahlı saldırısı ile savaş ortamına girmiştir.

İncirlik Hava Üssü'nün Nato'nun kullanımına açılmasıyla Türkiye de savaşın içine çektirilmiştir. Hükümetin bunu yeterli görmeyip savaşta daha aktif rol alınması yolundaki Amerika Birleşik Devletleri'nin tavsiyeleri kaygı vericidir. Irak Dışişleri Bakanı'nın Türkiye'yi düşman ülke olarak ilan etmesi kaygıları giderek arttırmaktadır.

Faşist general Saddam Hüseyin, ülkesindeki bunalımları aşmak için savaş stratejisini esas almaktadır. İran'la sürdürdüğü 8 yıllık savaş sonrasında, haksız ve inandırıcı olmayan gerekçelerle Kuveyt'e saldırması da bunun sonucudur.

Irak–İran savaşında ucuz petrol karşılığında Saddam'ı bir savaş makinasına dönüştüren ABD emperyalizmi ve batılı ülkeler, Kuveyt'in işgali karşısında telaşa kapıldılar. Kuveyt'in egemenlik ve hükümranlık haklarından ve insan haklarından söz etmektedirler. Oysa aynı Saddam batılı ülkelerden sağladığı kimyasal silahlarla HALEPÇE'de binlerce KÜRT'ün ölümüne ve onbinlercesinin TÜRKİYE ve İRAN'a göç etmesine neden olmuştur. Kuzey Irak'ta 30 yıldan beri sürdürülen özgürlük mücadelesine duyarsız kalan ABD ve diğer batılı ülkelerin Kuveyt'in hükümranlık hakları konusundaki duyarlılığı insan hakları savunuculuğu ile açıklanamaz.

Sorun Ortadoğu petrollerinin kontrolü sorunudur. Ortadoğu'daki Arap monarşistlerini ve işbirlikçi ülkeleri İran'daki radikal islam devriminin etkilerinden korumak amacıyla silahlandırılan Saddam'ın petrol kaynaklarına yönelmesi müttefikleri rahatsız etmiştir. Bütün fırtına bunun için koparılmaktadır.

Savaş sonrası olası bir paylaşımdan pay kapmak ve ülkede giderek yükselen demokratik halk muhalefetini bastırmak amacıyla Türkiye'nin savaşa sürüklenmek istenmesi fırsatçı bir tutumdur. Bu barışçıl dış politika ile bağdaşmadığı gibi ahlaki bir sorun olarak değerlendirilmesi daha mantıklıdır.

Hükümetin savaş ortamından beklediği bir başka yarar da SS kararnameleri ile başlatılan Doğu ve Güneydoğunun insansızlaştırılması ve insan hakları ihlallerinin boyutlandırılmasıdır.

Daha şimdiden yüzbinlerce insan bölgeyi terk etmiştir. Kalanlar da savunmasız, çaresiz bir bekleyiş içindedir. Savaşa hayır diyen yüzlerce insan gözaltına alınmakta, baskı ve işkenceye maruz kalmaktadır.

İsrail işgal ettiği Filistin topraklarında Filistin halkına gaz maskesi dağıtır, sivil savunma önlemleri alırken; Türkiye hükümeti savaşın en yoğun yaşanacağı bölgede hiçbir savunma önlemi almamış, bölge halkını kaderine terk etmiştir.

Dikkati çeken bir konu da çeşitli nedenlerle bölgeye atılan veya yanlışlıkla patlatılan bombalardır. Yöre halkı Saddam'ın füzelerinden çok, yanlışlıkla patlatılan bombalardan korkar hale gelmiştir.

Halkın Emek Partisi'nin 12 Ağustos 1990'da başlattığı SAVAŞA HAYIR kampanyasının önemi bugün daha açık ve net olarak ortaya çıkmıştır. Kampanyamız savaşın sona erdirilmesi ve Türkiye'nin savaş batağına daha fazla bulaşmaması doğrultusunda sürdürülecektir.

Savaşın sona erdirilmesi için; Irak'ın Kuveyt'ten çekilmesi, başta ABD olmak üzere tüm emperyalist güçlerin Türkiye ve Ortadoğu'dan koşulsuz çıkması gerekmektedir.

Ortadoğu'da kalıcı bir barış için Filistin ve Kürt halklarının kaderlerinin kendilerince tayin hakkını yaşama geçirilmesiyle olasıdır. Bu Ortadoğu'da; faşist, teokratik, monarşist düzenlerin yıkılması, yerine demokratik düzenlerin gelmesini sağlayacaktır.

1. Küçük Kurultayımızda delegelerce dile getirilip benimsenen ve Merkez Karar Yönetim Kuruluna önerilen tavsiye kararları aşağıya sunulmuştur.

– Halkın Emek Partisi, savaş karşıtı tüm siyasi partileri demokratik kitle hareketlerini örgütlemek üzere ortak platforma davet eder,

– Halkın Emek Partisi, savaşın sona erdirilmesi için Birleşmiş Milletlere, Dünya demokratik kamuoyuna ve taraflara çağrı yapar,

– Halkın Emek Partisi, Ortadoğu'da uluslararası bir konferansın düzenlenmesi çağrısını yapar.

– Ayrıca Halkın Emek Partisi, milletvekilleri ve parti yöneticilerinden oluşan heyetlerle bölgede sürekli incelemeler yapmak, savaştan zarar gören ve göç eden bölge halkına ülke çapında yardım kampanyaları başlatmak, halka gaz maskesi ve sivil savunma hizmetlerinin verilmesi için yetkililer nezdinde girişimler yapar.

Liranın dolara, TRT'nin CNN'e, Çankaya'nın Beyaz Saray'a bağlandığı, bir varil petrolün bir ton adalete tercih edildiği bir dünyada yaşıyoruz. Faturası mazlum ve savunmasız halklara ödetilmektedir.

Halkın Emek Partisi bu çağdışı politikalara karşı çıkmakta ve ezilenlerin haklarını savunmada kesin kararlı olduğunu kamuoyuna saygıyla duyurmaktadır. 25.1.1991

HEP I. Küçük Kurultayı
Sonuç Bildirgesi Komisyonu

İst. İl Başkanı	Mersin İl Başkanı	D.Bakır İl Başkanı
Osman ÖZÇELİK	Fahri GÜL	Mustafa ÖZER

"Kürt Halkı Üzerindeki Baskılar, Gözaltılar ve Yıldırma Operasyonları Sürüyor"

M. KELEŞ

Uzun yıllardan beridir Kürt halkı üzerine bir kabus gibi çöken devlet terörü, baskı, işkence ve zulüm her geçen gün daha da artıyor, giderek azgınlaşıyor. Tarihin hiç bir döneminde kanlı gözleri Kürdistan üzerinden ayrılmayan, O'nun yeraltı ve yerüstü zenginliklerini hunharca talan eden, Kürt halkını ve onun dilini yok sayan sömürgeci-faşist rejim bu dönemde de Kürt halkına karşı yeni soykırım provaları yürürlüğe sokuyor, yeni Dersimler, yeni Zilanlar yaratmaya çalışıyor.

Sömürgeci-faşist rejim tüm gözlerin Körfez Savaşına çevrildiği bu günlerde bir yandan Kürdistan'ı bir silah deposu haline getirerek, onu bir savaş meydanı olmaya hazırlıyor, diğer yandan da Kürt halkı üzerindeki baskı, işkence, zulüm politikalarını sürdürüyor, gözaltı ve yıldırma operasyonlarını daha da arttırıyor. İnsanlar geceyarıları evlerinden zorla alınarak bilinmeyen yerlere götürülüyor, götürülenlerden herhangi bir haber alınamıyor.

İşte tüm bu uygulamaların somut örnekleri... Geceyarıları evlerinden alınarak götürülen ve bir daha da kendilerinden haber alınamayan insanlar...

Lice'nin SİSE Köyü'nde oturmakta olan M. Fikri YILDIRIM 4.2.1991 günü, geceyarısı evinden alınarak götürülmüş, kendisinden bir daha da haber alınamamıştır...

Mardin'in Derik ilçesine bağlı KÖSEWERİ Köyü muhtarı Şerif ÖZÇELİK ve oğlu 2.2.1991 günü polis tarafından daha köydeyken gözleri bağlanılarak götürülmüş, kendilerinden bir haber alınamamıştır.

6.2.1991 günü Mardin'in Derik ilçesinin KÖSEWERİ Köyünde öğretmen olan Nezir GELİRİ, köyden gözleri bağlı olarak götürülmüş, kendisinden bir daha da haber alınamamıştır.

Diyarbakır'ın Çınar ilçesine bağlı BARİ (Yaprakbaşı) köyünden 6.2.1991 günü Turuç adlı bir köylü, geceyarısı evinden alınarak götürülmüş, nereye götürüldüğü ve ne olduğu hakkında hiç kimse birşey bilmemektedir.

BİSMİL ve MERKEZ KÖYLERİNDE OPERASYON : 40 DOLAYINDA GÖZALTI

24.01.1991 tarihinde Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde gözaltı operasyonları başlatıldı. Başlatılan operasyonda bir hafta içinde yaklaşık 40 kişi gözaltına alındı. Gözaltı nedenleri ise her zamanki gibi açıklanmadı.

Gözaltına alınanlardan birinin babası DGM Başsavcılığına yazdığı dilekçede şöyle diyor:

"Oğlum geceyarısından sonra saat 3 sıralarında sivil giyimli şahıslar ile TİM denilen devlet görevlilerince alındı. Nereye götürüleceğini ve neden alındığını söylemediler. Gözaltı olaylarında işkence olduğu ve bazılarının burada öldüğü söyleniliyor. Oğlumun akibetinin ne olacağını bilmiyorum. Benim oğlum bugüne kadar hiç kimseye zarar vermedi. Bismil'de hiç bir olay olmazken gözaltıların nedeni nedir? Hem milli birlik ve beraberlikten sözediliyor, hem de çocuklarımız gözaltına alınıyor. Polis tahrikçi bir tutum içerisinde. Hem şu ana kadar gözaltına alınanlardan hiç biri tevkif olmadan, kimi emniyetten, kimi de Cumhuriet Savcılığından serbest bırakıldılar. Oğlumun hayatından endişe ediyorum. Bu nedenle de biran önce serbest bırakılmasını veya Cumhuriyet Savcılığına çıkarılmasını diliyorum."

Gözaltına alınanlardan tesbit edebildiğimiz kişilerin isimleri ise şöyle:

Süleyman Kutlay	(36) Şoför
Mikail Fidan	(35) Bakkal
Fettah Argül	(32) Tuhafiyeci
Medeni Bağ	(34) Belediye İşçisi
Bedri Uzunboylu	(30) Elektirikçi
Adil Özmen	(35) Bakkal
Yemlihan Çerçel	(35) Fırıncı
Metin Özmen	(28) Bakkal
Nihat Salmış	(20) Lokantacı
Mehmet Öz	(48) Çiftçi
İlhan Avşir	(26) Serbest
Bekir Nadiroğlu	(28) Serbest
Murat Bağ	(16) Tamirci Çırağı
Sabri Çelebi	(34) Çiftçi
Mustafa Baş	(34) Esnaf
Mehmet Ata	(32) Banka Memuru

Tüm bu baskı ve yıldırma operasyonlarına rağmen Kürdistan'ın çeşitli yörelerinde yer yer kitlesel direnişler, protestolar bu dönemde de durmadı. Halk kitleleri akın akın yürüyerek Kürdistan üzerindeki sömürgeci baskı ve uygulamaları protesto ettiler, Türk ve Kürt halklarına dayatılan haksız savaşı lanetlediler. Böylesi kitlesel yürüyüş ve protesto gösterilerinden biri de 18.1.1991 günü Urfa'da gerçekleşti. 18.1.1991 günü Urfa'nın gölbaşı mevkinde 600 kişilik bir kitle otoyola çıkarak SAVAŞA HAYIR-EMPERYALİSTLER DIŞARI-HALKLARA ÖZGÜRLÜK sloganları atarak Urfa Belediyesinin önüne kadar yürüdü. Polisin müdahalesi ile gösteri dağıtıldı ve 10 kişi gözaltına alındı.

Kürt halkı oldukça zorlu bir dönemden geçiyor, baskılar giderek azgınlaşıyor. Her geçen gün insanlık dışı uygulamalara bir yenisi daha ekleniyor. Ve ufukta yine kitlesel direnişler, protestolar, yürüyüşler egemenlerin yüreğine korku salmaya devam ediyor, edecek.

URFA'DA 3 ÖĞRENCİ TUTUKLANDI

Urfa'da meydana gelen sıradan bir kavga olayından dolayı gözaltına alınan üç öğrenci polisin muhteşem senaryolarının yaşama geçirilmesi sonucu, siyasi suçlu (!) sayılarak Urfa Cezaevi'ne gönderildiler.

İsmail ÖZTÜRK, Şahin SARUHAN, A. Vahap IŞIK adlı öğrenciler 8 gün gözaltında tutuldular, yoğun bir şekilde işkencelere maruz kaldılar. Bu öğrencilerden İsmail ÖZTÜRK aynı zamanda DENG Dergisi'nin muhabirlerindendir. Gözaltına alınan öğrencilerin evleri aranmış, evlerindeki kitaplara ve DENG Dergilerine polisçe el konulmuştur. Bu öğrencilerin evlerinde bulunan DENG Dergileri "yasak yayın" sayılarak öğrencilere bin bir türlü baskı uygulanmıştır.

Öğrenciler şimdi PKK örgütüne sempati kazandırmak ve propaganda yapmak iddiasıyla Urfa Cezaevi'nde tutuklu bulunmaktalar.

Urfa'da tutuklanan öğrencilerden Şahin SARUHAN'ın babası, öğrenciler henüz gözaltında iken Deng Bürosunu ziyaret etti. Kendisi ile bir söyleşi yaptık. Yaptığımız söyleşiyi okurlarımıza sunuyoruz.

DENG

DENG: Sayın Eşayın SARUHAN, tutuklanan öğrencilerle görüştünüz mü? Tutuklanma ve sorgulamaları ile ilgili bize bilgi verir misiniz?

EŞAYİN SARUHAN: Oğlum tutuklandıktan sonra ancak haberim oldu. Bu ne biçim adalet? Ben devlet memuruyum, böyle bir durumda bana haber vermeleri gerekiyordu. Bu çocukların hiç bir suçu yoktur. İki gün önceden tuvalete atılmış bir bildiri, afedersiniz üstüne işenildiği halde, bir araya getirilip bu çocuklara mal edilmiştir. Bu hukuk ile alakası olmayan keyfi bir davranıştır. Bu çocuklara tam 8 gün işkence edilmiştir, bunu oğlum bana bizzat anlatmıştır.

DENG: Gözaltına alınan öğrenciler nasıl bir işkence görmüşler? Bu konuda bir bilginiz var mı?

EŞAYİN SARUHAN: Oğlumun 8 günden sonra hala parmaklarının mos-mor olduğunu gözlerimle gördüm. Bu kışın soğuğunda onları çırılçıplak soyarak suyun içine sokmuşlar ve suya cereyan vermişler. Kaba dayağın her çeşidini görmüşler, filinta gibi çocuğu tanıyamaz oldum.

DENG: Evlerinin arandığını söylediniz, herhangi bir şey almışlar mı?

EŞAYİN SARUHAN: Kendilerinin ceza vermek için istedikleri hiç bir şeyi bulamamışlar, ancak bütün eşyalarına el koymuşlardır. Örneğin benim oğlumun daktilosuna, kitap ve romanlarına el koymuşlar. Bir de bir DENG dergisi bulmuşlar. Bildiğim kadarı ile DENG yasal bir dergi, niye yasak yayın muamelesi görüyor ben anlamıyorum. İşkence boyunca değişik isimler sormuşlar.

DENG: Yakalanma gerekçeleri nedir? **EŞAYİN SARUHAN:** PKK'ye sempati kazandırmak ve propagandasını yapmak. *DENG: Peki siz ne diyorsunuz?* **EŞAYİN SARUHAN:** Kesinlikle öyle bir şey yoktur. Benim oğlum doğru dürüst Kürtçe bilmiyor. Biz Kürdüz, ancak görevimden dolayı hep Batıda kaldık. Oğlumun evinde sadece bir DENG dergisi bulunmuştur, eğer DENG'in PKK ile ilişkisi varsa bilmiyorum. Oysa DENG gibi bir dergiyi ben bulamıyorum, bulsam ben de okurum. Okumanın ayırımı olmaz, binlerce insan beş para etmez TAN gibi gazeteleri okuyor. Niye böylesine kültürel içerikli dergileri okumuyalım ki? Bu zihniyet çağdışıdır. Lütfen bundan sonra bana da DENG gönderin okuyayım gelip beni de alsınlar.

DENG: Bu öğrencilerin durumu ile endişeli olduğunuz gözüküyor. Neden?

EŞAYİN SARUHAN: Benim endişem, yersiz olarak 8 gün soruşturmaya tabi tutulmaları. Dahası 10 gündür boş yere orada tutulmaktadırlar. Halen de Diyarbakır'a getirilmiş değiller. Bir an önce mahkemeye çıkartılmaları gerekmektedir. Ancak böylelikle suçsuz oldukları ortaya çıkacak ve boşuna bir yıllarını kaybetmiyeceklerdir. Bir yıllık bir kaybın, bir memur ailesine ne kadar külfet olacağını bilirsiniz. Bir an önce mahkemeye çıkarmalarını istiyoruz.

GÖZALTINDA İŞKENCE VE BİR ŞEHİT

Teyfik Timurtaş, 4.1.1991 tarihinde Cizre'de gözaltına alınarak Şırnak'a götürülüyor. Teyfik TİMURTAŞ 33 yaşında. Cizrede sevilen sayılan yurtsever bir esnaf. Sömürgeciler tarafından göz altına alınıp, işkence ile katledildi. Arkında 5 çocuk ve genç bir kadın olan eşini bırakarak Kürdistan'daki şehitler kervanına katıldı.

Teyfik ile gözaltında beraber olan görgü tanıkları olayı şöyle anlatmaktadırlar:

1 -Mehmet Emin ..... halen şırnakta cezaevinde bulunmaktadır. Teyfik Timurtaş'ın öldürülmesi ile ilgili düşüncelerini yazılı olarak göndermesini istemişlerdi. Kendisi iki sayfalık bir yazı hazırlayıp göndermiş, ancak yazıya gardiyanlar tarafından el konulmuş. M. Emin olaya tanık olmaya hazır olduğunu söylemiştir. Detaylı bilgi göndermemekle beraber Teyfik'in işkencede öldürüldüğünü gözleri ile gördüğünü söylemiştir.

2 - O günlerde gözaltında olup, Teyfik'in kaldığı hücrenin yan hücresinde kaldığını söyleyen, ancak adını açıklamaktan kaçınan bir yurtsever Şırnaklı'ya gördüklerini ve duyduklarını anlatmasını istedik.

"Tugayda hepimize çok ağır, çok iğrenç işkenceler yapıldı, üzerimize Kurt köpekleri saldırtıldı. Teyfik'i çok dövdüler, dört beş gün boyunca sistemli bir şekilde işkence ettiler, bunun üzerine Teyfik işkenceler sonucu çenesinden aldığı yaralardan dolayı birşey yiyemez oldu! Bir ara çenem kırılmış, bir şey yiyemiyorum diyerek bağırmıştı! O birşeyler yiyemediğinden dolayı da işkence gördü. Polisler ona sen "açlık grevi mi yapıyorsun" diyerek yumrukluyorlardı çenesini. İşkenceciler ağzını zorla açtırıp yemek yedirmeye çalışıyorlardı. Gördüğü işkenceler sonunda ölecek duruma gelmiştir. Ancak işkenceci "sen numara yapıyorsun" diyerek işkencenin dozajını gittikçe artırıyorlardı. Bu çekilmez, işkencelerin sonucu Teyfik şehit oldu. Teyfik Şehit düştükten sonra bize yaptıkları işkencenin dozajını düşürdüler.

13.1.1991 günü Şırnak Askeri Tugayı'ndaki işkence merkezinde, işkence sonucu öldürülen Tevfik TİMURTAŞ'ın babası Mehmet TİMURTAŞ ile yaptığımız röportajdır. Şehidin babasını Cizre'deki kendi evinde ziyaret ettik.

DENG: Teyfik'i ne zaman gözaltına aldılar, hangi gerekçeleri ileri sürerek götürdüler. Bize anlatır mısınız?

MEHMET TİMURTAŞ: 4.1.1991 günü saat 13.30 sıralarında sivil giyimli ve ellerinde kalaşnikof bulunan polisler evimi bastılar. Arama yaptılar ve çocuklarımı ayrı ayrı sordular. "Çocukların nerededir, ne iş yapıyorlar" diye sordular. Teyfik'i de sordular, "evi ayırdılar" dedim. "Bizi evine götürün dediler" Götürdük, polisler onu alıp götürdüler.

DENG: Ne için götürdüklerini söylemediler mi?

M. TİMURTAŞ: Hayır, evi aramaya geldik dediler. Teyfik'e "Gel karakolda ifaden var, yarım saat sonra dönersin" dediler. Bize söyledikleri bu kadar.

DENG: Teyfik burada (Cizre'de) tutuklanmıştı, Şırnak'a ne için ve nasıl götürüldü? Bu konuda bilginiz var mı?

M. TİMURTAŞ: Tutuklanmasından bir kaç gün sonra Cizre Cumhuriyet Savcılığı'na baş vurduk, bize Şırnak'a gönderildiğini söylediler.

DENG: Teyfik'in ölüm haberini nasıl duydunuz?

M. TİMURTAŞ: 13.1.1991 günü yine polisler evime geldiler ve bizimle karakola geleceksin dediler. Ben onlarla beraber gittim. Cizre Emniyet Müdürlüğü'ne gittikten sonra Şırnak'tan gelen bir kaç polis ile birlikte beni Şırnak'a götürdüler. Şırnak Emniyet Müdürlüğü'nde beni sorguladılar. "Oğlun hastamıydı" diye sordular. Ben de "hastadır" desem belki bırakırlar veya az döverler diye düşündüm ve evet oğlum bir kaç gündür rahatsızdı dedim. Bana soru soran polis başkasına "Oğlu hastaymış" dedi. Ben halen bir şey bilmiyorum ama oğlumun başına bir şey geldiğini tahmin etmeye başladım. Hemen sonra "Başın sağ olsun, oğlun kalp krizi sonucu öldü" dediler. Neye uğradığımı şaşırdım. "Bir de bize siz Kürtler dinsiz, imansız, adaletsizsiniz diyorsunuz" dedim. "İşte kimin katil olduğu belli oldu" dedim. "Beni de öldürün" dedim, ama beni öldürmediler. Namusuzlar.

DENG: Cenazeyi incelediniz mi, Teyfik'in vücudunda darp izi var mıydı? Cenazeyi size nasıl teslim ettiler.

M. TİMURTAŞ: Cenazeyi bir dolmuşa atıp Cizre'ye getirdiler, dediler ki "Biz cenazeyi yıkamışız, tekrar yıkamanıza gerek yok." Mahalle muhtarımızı da çağırdılar. "Bu cenazeyi bir saat içerisinde en geç saat sekizde gömeceksiniz, yoksa Teyfik'in başına gelenler sizin de başınıza gelecektir." deyip beni de muhtarı da tehdit ettiler. Akşam saat yedide cenazeyi bize verdiler. Camide cenaze namazını kıldıktan sonra vücuduna baktık, koltuk altları bir siyah olmuştu, ip izleri açık açık gözüküyordu, bir de başından sızan kan gözlerine kadar inmişti, ayaklarının altından et kopartılmıştı, her iki ayak dibi param parça olmuştu, yara içinde idi.

DENG: Peki gerçekten Teyfik kalp krizinden ölmüş olabilir mi? Buna inanıyor musunuz?

M. TİMURTAŞ: Hayır hayır oğlumun hiç bir hastalığı yoktu, oğlumu kafirler öldürdüler.

Almanya'da Barış Gösterileri:

MİLYONLAR SAVAŞA KARŞI

Kürdistan sorunu gündemde

Avrupa'da Ocak 1991'de savaş karşıtı gösterilerin en çok yoğunlaştığı ülkelerin başında F. Almanya geliyordu. 80'li yılların başında önemli bir potansiyel oluşturan, o dönemde değişik eylem türleriyle kitlelerin geniş sempatisini kazanan Federal Almanya Barış Hareketi, son yıllarda Doğu-Batı blokları arasındaki ilişkilerin yumuşamasıyla, sosyalist ülkelerdeki gelişmelerle birlikte giderek aktivitesini yitiriyor, sönmeye yüz tutuyordu.

Ancak Körfez krizinin derinleşmesi, giderek krizin savaşa dönüşmesiyle birlikte, barış hareketi yeniden canlandı; barış yanlısı milyonlarca insan, hergün sokaklara dökülerek, savaşa karşı çıktılar, değişik türden eylemlerle savaşın durdurulmasını istediler.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin, Kuveyt'ten çekilmesi için Irak'a tanıdığı sürenen dolmasına üç gün kala, yani 12 Ocak'ta, Almanya'nın Berlin, Hamburg, Bremen, Honnover, Dortmund, Köln, Frankfurt, Stuttgart ve Münih kentleri başta olmak üzere, çok sayıda yerleşim biriminde kitleler kendiliğinden sokaklara döküldüler, miting ve yürüyüşler düzenlediler. 12 Ocak'ta düzenlenen bu gösterilere 1 milyona yakın insan katıldı. Ocak sonuna değin eylemlerin hızında düşme olmaksızın hergün değişik türden eylemler yapıldı, bu eylemlere toplam 15 milyon civarında insan katıldı.

"Kürdistan savaşa hayır diyor!" Foto: DENG

80'li yıllardaki barış gösterileriyle günümüzdeki gösteriler arasında hem katılan güçler açısından, hem de talepler açısından kimi farklılıklar vardı. 80'li yıllarda barış hareketinin içinde komünistler, Yeşiller, Sosyal Demokratların sol kesimi ve kilise çevresinden sınırlı bir kesim yeralırken, bu kez toplumun hemen hemen tüm kesimlerinden insanlar bu eylemler içinde yer alıyordu. Özellikle de ilk-orta ve lise çağındaki öğrencilerin öğretmenleriyle birlikte barış gösterileri içinde aktif olarak yer alması kamuoyunda büyük sempati yarattı. Taleplerde de belli farklılıklar göze çarpıyordu. Kuşkusuz hem o dönem hem de günümüzdeki temel talep "Savaşa Hayır" idi. Ancak, geçmişte öne çıkarılan "Atom Savaşına Hayır", "Atom Santrallerine Hayır" sloganları, bu kez, "Körfez Savaşı Derhal Durdurulsun", "Petrol İçin Akıtılacak Kanımız Yok" biçiminde somutlaşıyordu.

Başta yürüyüş ve mitingler olmak üzere, iş yavaşlatma, kiliselerde özel savaş karşıtı dini törenlerin düzenlenmesi, silah üretimi yapan firmaların işgali, istasyon, köprü ve anacaddelerin işgal edilerek trafiğin aksatılması, askeri garnizonların bloke edilmesi ve ABD, İngiltere, Irak elçilikleri çevresinde sürekli uyarı nöbetlerinin tutulması ençok dikkati çeken eylem biçimleriydi.

Kürt ve Kürdistan sorunu Alman kamuoyunda, gösterilerde ilgi odaklarından biriydi. Kürdistan sorunu üzerine dağıtılan bildiriler, taşınan pankartlar kitlelerce büyük ilgiyle karşılanıyordu. Televizyonda düzenlenen panel ve benzeri programlarda değişik çevreler Kürt sorununu dile getirdiler. Ortadoğu'da çözülmesi gereken sorunlardan birinin de Kürdistan Sorunu olduğunu vurguladılar. Ayrıca başta Halepçe katliamı olmak üzere, Kürt halkının geçmişten bu yana Kürdistan'ın değişik parçalarında yürüttüğü mücadele ve başta Saddam diktatörü olmak üzere Türk ve İran yönetimlerinin Kürtlere yönelik baskı, terör politikalarına ilişkin çok sayıda program yapıldı. Değişik televizyon kanallarında **Kürdistan İnsan Hakları Girişimi**'nden Sertaç Bucak ve **KOMKAR** yöneticilerinden A. Bekir Saydam Kürt sorununa ilişkin programlara katıldılar, Kürt halkının uğradığı zulmü, baskıyı dile getirdiler; çözüm önerisinde bulundular.

Yine kitlesel mitinglerin birçoğunda Kürtler adına temsilcilerin anakonuşmacılar olarak kitlelere hitap etmesi —12 Ocak'ta 25 bin kişinin katıldığı Köln mitinginde **Kürt-PEN Sekreteri** Hüseyin Erdem, 26 Ocak'ta 300 bin kişinin katıldığı büyük Bonn mitinginde Diyarbakır'dan Ahmet Kale—, KOMKAR'ın Bonn mitingini düzenleyen örgütler arasında bulunması, Kürtler ve Kürt sorunu açısından önemli gelişmelerdi. Bu olumlu gelişme başta KOMKAR olmak üzere diğer Kürt çevrelerinin yıllardır Almanya'da yürüttükleri mücadelenin, sarfettikleri emeğin sonucuydu.

Tüm bu çalışmalar yürütülürken, dikkati çeken ve kamuoyunu oldukça etkiliyen bir başka gelişme ise, Ocak ayında 22 bin kişinin zorunlu askerlik görevini kışlada aktif olarak yapmayı reddederek, sivil hizmetlerde görev yapmak istemesi oldu. Bunlar arasında 1000'in üzerinde aktif ordu mensubu da vardı.

Kitlesel barış eylemlerinin başladığı ilk günlerde, iktidardaki Hıristiyan Demokratlarla liberaller, eylemlere belli bir tolerans gösterip, sessiz kalırken, barış hareketinin her geçen gün güçlenerek etkinlik kazanması karşısında gerçek yüzlerini gösterdiler. Özellikle ABD, İngiltere ve İsrail yönetimlerinin açık açık rahatsızlıklarını dile getirmelerinden sonra, başta Kohl ve partisi olmak üzere, liberaller ve sosyal demokratların sağ kanadı barış güçlerine karşı karalama kampanyalarına, saldırılara başladılar. Kitlelerin ABD ve müttefiklerinin savaş yanlısı politikasına karşı çıkışını basit bir "Anti-Amerikancılık", "Anti-İsrailcilik" ya da "Saddam'ı Desteklemek" biçiminde sunmaya çalıştılar. Özellikle de Bonn mitingi öncesi bu saldırılarını yoğunlaştırarak kitlelerin mitinge katılımını düşürmek için her türlü çabayı gösterdiler. Televizyonda Kissenger'i, ABD Büyükelçisini konuşturdular. Kissenger, yaptığı açıklamada Almanya gibi ABD'nin sadık dostu olan bir ülkede bu tür eylemlerin yapılmasının ABD'de rahatsızlık yarattığını belirtecek kadar pervasızlaştı. Yine gerici güçlerce barış eylemlerine alternatif olarak, ABD ve İsrail'i destekleme mitingleri düzenlendi. Televizyon 300-500 kişilik katılımların olduğu bu gösterileri çok önemliymiş gibi defalarca gösterdi.

HÜSEYİN ERDEM'İN KONUŞMASI'NDAN...

Eğer ilgili tüm güçler, savaşın propagandasını yaptıkları gibi, aynı kararlılıkla barışı da isteselerdi, barışa giden yol mümkün olacaktı.

Biz Kürtler, geçmişteki savaşlardan, onun ne anlama geldiğini kendi deneylerimizden biliyoruz.

Saddam Hüseyin, en başta kendi halkına karşı suç işleyen bir canidir. Sekiz yıl boyunca İran'la sürdürdüğü kanlı savaşta halkının kanının akmasına neden olmuştur. Yine işgal altında tuttuğu Güney Kürdistan'da kimyasal silahlar kullanarak Kürtleri hunharca katletti. O, bir diktatördür, ondaki iktidar hırsı sonsuzdur.

BM'ye üye ülkeler, Batılılar, onun tüm yaptıklarına seyirci kaldılar. İran-Irak savaşında, Güney Kürdistan'a atılan zehirli gazın yarattığı manzara karşısında sessiz kalındı.

ABD ve Batılı müttefikleri orada ne arıyorlar? Gerçekten barış istiyorlarsa, Körfez'deki yığılma neyin nesi? Neden Filistin ve Kürtlerin de katılacağı bir "Ortadoğu Barış Konferansı" yerine ultimatom yolunu seçiyorlar? Onlar, ekonomik ve stratejik olarak büyük önem taşıyan bu yörede kendi çıkarlarını düşünmektedirler.

Türk yönetimi neden bu krizde bu kadar aktiftir? Bu, Kürtler açısından ne anlama geliyor? Türkiye ilk adım olarak Avrupa Parlamentosu'na insan haklarına uymayacağı talebini iletti. Devlet terörü ve sulama projesinin yanı sıra, toplu sürgünlerle, Kürtleri ülkelerini terketmeye zorluyorlar.

Türk devleti, Güney Kürdistan'da bir Kürt devletinin kurulmasına engel olup, Kürt sorununu kökten halletmek istiyor. Yine Musul ve Kerkük'e olan ilgisi biliniyor. Kürt halkının mücadelesini ve Türk halkının demokrasi hareketini sıkıyönetim ilan ederek bastırmayı düşünüyor.

Böylesine güçlü bir Türkiye, ABD'nin oluşturmak istediği NATO'ya benzer bir "bölge savunma örgütü"nde önemli bir rol oynayabilir.

Barışın, adaletin, özgürlüğün sesi, birçok insanın kalbinde canlıdır. Seslerimizi tüm insanların sesleriyle birleştirelim, o zaman onlar dünyayı aydınlatan bir ışık oluşturacaklar.

BONN YÜRÜYÜŞÜ ve MİTİNGİ

300 bin kişinin katıldığı 26 Ocak 1991 Bonn yürüyüş ve mitingi, savaş karşıtı barış gösterilerinin doruğu oldu. Körfez savaşının patlak vermesinden sonra, aralarında **Federal Almanya Kürdistan İşçi Dernekleri Federerasyonu** KOMKAR'ın da bulunduğu onlarca demokratik örgüt, parti, barış insiyatifi ve kilise bir Düzenleme Komitesi oluşturarak, 26 Ocak'ta büyük bir yürüyüş ve mitingin yapılması için çağrı çıkardılar. Alman Sendikalar Birliği DGB, SPD, Yeşiller, PDS ve onlarca değişik örgütün destekleyici olarak imza attıkları çağrı metninde, örgütler, Irak'ın işgal ettiği Kuveyt'ten çekilmesini daha ilk günden itibaren istediklerini; aynı zamanda Batılıların sorunu askeri tehditle çözmelerine karşı çıktıklarını belirterek şu talepleri ileri sürüyorlardı:

"Ortadoğu'da acil olarak Güvenlik ve İşbirliği Konferansı toplanıp, bölgenin sorunlarını (Kuveyt, Lübnan, Filistin, İsrail ve Kürdistan) çözmeli; silahsızlanma, ekonomik işbirliği ve gelişme konusunda anlaşma sağlanmalı;

"Alman askerleri ve silahları Türkiye'den derhal geri çekilmeli;

"Körfez savaşına yapılan para, silah veya lojistik destek durdurulmalı."

Çağrıdan milyonlarca basılıp dağıtıldı. Bu çağrılar doğrultusunda 26 Ocak günü Almanya'nın her bölgesinden 700'ün üzerinde otobüs, 29 özel tren kitleleri Bonn'a taşıdı. Otobanlarda onlarca kilometrelik kuyruklar oluşurken, Bonn'da bir nevi "hayat felce uğradı."

Daha önceden belirlenmiş 4 ayrı yerde toplanıldı ve yürüyüşe geçilmeden önce birer "küçük miting" yapıldı. Buralarda tanınmış politikacı, yazar, sanatçılar konuşma yaptılar.

Yürüyüş kollarının toplandığı yerlerden birinde konuşan **Andreas Buro**, özetle şunları söyledi: "Körfezde sorun, salt Kuveyt'in Irak birliklerinden kurtarılması demek değil. Sorun aynı zamanda, Filistinliler, Kürtler ve Lübnanlılar için barış, güvenlik ve insan hakları demektir. Aynı zamanda silahsızlanma ve işbirliği konuları da çözüme kavuşturulmalıdır. Gerekli olan diyalogdur, bomba değil..."

Başka bir yürüyüş kolunda ise **Dr. Franz Alt** konuşma yaptı. Alt konuşmasında şunları söyledi:

"Barış hareketi, savaşın tüm kurbanlarıyla dayanışma içindedir. Körfez savaşında 10 gün içinde 300 bin ton bomba atılmıştır. Bu, 2. Dünya Savaşı'nda, 6 yıl boyunca, Almanya üzerine atılan bombaların altıda birini oluşturmaktadır. Bu 300 bin ton bomba, ne kadar insanın yaşamına mal olabilir? Bu 300 bin ton bomba, yanan dev petrol yatakları ve denize akıtılan petrol çevrenin yıkımına ne ölçüde malolabilir?

"Savaş kurbanları ve şiddetsiz politikanın mantığı çerçevesinde, acil olarak savaşın durdurulmasını ve 5 noktada Ortadoğu Konferansı istiyoruz:

- Barış BM'nin kontrolünde olmalı;
- Irak, kuvvetlerini Kuveyt'ten, ABD ise Suudi Arabistan'dan çekmeli;
- Arap ülkeleri İsrail'in varlığını tanımalı;
- İsrail, Filistinlilerin kendi devletlerini kurma hakkını tanımalı;
- Türk, Irak ve İran hükümetleri, Kürt halkının kendi devletini kurma hakkını tanımalıdır."

Diğer bir konuşmacı ise **Brigitte Erler** idi. Erler konuşmasında, dünyanın

AHMET KALE'NİN KONUŞMASI

Özgür ve insanca bir yaşam uğruna verdiği mücadeleden ötürü defalarca soykırımdan geçirilen, ülkesi yakılıp-yıkılan Kürt halkının bir ferdi olarak, bana sizlere halkımın bugün içinde bulunduğu sorunları aktarma olanağı verdiğiniz için teşekkür ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Arkadaşlar,

Irak'ın Kuveyt'i işgaliyle başlayan Körfez krizi günümüzde sıcak bir savaşa dönüşerek bütün insanlığın dikkatini bu bölgeye çekti.

Yıllar önce Irak'ta koyu bir baskı rejimi kurup, Irak halklarının özgürlük ve demokrasi taleplerine kanla cevap veren, onbinlerce demokratı katleden, ırkçı Baas yönetimi, dünyamızın en koyu baskı rejimlerinden birisidir. Faşist Irak yönetimi, 1960'lı yıllardan beri Kürt halkına kan kusturuyor. Irak devleti Kürdistan'ın önemli bir parçasını sömürgeleştirmiş, burada yaşayan yüzbinlecer Kürdü katletmiş, bir okadarını da Kürdistan'dan kopartıp, Basra çölüne sürmüştür.

Tüm bunlara karşı sessiz kalan, hatta bu yaptıklarından dolayı onun sırtını sıvazlayan, İran'daki islami radikalizmi boğmak üzere Irak'ı kışkırtan ve ona korkunç silahlar veren, Batılı emperyalist güçler, bir noktadan sonra ipi elden kaçırdılar.

Emperyalizmin yarattığı Saddam haydutu, kendi sahiplerine karşı gelmeye başladı. Bütün dünya şunu bilmelidir ki, Saddam yönetimi ne kadar haksız ve suçluysa, emperyalist güçler de o kadar suçludur. Çünkü o suçluyu yaratan bizzat kendileridir.

Körfez krizini sıcak bir savaşa dönüştüren ABD ve müttefikleri, Kuveyt'in bağımsızlığı için savaşmıyorlar. Kendi çıkarları için, petrol için savaşıyorlar. Irak'ın Kuveyt'i işgaline karşı çıktığını söyleyen ABD, dünyayı kandırabileceğini mi sanıyor? ABD'nin dış politakasının işgalcilik ve sömürgeciliğe dayandığını bilmeyen mi var? Daha dün Panama'yı işgal eden ABD değil miydi? Irak ilk kez mi bir ülkeyi işgal ediyor?. O, daha kurulurken Kürdistan'ın bir parçasını işgal etti. Ve bu işgale karşı çıkan yüzbinlerce Kürdü öldürdü. Saddam 1986 yılından beri Kürt halkına karşı kimyasal silah kullandığında, 1988'de Halepçe'de 5 bin Kürdü kimyasal silahlarla öldürdüğünde, Kürdistan'ı yerlebir edip, halkımızı sürgüne gönderdiğinde, insan hakları çiğnenmiyor muydu? O zaman daha diktatör değil miydi?.. Saddam diktatörü tüm bu insanlık suçlarını işlerken, başta Almanya olmak üzere, Batılı güçler, onu modern silahlarla donatıyor, kimyasal silahların hammadde ve teknolojisini veriyor; Kuveyt emiri, Suudi Arabistan kralı ve öteki petrol zengini Arap şeyhleri onu dolarla besliyorlardı. Bugün Saddam'a karşı savaşan, onun diktatörlüğünden, canavarlığından dem vuran tüm bu güçler, gerçekte Saddam'ın suç ortaklarıdır.

üçte ikisinde zengin ülkelerin -Batı ve Doğu- kendi çıkarları doğrultusunda diktatörlükler kurduklarını ve desteklediklerini; bu diktatörlerin Batılılarla birlikte kendi halklarını somürdüklerini; kitlesel katliamlarla, işkencelerle, hırsızlıkla iktidarda kalabildiklerini; Batılılara ucuz hammadde garantisi verdikçe, yine politik veya askeri çıkarlarından dolayı finanse edilip askeri olarak güçlendirildiklerini dile getirdi ve şöyle dedi:

"Saddam, İran'a saldırıp katliama giriştiğinde, Batı ve Doğu ona doğru koştular ve onu gerçek bir şekilde silahlandırdılar. O, Kürtlere kimyasal silahlarla saldırdığında ve bunun sonucunda salt Halepçe'de 5 bin kadın, erkek, çocuk eziyet altında ölürken, F. Alman hükümeti daha sonraki yıl için ona 600 milyon mark ödeme yapıyordu."

Yapılan konuşmalardan sonra her dört koldan da merkezi miting alanına doğru yürüyüşe geçildi. Yürüyüş kollarında ve miting alanında savaş karşıtı sloganlar atıldı, binlerce flama ve pankart taşındı.

Bunlardan bazıları şunlardı:

- Alman silahı, Alman parası, dünyanın heryerinde öldürüyor!
- Alman silah firmaları, cepheye!
- Savaş = Ölüm!
- Kürdistan: Yerlebir edilen ülke, tehdit edilen halk!
- Petrol için akıtılacak kanımız yok!

Mitingde konuşmacıların yanı sıra, dünyaca tanınmış değişik müzik grupları da yer aldılar. Müzik grupları, savaş karşıtı müzikleriyle kitleleri coşturdular.

Mitingde ilk konuşmayı Berlin-Brandenburg'dan **Psikopos Gottfried Forck** yaptı. Forck, bu mitingin politikacılar ve tüm insanlar için bir sinyal olduğunu, savaşa son verilmesi gerektiğini belirterek, şöyle dedi:

"Savaş, kaybedilmiş hakların elde edilmesinin en kötü metodudur. Şüphesiz Saddam'ın Kuveyt'i işgal etmesi haksızlıktı. Ama Irak'ın saldırıya uğraması da haksızlıktır. 'İyilik yaparak, kötülüğü yen!', Hıristiyanların bu eski sözcüğü, politikanın dili olmalıdır. Bu sözcük, bugün şu anlama geliyor: Politik fantazini yor ki, bomba ve füze yerine gerçek çözümler bulasın."

Daha sonra mikrofona Alman Sendikalar Birliği (DGB)'nin Genel Başkanı **Heinz-Werner Meyer** geldi. Savaşın hemen durdurulması çağrısını yaptığı, Saddam'ın bu savaşın çıkmasının asıl sorumlusu olduğunu belirttiği konuşmasında, Meyer şöyle dedi:

"Almanlar, açıkta barış havarisi rolünü oynuyorlar. Gizli olarak Saddam'ın silah üretimini oluşturuyorlar. Resmi olarak da, mümkün mertebe hiçbir şeyle ilgilerinin olmadığını gösteriyorlar.

"Savaş durdurulmalı. O, tüm Körfez halklarını şiddete ve kana boğuyor; Ortadoğu'da bir barış konferansı toplanmalıdır; Yakın ve Ortadoğu'da tüm insanlar ve halklar, özgürce ve komşularından korkmadan yaşayabilmelidirler; Bizim mesajımız şudur: Bir dakikalık savaş yerine, uzun yıllar pazarlık yapmak daha iyidir."

DGB liderinden sonra konuşma sırası İsrail'li Bayan **Felicia Langer**'e geldi. Langer, İsrail'in işgalindeki Filistin topraklarında direnen Filistinlileri savunmuş ve bundan dolayı da alternatif Nobel ödülüne layık görülmüş. Langer konuşmasında, Saddam'ın bir haydut ve diktatör olduğunu; Kuveyt'in işgalinin de haydutluk olduğunu dile getirdi ve şöyle dedi:

"Savaş, insan haklarının binlerce kez daha fazla ihlalidir. İnsan, başkalarının haydutluğunu, daha büyük haydutluk-

---

Bugün Körfez'de yaşanan savaşta en fazla etkilenen ülkelerden biri de Kürdistan'dır. Bu nedenle bütün hümaniter güçlerin dikkatlerini, birkez daha yakılıp-yıkılan Kürdistan'a çekmek istiyorum.

Türk devleti Körfez krizinde fırsatçı bir politika izliyor. Kitlelerin ekmek ve özgürlük taleplerini bastırmaya çalışan Türk devleti, bu son günlerde yüzbinlerce Zonguldak işçisinin haklı direnişini, yarattığı savaş atmosferinde boğma yolunu seçti. Devletin militarist ve yayılmacı politikasını eleştiren basın ve yayın organları ve mensupları baskı altına alındı. O, bir yandan da Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesini ezmek için yeni tezgahlar kuruyor.

Devletin başı Özal, bütün açıklamalarında savaş kışkırtıcılığı yapmakta, kitleleri savaş psikolojisine sokarak dikkatleri iç sorunlardan, Kürdistan'daki uygulamalardan uzaklaştırmak istiyor. Bu tutum parlamentoya benimsetilerek "savaş yetkisi" alındı. NATO'dan Türkiye'ye Çevik Kuvvet getirtildi. Çevik Kuvvetin Irak tehditine karşı getirilmediği açıktır. Çevik Kuvvet, Türkiye'nin içte ve dıştaki saldırgan emelleri için kullanılacaktır. Türkiye daha şimdiden yüzbinlerce askerini Irak sınırına yığmış durumda. Türk ordusunun tek amacı Saddam'ın düşmesinden sonra Irak Kürdistanı'ndaki Kürt halkının gelişebilecek mücadelesini kanla bastırmaktır. Turgut Özal resmi açıklamalarında Irak'ta bir Kürt devletinin kuruluşuna izin vermeyeceğini söylüyor. Ve daha bugünden, İncirlik ve Batman üslerinden kalkan uçaklar, Irak Kürdistanı'nı bombalıyor. Kürt halkı bu kez de başını ABD'nin çektiği müttefik kuvvetlerin bombalarına hedef oluyor. Bölgeden gelen haberler gece yapılan saldırılarda Türk uçaklarının da yer aldığı; Kerkük, Musul, Süleymaniye ve Zaho gibi Kürt yerleşim birimlerinde binlerce Kürdün bombardıman sonucu öldüğü yönünde.

Türk devleti, krizin doğmasından itibaren Kürdistan'daki baskısını aşama aşama arttırdı. Daha ilk günlerde Botan bölgesinde yüzlerce köy boşaltılarak zoraki sürgüne tabi tutuldu. Binlerce Kürt köylüsü işkenceden geçirildi, onlarcası katledildi. Aynı dönemde Avrupa Konseyi'ne başvurarak Kürdistan'da insan haklarının askıya alındığını bildirdi. İlginçtir ki savaşla birlikte, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, Türkiye'deki insan hakları ihlallerinin görüşülmesini gündeminden çıkarttı, bölgeye gidecek olan heyetin gezisini iptal etti.

Körfez krizinden ekonomik yönden de ençok etkilenen halklardan biri yine Kürtler oldu. Daha önce ekonomisi Irak'la yapılan ticari taşımacılığa dayanan Viranşehir, Kızıltepe, Nusaybin, Cizre ve Silopi gibi yerleşim merkezlerinde ambargo uygulamasından sonra yaşam felce uğradı.

Değerli arkadaşlar,

Dikkatleri bir de kendi yaşadığım Diyarbakır kentindeki bazı gelişmelere çekmek istiyorum. Türk devleti, daha sıcak savaş başlamadan günlerce önce halk içinde Saddam'ın Diyarbakır'a ve bölgeye kimyasal silah atacağını yaydı, propaganda yaptı. Devletin amacı açık: Kürdistan boşaltılmalı, ulusal demokratik mücadelenin kitle kaynağı kurumalıydı. Devletin kimyasal silah propagandasından paniğe kapılan yığınlar, bir anda yoğun bir şekilde bölgeyi terketmeye başla-

la düzeltilmez; 23 yıldan beri kanlı işgal sürerken, BM kararları arşivlerde tozlandı. Ve bu, Saddam'a BM kararlarını dikkate almamasında cesaret vermiştir; Saddam'ın Kuveyt'ten çekilmeyi Filistin sorununun çözümüne bağlamasını Bush reddetti; evet bu doğruydu. Ama bu kartı Saddam'a kim verdi? Kim bu manevra imkanını ona verdi; biz savaşı durdurmak zorundayız; İsrail, Filistin, Irak, Kuveyt ve Kürt sorunu ve diğer sorunları çözmek için bir uluslararası konferans toplanmalıdır."

Bu kez de koordinasyon komitesinin konuşmacı olararak Kürdistan'dan davet ettiği **Ahmet Kale**'deydi sıra. Kale, kitlelerce ilgiyle dinlenen ve Almanca tercümesi de okunan bir konuşma yaptı.

Konuşmacılardan bir diğeri ise, "Çevreyi ve Doğayı Koruma Birliği" (BUND) başkanı **Hubert Weinzierl** idi. Weinzierl, bazı politikacıların çevrecilerin böylesine bir barış yürüyüşünde ne aradıklarını sorduğunu, kendilerinin yanıtının ise yaşamdan yana olanların savaşa ve şiddete karşı olmaları gerektiği biçiminde olduğunu söyleyerek başladı konuşmasına. Sözkonusu savaşın ne kutsal ne de haklı olduğunu dile getirdiği konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Dünyanın tüm generalleri, bütün gücünüzü yaşam temellerimizin savunulması, insanların ve tüm canlıların yaşamlarını sürdürebilmeleri için harcayın.

"Ekonomiyi yöneten dürüst sanayiciler, silah, zehir ve bombalarla ölüm satanları lanetleyin.

"Dudakları arasında barışı dile getiren dünyanın tüm kiliseleri, savaşın kutsal olmadığını söyleyiniz."

Mitingin son konuşmasını Eylem Komitesi adına **Mechtild Jansen** yaptı. Jansen, konuşmasında özetle şunları söyledi:

"İnsanlar ve savaş kurbanları körelitiliyorlar. Savaş hakkında hiçbir şey bilmiyoruz. Onun, insanlığın ve özgürlüğün yaşatılması için bir araç olduğu yalandır.

"Saddam Hüseyin'in politikası haydutçadır. Kuveyt'ten çekilmesi ve Bağdat'taki diktatörlüğüne son verilmesini istiyoruz. Ama Saddam ABD'nin ve Batı Avrupa'nın, özellikle de Almanya'nın yardımı olmadan birşey değildi. Kim silah ihracatından ve zehirli gaz üretiminden altın burun kazanmışsa, savaşın ihracatçısı ve haydutluğuyla insanlık önünde suçludur. Körfez savaşı bir ölümcül çıkmaz sokaktır."

Son yılların en büyük eylemlerinden biri olan Bonn yürüyüşü ve mitingini, Alman barışseverleriyle bu ülkede yaşayan yabancılar birlikte gerçekleştirdiler ve savaş yanlısı militarist ve gerici güçlerin politikasını mahkum ettiler.

F. Almanya DENG Muhabirleri
D. KISA ve A. KARADEMİR

dı. Milyonlarca insan, evini, işini terkederek Batı'ya aktı. 600 bin nüfuslu Diyarbakır kenti, şu anda bir hayalet kent durumuna dönüşmüş, caddelerde tek-tük insana rastlanıyor.

Devlet, Ankara'daki parlamenterlerine, bölgedeki askeri ve resmi personeline gaz maskeleri dağıtırken, kimyasal silahların atılacağını söylediği Diyarbakır ve bir bütün olarak Kürdistan halkına tek bir maske dağıtmadı. Yine kimyasal silahlara karşı nasıl korunulacağına ilişkin tek bir bilgi verilmedi. Vereceğim iki örnek, devletin ilgisizliğini açıklamak açısından ilginçtir: Kimyasal silahlara karşı yanlış bilgilenmeden ötürü bir evdeki insanlar, evin hava alan tüm bölümlerini sıkı bir şekilde kapatıyor, ardından soğuğu gidermek için kömür sobası yakıyorlar. Sobanın yaydığı gazdan ötürü sözkonusu evde sekiz kişi öldü. Yine bir başka evde, çocuklarının üstünü sirke suyuna batırılmış battaniye ile örten bir baba, çocuklarının ölmesine neden oldu. Diyarbakır'da bu eksik ve yanlış bilgilenmeden ötürü yirmiden fazla insan öldü. Sivil savunmaya yönelik olarak bölgemizde tek bir sığınak yok.

Kamu kuruluşlarının tümüne, hastaneler de dahil, ordu tarafından el konuldu. Dicle Üniversitesi gelişebilecek protestoları engellemek amacıyla kapatıldı, halkın elindeki de dahil, tüm ulaşım araçlarına, askeri gereç ve personelin taşınmasında kullanılmak üzere el konmuş durumda. Sol görüşlü kişiler yoğun bir gözetim altında, tüm idari birimlere, savaşta tutuklanacakların listeleri gönderildi ve şu anda çok sayıda yurtsever, aranıyor. Ayrıca Irak Kürdistanı'ndan Türkiye'ye sığınan mültecilerin kamplardan çıkışı da yasaklandı.

Değerli arkadaşlar,

Demokrasi ve barıştan yana tüm uluslararası kuruluşlara, kişilere diyoruz ki:

Bugün Ortadoğu'da iki savaş var. Birisi herkesin bildiği Körfez savaşı, diğer ise, eskiden de var olan, ama şimdi daha da şiddetlenen sömürgecilerin Kürt halkına karşı sürdürdüğü savaştır. Bu savaşların her ikisi de haksızdır.

Körfez savaşını biran önce durdurmak için, Türkiye'nin Kürdistan'da başlattığı savaşı önlemek ve Kürdistan'ın birkez daha yakılıp yıkılmasını, toplu kıyımları engellemek için derhal harekete geçilmelidir.

Bize göre Körfez sorunu, Ortadoğu'daki diğer sorunların bir parçasıdır.

Ortadoğu'da hem bölgeyi, hem de dünyamızı huzursuz eden iki büyük sorun, Kürdistan ve Filistin sorunu çözülmedikçe, Kürt ve Filistin halkları kendi kaderlerini özgürce belirlemedikçe, bölgede gerçek bir barışın sağlanması mümkün değildir.

BM Körfez savaşının durdurulması için derhal harekete geçmeli, Irak Kuveyt'i boşaltmalı, ABD ve müttefikleri Ortadoğu'daki güçlerini geri çekmelidir.

Ortadoğu'nun bütün sorunlarının görüşüleceği bir Barış Konferansı düzenlenmeli; buraya Kürt ve Filistin halklarının temsilcileri de katılmalıdır.

NATO Çevik kuvvetleri ve buna bağlı olarak Alman Alfa jetleri Kürdistan'dan çekilmeli, Türk devletine yapılan askeri ve ekonomik yardımlar durdurularak, Özal'ın provakasyonu boşa çıkartılmalıdır.

Irak'a ve benzeri diktatörlüklere kimyasal silahlar başta olmak üzere, silah ve teknolojisi satan Alman firmaları cezalandırılmalı, bunun önü alınmalıdır.

Daha çok kanın dökülmesini önlemenin, Ortadoğu'da gerçek bir barışı sağlamanın yolu budur. Bu yolu açmak için barış hareketi ve tüm demokratik, humaniter güçler baskı unsuru oluşturmalı, başta BM olmak üzere ilgili çevreler harekete geçmelidir.

□□□

Avrupa Konseyi Parlamenterler Genel Kurulu'na Sunulan

"ATKINSON RAPORU"

"Kürt halkının kendi kaderini özgürce belirleme hakkı gözardı ve inkar edildikçe, Kürt sorunu çözümlenemez!"

İngiliz Muhafazakar Parti milletvekili ve Avrupa Konseyi Göç, Göçmenler ve Nüfus Komitesi Başkan Yardımcısı David Atkinson, sözkonusu komite adına "Yeni Avrupa (AGIK, AT, Av.Konseyi) ve Körfez Krizi" başlıklı bir raporu (Doc. 6378, 28 January 1991) 28 Ocak 1991 günü toplanan Avrupa Konseyi Parlamenterler Genel Kurulu'na sundu. Konseyin resmi belgeleri arasına giren dört sayfalık rapor, şu ana başlıklardan oluşuyor: "Savaşın etkileri", "Savaşın Sonuçları", "Filistin, Lübnan, Kürt Ulusu", "Güvenlik ve İşbirliği", "Silahlanmanın Kontrolü."

Savaşın etkileri bölümünde raportör, göç sorununa dikkati çekerek, savaşın sivil halk üzerindeki olası etkilerini anlatıyor. Özellikle de savaşın yaygınlaşmasının doğuracağı sorunlar sıralanıyor.

Savaşın sonuçları bölümünde raportör, "Komitemiz savaş sonrası bölgede gerilime, baskıya, çatışmaya yol açan sorunların kapsamlı bir biçimde çözümlenmesi konusunda; uluslararası kamuoyunun görüşüne aynen katılıyor. Çünkü Ortadoğu'da bugün ortaya çıkan gelişmeler, çözümlenmeyen sorunların bir sonucudur.." diyerek, tek tek sorunlara değiniyor.

Filistin başlığı altındaki bölümde İsrail ve Arap komşuları arasında kalıcı barışın, İsrail'in BM Güvenlik Konseyince alınan 242 sayılı karar gereği uluslararası hukuk kurallarına göre çizilmiş sınırları içinde güvencesinin sağlanmasına ve Batı şeria Yakası ile Gazze bölgesinde Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkına saygı gösterilerek bağımsız Filistin devletinin kurulması ile ancak sağlanabileceği belirtiliyor.

Lübnan'ın bütünlüğü ve egemenliğinin sağlanması, demokratik bir çözümün gerçekleşmesi için Suriye ve İsrail işgal kuvvetlerinin ülkeden çekilmesi koşulu ileri sürülüyor.

Kürt ulusu başlığı altındaki bölümde ise, şu görüşlere yer veriliyor: "Saddam Hüseyin'in nasıl bir canavar olduğunu dünya kamuoyu 1988 yılında kimyasal silah saldırısından canını kurtararak Türkiye'ye sığınan Irak'lı Kürtlerin anlatımından öğrendi.

Kürt mültecilerinin Türkiye'deki yaşam durumlarını konu alan Raporun (*) Konsey'in Parlamenter Genel Kurulu Asemblesinde görüşülmesinin bu kez de yeniden ertelenmesinden üzüntü duyduğumu belirtmek isterim.

Kürt halkının içinde bulunduğu kötü durum 1920 yılında Sevr Antlaşması ile bu halka tanınan kendi kaderini özgürce belirleme hakkının gözardı edilmesinden kaynaklanıyor. Bunun sonucu olarak İran, Irak, Suriye, Türkiye ve Sovyetler Birliği'nde yaşayan Kürt halkı sürekli olarak baskılara hedef olmuş, en temel insan hak ve özgürlükleri pervasızca çiğnenmiştir. İstemlere dikkat çekilmesi için başvurulan bu yolu uluslararası kamuoyu kesinlikle benimsemiyor.

Kürt halkının kendi kaderini özgürce belirleme hakkı gözardı ve inkar edildikçe Kürt sorunu çözümlenemez. Körfez savaşı sonrası barışçı bir çözüme ulaşmak için sözkonusu olabilecek çözümlerin gündeminde bu sorununun olması şarttır."

Güvenlik ve işbirliği bölümünde de bölgede kalıcı barışın sağlanmasının AGİK tipi bir sürecin Ortadoğu'da da başlatılması ile olanaklı olacağı belirtiliyor. Söz konusu sürecin (Ortadoğu Güvenlik ve İşbirliği Konferansının) tüm Ortadoğu uluslarını kapsaması gerektiği koşulunun altı çiziliyor.

Silahlanmanın Kontrolü başlığı altında da bölgeye sürekli ABC silahları ihraç eden sanayi ülkelerini raportör gelişmelerden sorumlu tutuyor. Böylesi bir gelişmenin gelecekte de olmasının önlenmesi için silah ve silah üretimi teknlojisinin BM çerçevesinde kontrol altına alınıp denetlenmesi ve silah ihracatının durdurulması isteniyor.

S. ARDIL

(*) Alman Parlamenter Luuk ile Hollanda'lı Parlamenter Eisma tarafından söz konusu rapor 12 Temmuz 1990 da Parlamenter Genel Kuruluna Güz döneminde tartışılmak üzere sunulmuştu. Ancak Irak'ın Kuveyt'i işgalinden sonra insan haklarını unutan Avrupa Konseyi Türkiye'yi konu alan tüm raporları o tarihten beridir nedense hep erteliyor.. Söz konusu raporda Türkiye Kürt göçmenlerine karşı çağdışı davranışından ötürü sert bir dille eleştiriliyordu.- S.A.

Yeşiller Avrupa Konseyi Üyesi Angelika Beer'in Açıklaması:

"Avrupa Konseyi, Körfez krizi gölgesinde Özal'a Kürt halkını yoketmek için açık çek veriyor"

Türk hükümeti ve Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu, Türkiye'de insan hakları ihlallerini tartışmayı engelliyor.

Aylar önce alınan karar ve bu karar gereği Raportör Elmquist'e verilen görev gayet açık idi: Elmquist başkanlığında oluşturulan delegasyonun görevi, Türkiye'de cereyan eden insan hakları ihlallerini, özellikle de Kürtlere yönelik baskılarla ilgili incelemelerde bulunup rapor hazırlamak. Böyle bir inceleme, Türkiye'nin Ağustos 1990 tarihinde Avrupa Konseyi'ne Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da -yani Türkiye Kürdistanı- insan haklarını askıya aldığını bildirmesi ile, daha büyük önem gösteriyordu. Yine 1990 baharında Kürt intifadası başgöstermişti.

Sonuçta, "Hukuk ve İnsan Hakları Komitesi'nin", 11.1.1991 tarihinde Prag'daki toplantısında Elmquist başkanlığında Türkiye'ye giden delegasyonun raporunu sunacağı söylendi.

Ancak, o gün, Elmquist'in toplantıya çağrılmasından vazgeçildi; gündemin bu maddesinin üstüne de sessiz bir şekilde çizgi çekildi.

Neden konunun gündemden çıkarıldığını sorduğumda; bana, Türkiye'nin Körfez krizi nedeniyle zor durumda olduğu ve bu nedenle de konunun tartışılmayacağı şeklinde cevap verildi. Bunun yanı sıra, delegasyonun Türkiye'ye gitmediği, hazırlanmış bir raporun da olmadığı söylendi. Delegasyonun ne zaman Türkiye'ye gideceğinin belli olmadığı, belki çok sonraki tarihlerde gideceği, Elmquist'in Danimarka'da yenilenecek seçimler nedeniyle bu görevi yürütmesinin mümkün olmadığı, bu nedenle yeni bir delegasyon başkanının tayin edilmesi gerekebileceği ve seçilecek başkanın, Türkiye'ye gidip olayları yerinde inceleme gereği duymayabileceği dile getirildi.

Açık bir deyimle; insan haklarını gözetmek ve savunmakla övünen Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu, NATO üyesi Türkiye ile dayanışma amacıyla hertürlü tartışmayı engelliyor. Böylece, Avrupa Konseyi, Özal yönetimine işkence, sürgün, basın özgürlüğünü kısma, Kürt halkına karşı durmak bilmeyen baskılarını sürdürme ve de Körfez krizi gölgesinde Kürt halkını yoketmek için açık çek veriyor.

Bu yazı, Dengê KOMKAR'ın 129. sayısından alınmıştır.

İTALYA:

3 SENATÖR KÜRTLERİN DURUMUNA İLİŞKİN HÜKÜMETE ÖNERGE VERDİLER

İtalya Cumhuriyet Senatosu üyesi Komünist partili 3 Senatör, Türkiye Kürdistanı'ndaki baskılara ilişkin 24 Ocak 1991 tarihinde, İtalya hükümeti nezdinde Dışişleri Bakanlığı'na yazılı önerge ile başvurdular. Senatör Arrigo Boldrini, Giuseppe Boffa ve Piero Pieralli önergelerinde şöyle diyorlar:

"... Bir NATO üyesi olan Türkiye'nin doğusunda, Kürtlerin yaşadığı bölgelerde, baskıların gün geçtikçe arttığını Avrupa'da yaşayan Kürtlerden öğrenmiş bulunuyoruz. Özellikle de Ağustos 1990 sonrası Kürt halkı, atalarının topraklarından zorla batıya sürgün ediliyor.

Örneğin Zengesor, Kusur Hedik, Menge, Saberdiyan, Medresa, Saxure, Dibekin adlı köylerin ahalisi, köylerinden zorla çıkarıldılar. Aralık ayının başında ise Lice halkı, yoğunlaşan baskılara karşı kitlesel olarak başkaldırıp protesto yürüyüşü yapmak isteyince, jandarma ve polis göstericilerin üzerine ateş açarak iki kişinin ölümüne yol açtı."

Daha sonraki bölümde de, yine boşaltılan köylerin isimleri sıralanarak, Türkiye Kürdistanı'nın Türkiye'de sıkıyönetim ile yönetilen tek bölge olduğuna dikkat çekiliyor.

Sonuç bölümünde ise, İtalyan hükümetinin Türkiye hükümeti nezdinde harekete geçerek Kürt halkının en temel hak ve özgürlüklerine, insan haklarına saygılı olması için girişimde bulunması isteniyor.

S. ARDIL

DERSÊN ZMANÊ KURDÎ • BARAN

Kürtçe Dil Dersleri

XII

ŞEV Û ROJ

Dema berbangê ye. Rojhılat sor dıke. Dınê hêdi-hêdi ronak dıbe û roj derdıkeve. Hiv û stêrık wında dıbın.

Gundi û bajari jı xewê radıbın. Dı gundan da jı pıxêrigan dû bılınd dıbe. Kewani taştê çêdıkın. Şıvan pez ber bı çolan û zozanan dıbın. Cotkar dıçın bıstan û zeviyan.

Dı bajaran da ji hemû xebatkar jı mal derdıkevın dıçın ser karê xwe.

Hewa her dıçe germ dıbe. Wexta nivro xelk navroya xwe dıke. Êvarê xebat dıqede û xelk vedıgere mala xwe. Roj dıçe avan. Dınê tari dıbe. Lı êzmin bı hezaran stêrık xuya dıkın û dıbırıqın. Hın şevan hiv dıbe û dınê ronak dıke. Lê germiya hivê tune û ronahiya wê mina rojê ne xurt e.

Pışti şivê gundi zû radızên. Jı ber ku, ew sıbê da zû radıbın. Bajari şevan dereng radızên û dereng xew da dıçın.

Roj bist û çar saet ın; nivi roj e, nivi şev e. Havini roj dırêj ın, şev kurt ın; zıvıstani roj kurt ın, şev dırêj ın. Salê du caran, dı 21'ê Adarê û 21'ê İlonê da şev û roj qasi hev ın, her yek 12 saet ın.

Berbang	: *Şafak*	Gazi kırın	: *Seslenmek*
Rojhılat	: *Doğu*	Nisan	: *Nisan*
Roj	: *Gün, gündüz, güneş*	Gulan	: *Mayıs*
		Pelg	: *Yaprak*
Ronak	: *Aydınlık*	Tari	: *Karanlık*
Derketın	: *Çıkmak*	Ezman	: *Gökyüzü*
Hiv	: *Ay*	Hezar	: *Bin*
Stêrık	: *Yıldız*	Hema	: *Hemen*
Xew	: *Uyku*	Bırıqın	: *Parlamak*
Rabûn	: *Kalkmak*	Xurt	: *Güçlü*
Pıxêrig	: *Baca*	Pışti	: *Sonra*
Dû	: *Duman*	Şiv	: *Akşam yemeği*
Kewani	: *Ev kadını*	Razan	: *Uyumak*
Taşti	: *Kahvaltı*	Jı ber ku	: *Çünkü*
Şıvan	: *Çoban*	Xew da çûn	: *Uyumak*
Zozan	: *Yayla*	Jı xew rabûn	: *Uyanmak, kalkmak*
Bıstan	: *Bostan*		
Xebatkar	: *Emekçi*	Hışyar bûn	: *Uyanmak*
Hewa	: *Hava*	Niv	: *Yarım*
Xuya kırın	: *Görünmek*	Dırêj	: *Uzun*
Wext	: *Zaman*	Kurt	: *Kısa*
Nivro	: *Öğlen*	Adar	: *Mart*
Xelk	: *Halk*	İlon	: *Eylül*
Navro	: *Öğle yemeği*	Qasi	: *Kadar*
Qedandın	: *Bitirmek*	Qasi hev	: *Birbiri kadar*
Rojava	: *Batı*	Her yek	: *Herbiri*
Hin	: *Henüz*	Hın	: *Bazı*
Wında bûn	: *Kaybolmak*	Paşiv	: *Yatsı sırasında yenen yemek*
Wında	: *Kayıp*		
Nêrin	: *Bakmak*		

Rojhılat - Rojava

Dema sıbê roj lı ku ye? Lı rojhılatê ye.
Dema êvarê roj lı ku ye? Lı rojava ye.
Dema berbangê rojhılat sor dıke, lê rojava hin tari ye.
Roj hılatın - Roj çûn avan
Sıbe ye, roj hıltê (roj derdıkeve)
Êvar e, roj dıçe avan.

Navro kırın, şiv kırın, taşti kırın

Ez navroya xwe dıkım (xwarına nivro)
Hesen şiva xwe dıke (Hesen şivê dıxwe)
Gundi taştiya xwe dıkın (Gundi taştê dıxwın)

Germ	: *Sıcak*	Bılınd	: *Yüksek*
Germi	: *Sıcaklık*	Bılındi	: *Yükseklik*
Şirin	: *Tatlı*	Şıvan	: *Çoban*
Şirini	: *Tatlılık, tatlı şeyler*	Şıvani	: *Çobanlık*

Kürtçede sıfat ve isimlere eklenen (i) harfiyle yeni isim ler türetilir.

Örnek:

Cotkar - Cotkari	Nêzik - Nêziki
Fıreh - Fırehi	Hêşin - Hêşini
Kurt - Kurti	Dereng - Derengi
Karker - Karkeri	Dırêj - Dırêji
	Feqir - Feqiri

Razan - Rabûn

Xew da çûn - Jı xew rabûn

Xelil êvarê zû radızê û xew da dıçe.
Azad dereng radızê

— Xewa te tê?
— Na, xewa mın nayê.
— Tu kingê radızê?
— Ez her şev saet 10'an da radızêm. Lê tu?
— Ez tım saet 9'an da radızêm û hema xew da dıçım.
— Kingê radıbi?
— Tım dı saet 6'an da jı xew radıbım.
— Diya te kingê radıbe?
— Ew zû hışyar dıbe.

Elo sıbê jı xew radıbe, dınêre ku xwişka wi Bes hin xewê da ye. Diya xwe ra dıbêje:

— Dayê, Besê hışyar bıke, dereng e. Wexta dıbıstanê tê.
— Baş e, ez nıha wê hışyar dıkım. Ü gazi Besê dıke : 'Besê! Rabe, êdi dereng e."

Nıvisandına wext

Bist û yek : 21
Bist û yekê Adarê : 21'ê Adarê
Panzdeh : 15
Panzdehê Gulanê : 15'ê Gulanê
Heftê Nisanê, sala 1979 : 7'ê Nisanê, sala 1979 - 7/4/1979

Qasi - Qasi hev

Xelil û Azad qasi hev ın, herdu ji 14 sali ne.
Deftera mın qasi deftera te ye, herdu ji 40 pelg ın. (Her yek 40 pelg ın)

Ödev: Aşağıdaki soruları cevaplandırın:

1- Dema berbangê rengê rojhılatê çawa ye?
2- Sıbê, dınê çawa ronak dıbe?
3- Ku roj derdıkeve hiv û stêrık çı dıbın?
4- Şevan stêrık lı ku dıbırıqın?
5- Merıv kingê jı xewê radıbe, sıbê yan êvarê?
6- Wexta sıbê jı pıxêrigan çı bılınd dıbe?
7- Kewani çı kari dıkın?
8- Şıvan, dema sıbê pez ber bı ku dıbın?
9- Dı bajaran da xebatkar wexta sıbê çı dıkın?
10- Navro kingê tê xwarın?
11- Şiv kingê tê xwarın?
12- Xelk taştê kingê dıke?
13- Xelk navro kingê dıke?
14- Gundi, pışti şivê, paşiv ji dıxwın. Bajari ji paşiv dıxwın?
15- Roj kingê dıçe avan?
16- Roj ku dıçe avan çı dıbe?
17- Hiv ji mina rojê dınê germ dıke?
18- Ronahiya hivê xurt e, yan ya rojê?
19- Gundi zû radızên, yan bajari? Çıma?
20- Gundi kingê radızên?
21- Roj çend saet ın?
22- Pırtûka te çend pelg e?
23- Havini roj dırêj ın, yan şev?
24- Kingê şev dırêj ın?
25- Kingê şev û roj qasi hev ın?
26- Sipan qasi Agırı bılınd e?

Ödev:

Kurala uygun şu fiillerin şimdiki zaman çekimini yapınız:

Gırtın, zanin, kırin, bıjartın, kışandın, nıvisandın.

	Kök	Emir	
Derketın	Derket	Derkeve	Ez derdıkevım
			Tu derdıkevi
			Ew derdıkeve
			Em derdıkevın
			Hûn derdıkevın
			Ew derdıkevın
Qedandın	Qedand	Bıqedine	Ez dıqedinim ..
Nêrin	Nêri	Bınêre	Ez dınêrım ...
Nıhêrtın	Nıhêrt	Bınhêre	Ez dınıhêrım ...
Bırıqin	Bırıqi	Bıbırıqe	Ew dıbırıqe ...
Razan	Raza	Razê	Ez radızêm
			Tu radızê
			Ew radızê
			Em radızên
			Hûn radızên
			Ew radızên
Rabûn	Rabû	Rabe	Ez radıbım
			Tu radıbi
			Ew radıbe
			Em radıbın
			Hûn radıbın
			Ew radıbın

Mehên salê: Çileyê Paşin, Sıbat, Adar, Nisan, Gulan, Hızêran, Tirmeh, Tebax, İlon, Çırıya Pêşin, Çırıya Paşin, Çileyê Pêşin.

- SÜRECEK -

Çagdaş Kürt Müziğinin Ustalarından Şıvan Perwer İle Bir Söyleşi:

"EZ DENGÊ KURDISTAN IM"

•H. Mervan

Kürdistan'da son 15 yılda halkımızın ulusal uyanışı, kendi özgürlüğü ve kurtuluşu için her gün yeni yeni mevziler katetmesi, ulusal ve uluslararası düzeyde giderek daha fazla gündeme gelmesi, tarihsel önemde bir gelişmedir. Mücadelede yığınların belirleyici rolüne rağmen, belirli dönemlerde bu gelişmede kişiler de önemli bir rol oynayabilirler. Hepimizin sesini ve müziğini yakından tanıdığı, Çağdaş Kürt Müziğinin ustası Şıvan, işte bu döneme damgasını vuran az sayıda kişilerden bir tanesidir. Onun sesi, müziği, son 15 yılda sadece Türkiye Kürdistanı'nın en ücra köşelerine girmekle kalmadı, aynı zamanda Kürdistan'ın tüm parçalarındaki ve yurt dışındaki insanlarımızın ulusal duygu ve yurtseverlik bilinciyle birleşti. Sanıyorum günümüzde ister Kürdistan'da, ister herhangi başka bir ülkede yaşasın, hiç bir Kürt, Şıvan'ı tanımamış, duymamış olsun; onun müziğinde ve sesinde kendi kişiliğini, Kürt halkının yüz yıllardır süren özgürlük kavgasının sesini işitmemiş olsun..

Şıvan'a geçtiğimiz yılın sonlarında yurt dışında yapılan "Kürt Basınına ve Deng'e Özgürlük" gecelerinden sonra, bir söyleşi yapma isteğimizi belirttiğimiz zaman memnuniyetle kabul edeceğini söylemişti. Şıvan ile ilk söyleşi yapan biz değildik elbet. Daha önceleri de yurt içinde ve yurt dışında yayımlanan değişik dergi ve gazeteler, onunla röportajlar yapmışlardı. Bu anlamda işimizin zor olduğunu, söyleşinin bu güne kadar söylenmemiş şeylere yönelik olması gerektiğini düşünüyorduk. Soru seçmedeki endişemizin, Şıvan ile söyleşiye başladığımız zaman yersiz olduğu kanısına vardık. Çünkü ona fazla soru sormaya gerek yoktu. Yaşıyan bir tarih gibi, bizlerin ilk sorusundan sonra, küçüklüğünden günümüze kadar olan yaşamını bir bir anlatıyordu. Söyleşinin hiç beklenmiyen bir yerinde belleğinde kalmış, eskiden dengbêjlerin söylediği bir türküyü söylüyordu. Kimi zaman ise uzun yıllardır ayrı kaldığı, her hareketi ve sözüyle çok sevdiğini hiç bir zaman gizlemediği ülkesi Kürdistan'a dalıp gidiyordu. Belki de ülkesine ve halkına karşı duyduğu derin inanç ve sevgi onu Şıvan Perwer yapmıştı?

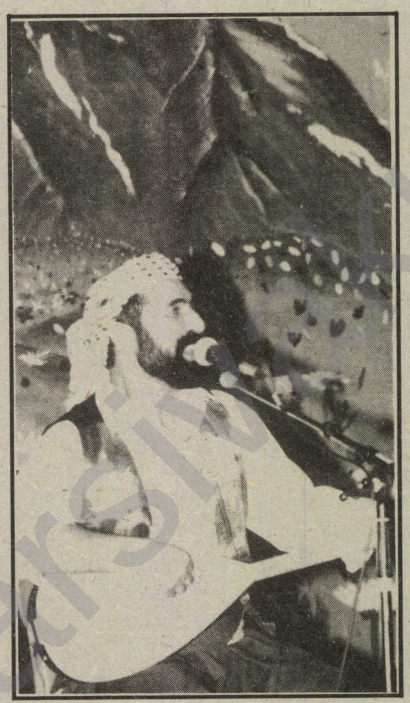

foto DENG

Şıvan'la Aralık 1990'ın ikinci haftasında, bir arkadaşla birlikte, yeni çıkacak kasetlerinin kapak düzenlemelerini yaptığı bir sırada karşılaştık. Şıvan, itina ile her kasetin kapağına gelecek resimleri, kaset isimlerini ve içinde olanları arkadaşa anlatıyordu. Çevrede oturan bizlerden kapak resimlerindeki isim ve renk uyumu için görüşlerimizi soruyordu. Davranış ve söylediklerinden onun, en çok "Kesk, Sor û Zer" renklerini sevdiğini anlamakta güçlük çekmiyoruz. Bu esnada yeni çıkacak kasetlerinden biri olan **"Me Çıkır"**ın kapak resminin onu çok etkilediğini fark ediyorum. Kendi resminin yanı sıra, İKDP Genel Sekreteri **Dr. Kasımlo**'nun torunu ile çekilmiş bir resminin kapağa gelmesini istiyor. Kelimeleri seçmekte zorluk çekiyor. Hepimizi bir sessizlik kaplıyor. Şıvan'ın gözlerinin dolduğunu, ama ağlamıyacak kadar düşmana kinli olduğunu fark ediyorum. Aniden sessizliği bozarak, şöyle diyor: "Keşke Dr. Qasımlo yaşasaydı da ben de böylesine bir kaset yapmamış olsaydım."

Şıvan için yoğun kaset çalışmalarından dolayı zamanın ne anlama geldiğini bildiğimizden ötürü, söyleşi için olan sabırsızlığımızı gizlemeye çalışıyoruz. Ancak o bunu fark ediyor ve işi biter bitmez başlıyabileceğimizi söylüyor. Ve geçtiğimiz yan odada sohbetimize bir küçük teyple, birer bardak çay eşlik ediyor. Biz soru sormaya başlamadan önce sözü alarak "Lütfen söyleşiyi Kürtçe yapalım, çünkü ben yüreğimden geçeni en iyi ana dilimde anlatırım" diyor

Biz bu öneriyi sevinçle karşılıyor. ve sevincimizi gizlemeden "Çok iyi, biz de Kürtçe yayımlarız" diyoruz. Ancak kendisi "Söyleşinin Kürtçe yayınlanmasını çok isterdim. Ama benim söylediklerimin Kürtçe okuma ve yazma bilmeyen, hatta Kürtçe hiç bilmeyen okuyucu tarafından da anlaşılması için Türkçe yanınlanmasında yarar var" diyor.

Bu kısa girişten sonra kendisine ilk sorumuzu soruyoruz. Bugün ülkede bir çok insan, özellikle de genç kuşak sadece seni sesin ve müziğinle tanıyor. Sanıyorum Şıvan'ı biraz daha yakından tanımak ister. Sen bize Şıvan'ı tanıtır mısın? Bundan da öte, çocukluğunda müzik ile böylesine uğraşacağını tahmin edebiliyor muydun?

Sorumuza hafif bir tebessümden sonra cevap vermeye başlıyor. "Bana sorarsan, Şıvan bir Kürttür ve Kürdistanlıdır. Şıvan Kürtçe söyleyen, Kürtlerin sorunlarını, dertlerini, sevgilerini, kurtuluşa olan inanç ve kararlılıklarını dile getiren bir Kürttür. Şıvan Kürt halkınındır, onun bir evladıdır" diyor. Ve ekliyor:

"Ben 1955 yılında Urfa-Diyarbakır arasında bulunan Soriya köyünde dünyaya geldim. Çocukluğumun diğer Kürt çocuklarının yaşamından pek bir farkı yoktu. Köyde okula başladım. Urfa'da orta ve liseyi bitirdim. Daha sonra Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nün Matematik Bölümüne devam ettim. Bilindiği gibi Kürt halkı uzun tarihi bir dönemden buyana baskı altındadır. Onun kendi başına bağımsız bir yaşam sürmesi, kendi kültür ve sanat değerlerini geliştirmesi ve koruması, kendi dilinde Türkü söylemesi engellenmiştir. Kürt halkı baskı ve zulüm sonucu, hem edebiyatın, hem de kültür ve sanatın bir çok dalını, sözlü müzikle ifade etmek zorunda kalmıştır. Bundan dolayı o 'müzikaldır'. Yazıp çizmek, bir anlamda teori üretmek, çoğu kez yasak olduğu için, Kürdistan'da bu görevi türküler ağızdan ağıza dolaşarak yerine getirmişlerdir. Bu nedenle müzik önemli bir görev üstlenmiştir. Bugün dahi hangi köye gidersen git, değişik konular üzerine; örneğin sevgi, savaş, kavga, mücadele, methetme veya folklör üzerine söylenen çok değişik türküler bulabilirsin. O türkülerin her birisi bir olayı, çoğu zaman halkımızın tarihinden bir kesiti dile getiriyor.

"Ailem müziği çok seven bir aile idi. Babam da çevrede çok sevilen bir dengbêjdi. Çok uzak köylerden bile, bize birçok insan gelip giderdi. Babam onlara türkü söylerdi. Bu türkülerin sözleri ve içerikleri beni oldukça etkiliyordu. Ben onların içinde yaşıyordum. Çocukluğumda dinlediğim türküler beni öylesine etkilemişti ki, müzikle uğraşmasaydım, mümkündür ki yazar veya Kürdistan sorunu konusunda politikacı olurdum. Çünkü bu türküler politikayı, sevdayı, kavgayı ve folklörümüzü dile getiriyorlardı. Deyim yerinde ise, olayın içinden geliyordum. Ancak müzik ile bu denli uğraşacağımı bilmiyordum. Dediğim gibi, babam yurtsever bir insandı. Türk halkına karşı değildi. Ama Türk devletinin üzerimizdeki baskısından ötürü Türkçülüğe karşıydı. Diyebilirim ki herşeyini Kürtlüğe vermişti. Türkülerinde bunu dile getiriyordu. O zamanlar şunu çok iyi anladım: Kürdistan işgal altındadır, Kürt ulusu eziliyor. Bu nedenle her Kürt köyünde bile özgürlük için bir çaba vardı ve ben bunun dışında kalamazdım."

Yaşamının ilk yıllarını bu sözlerle kısaca ifade eden Şıvan, kimi zaman o anları yaşıyarak dalıyor, çok sevdiği ovalarda, yaylalarda, dağ ve vadilerde kendisini buluyordu. Kimi zaman ise, çocukluğu döneminde, babasından veya başka bir dengbêjden dinlediği bir türküyü okuyordu hemen. Babasının söylediği ve onun üzerinde önemli etki yapan yurtsever içerikli bir türkünün birkaç mısrasını okuduktan sonra, kendisine şu soruyu yöneltiyorduk: Daha o yıllarda senin üzerinde Klasik Kürt halk eserlerinin bir etkisi söz konusu muydu?

"Şüphesiz biraz önce anlattıklarımın dışında beni en çok etkiliyen, daha doğrusu beni pişiren şey, Klasik Kürt Halk eserleri idi. Örneğin Mem û Zin ve Siyabend û Xecê, özellikle benim büyüdüğüm yerde dilden dile dolaşan bir 'Delalê Qere Geçi' hika-

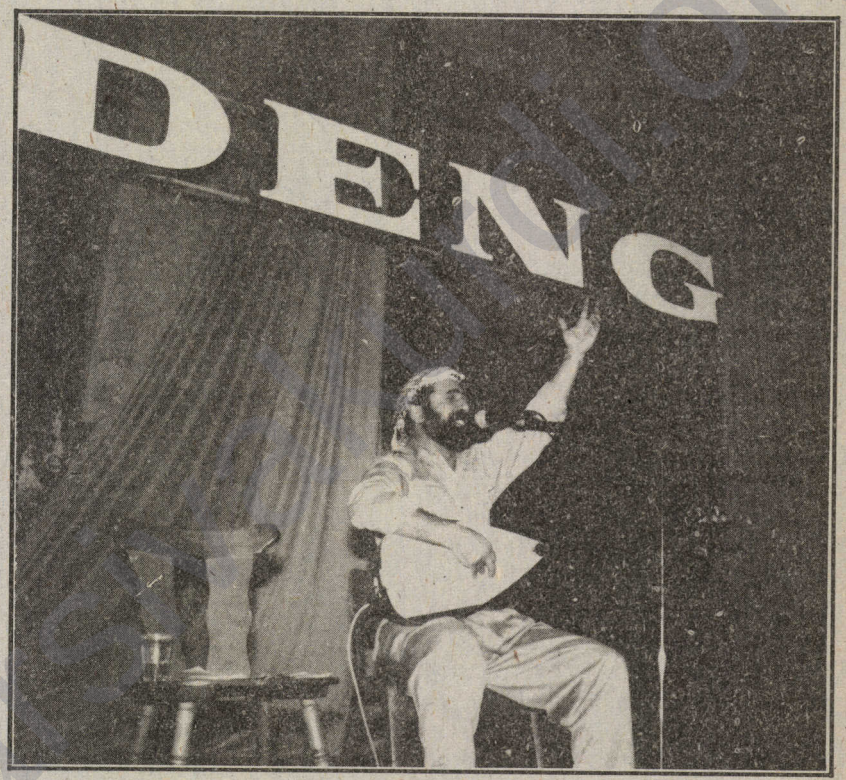

Foto DENG

yesi vardı. Biz bunları hep dinlerdik: Bunun dışında bizim taraflar ovadır. Her zaman güneş çok güçlü doğar. Bu ovalarda güneşin ilk ışınları ile dengbêjlerin sesi birbirini tamamlayıcı bir şekil alır. Şu anda bile dengbêjlerin sesi kulağımda. Sanıyorum yakın bir gelecekte kasetlerimden birinde, sabahın ilk ışınları ile söylenen **'Delalê Qere Geçi'**yi söyleyeceğim.''

Şıvan'ın müzik yaşamı altın tepsi içinde kendisine sunulmamıştı. O birçoklarının göze alamadığı bir şekilde, kendi halkına onun dili ile hitap etmiş, özgürlük ve kurtuluş ateşinin milyonları sarmasında önemli bir rol oynamıştı. İçinden çıktığı topluma hiç bir şekilde yüz çevirmemiş, aksine onların bir parçası, sesi, kulağı ve yüreği olmuş. Kendisi ilk müzik yaşamına nasıl başladığını şöyle anlatıyor:

''Ben daha dört-beş yaşlarında iken bize gelen herkes benden türkü söylememi isterdi. Bana zaman zaman küçük hediyeler verirlerdi, söylemem için.. Tabi bu benim müzik yaşamımın başlangıcı olarak kabul edilmemeli. Gerçek müzik yaşamım, bende önemli birikimlerin olduğu an idi. Bunun patlaması, kendisini dışarı vurması gerekiyordu. Bu anlamda ilk kasetim 1975 yılında çıktı. Gerçekten kaset yapmayı o zaman düşünmemiştim. Çünkü bir kaset yapıp piyasaya sürmek pekte önemli değildi. Orta okul yıllarında dahi, sesimin güzelliğinden dolayı bana kaset yapma önerisi ile gelen birçok insan vardı. Bendeki birikimin patlamasına en büyük etkiyi, Kürdistan'da o dönemde boy veren mücadele yapmıştır.''

Hiç şüphesiz o dönemde Kürdistan'da Kürtçe türkü söylemek, özellikle de bu türküler kitlelere ulusal bilinç ve özgürlük tutkusu taşıyorduysa, belirli bir rizokoyu da göze almayı beraberinde getiriyordu. Tutuklanma, işkence, belki yıllara varacak hapis cezaları....İşte bu nedenle bir çok sanatçı gerçek kimliği ile ortaya çıkmaya cesaret edemiyordu. Şıvan bu cesareti gösteren az sayıda sanatçıdan biri. Kürtçe söylemek senin için vaz geçilmez bir olay mıydı sorusuna, bakın ne cevap veriyor Şıvan :

''Kürt ulusu yasaklı bir ulustur. Bu

Foto DENG

bazen o kadar acayip bir durum gösteriyor ki, mahkemelerde dahi Kürtçeden tercüme yapmak yasaktır. O dönemde de, büyük oranda şu anda da Kürdistan sorunu üzerine, hatta sevgi üzerine Kürtçe türkü söylemek yasak ve büyük bir cesaret ister. Ben hazıra konmak istemiyordum. Güzelim Kürtçe türküleri türkçeleştirip söylemek hiç istemiyordum. Birçok Kürt sanatçısı kendi dillerinde değil de Türkçe söylüyorlar. Ben aynı zamanda bunu da protesto ediyorum. Ben kendim Kürtçe dilinin güzel olduğuna ve bu dilde türkü söylemenin de güzel olduğuna inanıyorum. Kürt müziği ne kadar zengin bir müzik, Kürt ulusunun dertleri ne kadar çok.. O zaman neden söylemiyeyim? Başlangıç çok zordu benim için. Bir çok kişi bana 'sen çok zorluklar çekeceksin, başına dert alacaksın' diyordu. Ben de onlara şunu söylüyordum: 'ben bir Kürt insanıyım. Bir çok kişi işkence görüyör, kaçmak zorunda kalıyor, hatta halkının kurtuluşu ve bağımsızlığı için ölüyor. Peki bunlar insan değil mi?'. O zaman şunu düşündüm, ben bu müzik ile Kürt ulusuna bir şeyler verebiliyorsam, neden yapmıyayım? Bu anlamda daha işin başında iken herşeyi göze almıştım. Ruhum da bunu istiyordu. Bunun dışında pazar için müzik yapma diye bir derdim yoktu. İnsanlara yararlı olabilecek bir şeyler yapmak istiyordum. Elbette bu beraberinde bana karşı bir baskı dönemini getirdi. Uzun bir zaman ülkede illegal olarak yaşamak zorunda kaldım. Benim için tüm yollar tıkanınca, mecburen yurt dışına çıktım. Şu anda dönmem zaten tümüyle yasaklanmış.''

Yeri gelmişken Şıvan'a onun da söylediği birçok türkünün bazı Kürtler tarafından Türkçeye çevrilip okunması konusunda görüşlerini sorduk. Şıvan yukarıda anlattıklarına ek olarak kendi halkının dilinde türkü söylemenin aynı zamanda, özgürlüğü sevmekle eş anlam taşıdığını, ve bunun da ancak insanı, dürüstlüğü seven, ona inanan kişiler tarafından yapılabileceğini dile getirdikten sonra, bu tür santçılar için şöyle diyordu:

''Ben, onlar için ağır söz söylemek istemiyorum. Ancak bu sanatçıları birer karikatür olarak görüyorum. Ben bunlardan politik içerikli Kürtçe türküler söylemeyi zaten beklemiyorum. Ancak halk türküleri dahi olsa Kürtçe söylemeleri gerekir diyorum. Öte yandan şuna bakmakta yarar var kanısındayım. Kürt halkı bugün müziğini özgürce dinlemeye hasret kalmıştır. Bu sanatçılar türkülerinin bazı yerlerine bir kaç Kürtçe kelime serpiştiriyorlar. Kürdistan'da halkın içinde bulunduğu perişanlık ve sefalete hitap ediyorlar. Ortaya tam bir duygu sömürüsü çıkıyor. Bununla birlikte 'Kürdibeks' yapmış oluyorlar. Ortaya müziğin karikatürize edilmiş şekli çıkıyor.''

Şıvan'a türkülerinde yakalamak istediğin ana halka nedir diye sorduğumuzda, bizlere, Kürt halk hikayelerinden biri olan **Memê Alan** ile **Zinê**'nin aşkını örnek gösteriyor. Memê Alan ile Zinê arasındaki sevginin nasıl doğduğunu, Memê'nin ve Zinê'nin bu sevgiye ulaşmak için nasıl zorluklar çektiklerini, neleri göze almak zorunda kaldıklarını anlatıyor. İkisi arasındaki sevginin ne kadar temiz ve

sade olduğuna dikkat çekiyor. Şıvan diyor ki: "Bu benim için de böyle idi. Halka duyduğum sevgi idi. Kürtlüğümü değiştirmedim. Ağacın kökü haline geldim. Hiçbir dönemde Kürdistan'la olan sıkı bağımı koparmadım. Kürdistan'ı, Kürt kültürünü yi özümsemeye çalıştım. Nerede öylenmiş bir Kürt sözü varsa, gittim nu aldım. Nerede söylenmiş bir ürkü varsa, onu dinledim. Xerzan'dan Serhad'a, Cizre ve Botan'a kadar, Behdinan'dan Maraş'a, Dersim'e, Kermanşah'a kadar nerede söylenmiş bir şey varsa, dinledim. Kulağımı onlara verdim. Bunların bana ruh olmasını sağladım. Öte yandan Kürdistan'ın içinde bulunduğu durum beni çok ilgilendiriyordu. Çünkü müziği kaybolmuş bir halkın kendisi de yitip gidebilir. Halkın var olması, benim de var olmam, havayı teneffüs etmem anlamına geliyordu. Burada sorun şu idi: halkın sorunu nedir? Onu nasıl dile getirmek gerekiyor? İşe benim yakalamak istediğim halka u idi. Türkülerimde köylülerden ahsettim. Köylüler beni kendilerinden kabul ettiler. İşçiden bahsettim, beni işçi olarak kabul ettiler. Kürdistan dağlarında savaşan peşmergelerden bahsettim, onlar beni peşmerge olarak gördüler. Örneğin Xerzan ezgilerini söylediğim zaman, buranın insanları benim oralı olduğumu söylediler. Bu anlamda ben Kürt toplumunun içine girdim. Şiveleri daha yakından tanıdım. Halk beni sevdi ve bağrına bastı. Bu öylesine kolay olmadı elbet. Halkın seni sevmesi her şeyden önce senin onu sevmene, tüm yüreğini ona sunmana bağlıdır. Türkülerimde yakalamak istediğim diğer bir halka ise şu idi: istiyordumki Kürt ulusu bu türkülerde kendi kişiliğini görsün, kendi geçmişine sahip çıksın. Çünkü onun tarihinde son derece güzel şeyler var. Benim görevim gizli kalmış bu şeyleri gözler önüne sernekti. Halka 'bak sen busun, böyle savaşmışsın, böyle zahmet çekmişsin, sen bu koşullarda yaşıyorsun' demekti."

Kürt müziği her dönemde kendi ustalarını yaratmış. Çağdaş Kürt Müziğinin önde gelenlerinden biri ise, hiç şüphesiz Şıvan Perwer'dir. O, son 15 yılda Kürdistan'da yeni bir ekolün ve müzikte yeni bir yorumun temsilcisi olarak karşımıza çıktı. Bizim dertlerimizin, sevgilerimizin, özgürlük tutkumuzun dili, kulağı oldu. Ama o son derece mütevazi, başarılardan başı dönmeyen bir sanatçı. Bakın bu konuda kendisini nasıl değerlendiriyor:

"Ben kendimi Kürt müziğinin tek temsilcisi olarak görmüyorum. Ben işe amatör olarak başladım ve profesyonelliğe ulaşmak için gerçekten çok çaba sarfetmem gerekiyordu. Gerçeği söylemek gerekirse, profesyonelliğe daha yeni başlamış bulunuyorum. Yani dünyayı, onun ünlü sanatçılarını tanımaya, Kürt müziğine daha çağdaş bir yorum getirmeye, yeni yeni başladım diyebilirim. Daha önceleri bir sazım ve sesim vardı. Halk bunu seviyordu. Ancak benim istediğim bunun daha da ilerlemesidir. Kendi kültürümüzü bu alanda geliştirmeliyiz. Deyim yerinde ise bahçenin daha da genişlemesi, güllerin ve kokuların çoğalması gerekiyor. Daha öncede söylediğim gibi sürekli olarak bizden önceki Kürt müziğinin ustalarını, örneğin bir **Mehmet Arif Cizrevi**'yi, **Hasan Cizrevi**'yi, **Meryem Xan**'ı, **Kaus Axa**'yı, **İsa Bervari**'yi çok dinlerdim. Daha çocukken bunları radyodan dinlerdim. Arif'in sazı, Meryem Xan'ın sesi ve daha niceleri söylediklerı zaman ben kendimden geçerdim. Bunlar çok sade ve yalın söylüyorlardı. Eğer çağdaş bir sanatçı bunları dinlememişse, özümsememişse, Kürt müziğinden hiç birşey anlamamış demektir. Hatta o, Avrupa müziğini ne kadar iyi tanırsa tanısın, Kürt müziğinin temelleri olan bu insanları özümsememişse, bir Kürt sanatçısı olamaz. Eğer sen uluslararası bir sanatçı olmak istiyorsan dahi Kürtçeden başlamak zorundasın."

Şıvan'ın üzerinde etki yapan salt bunlar değil elbet. Türkülerinde büyük Kürt şairi **Cigerxwin**'ın şiirlerine çokça rastlamak mümkün. **"Kine Em"** işte böylesine bir şiir. Almanya'da veya Avrupa'nın herhangi bir yerinde Şıvan çıktığı her gecede mutlaka ve mutlaka bu türkü yü söyler. Kitleler ondan "Kine Em" 'siz ayrılmak istemezler. Bu artık bir gelenek haline gelmiştir. O, Cigerxwin ile kendisi arasındaki karşılıklı etkileşmeyi şöyle anlatıyor:

"Kürt şairlerinden **Ahmedê Xani, Feqiyê Teyra, Melayê Batê** ve daha niceleri gibi Cigerxwin da, büyük bir şairdir. Aynı zamanda o, yaşayan bir tarih idi. Dünya'da ve Kürdistan'da önemli olayları bizzat yaşamıştı. Kürdistan'da iniş ve kalkışlara şahit olmuştu. Ve bütün bu yaşadıklarını şiirlerinde dile getiriyordu. Ben müziğe başladığım zaman Cigerxwin'ın divanlarından başka elimd herhangi bir şey yoktu. Benim Cigerxwin üzerinde herhangi bir etkim olmamıştır, onun benim üzerimde yaptığı kadar. Ben ondan şiirler aldım, biraz farklı bir yorum ile anlattım. Örneğin "Kine Em"i bizim koşullarımıza uyarladım, müzik ile birlikte çağdaş bir yorum kazandırmak istedim. Kendisi dinlediği zaman çok beğenmişti ve çok güzel yapmışsın demişti. Bunun dışında belli bir mesafe katettikten sonra gözümün önünde canlanan olayları bestelemeye başladım. Ben türkülerimi rastgele seçmiyorum. Mutlaka bir olayla ilişki içinde seçiyorum. Örneğin diyorlar ki Ağrı'da şöyle olmuş. Ben bu olay nasıl olmuş diye belki yüzlerce insana soruyorum. Herkesten edindiğim bilgi beni bu yörede bir direnişin ve başkaldırının olduğuna götürüyor. Sömürgeci devletin Kürt halkına karşı kanlı bir savaş yürüttüğüne doğru götürüyor. İşte o zaman söz ve ezgi geliyor. Bazı türküler vardır ki üzerinde beş yıl çalıştığım oluyor. Olay konusunda yeterli bilgiye sahip değilsem zaten onu yapmam."

Kürtçe zengin bir dil. Zenginliği salt bağlı bulunduğu dil grubundan kaynaklanmıyor. Aynı zamanda değişik lehçelerinin olmasından da ileri geliyor. Ancak kendi devleti olmadığı için bu lehçeler arasındaki farlılıklar giderilmiş değil. Sanatçının bu konudaki rolünün Şıvan tarafından nasıl değerlendirildiği bizim için de merak konusu oluyor. Çünkü o, bir çok Kürt sanatçısının aksine, Kürtçe

nin hem Kurmanci, hem Zazaki, hem de Sorani lehçelerinde çalıp söylüyor.

"Hemen hemen bütün dillerde lehçeler vardır. Örneğin Almanların Kuzey'i ve Güney'i biribirlerini iyi anlamıyor. Ancak lehçeler dilin ayrı bir zenginliğini oluşturuyor. Önemli olan bunlar arasında istenilen düzeyde bir uyumu sağlamaktır. Biliyorsun Kürdistan'da bir çok sanatçı yetişmiştir. Bunların çoğu Kürtçe'nin yalnız ya Kurmanci, ya Zazaki veya Sorani lehçelerinde söylemişlerdir. Tabi Kurmanci lehçesi daha fazla konuşulduğu için, en fazla bu lehçede söyleyenler tanınmıştır. Hatta bunlar bile belirli bir bölgede sıkışıp kalmışlardır. En fazla tutulan Mehmet Arif ve Hasan Cizrevi'nin dahi, örneğin bir Maraş veya Dersim yöresinde etkileri diğer yerlere nazaran çok az oldu. Yine Sorani ve Zazaki lehçesini konuşanlar üzerinde ciddi bir etki yapamadılar. Ben kendim Kurmancım. Ama söylediğim türküler her yere ulaştı. Burada lehçeden çok, söylediğim türkülerde Kürdistan sorununu dile getirmem önemli bir rol oynadı. Her ne kadar Sorani ve Zazaki konuşanlar söylediklerimi tam anlamıyla anlamasalar bile, beni dinliyorlardı. Ancak gerçek ve hak olan bu lehçeler arasında iyi bir uyum sağlamaktır. Çünkü Kürdistan'ın bölünmüşlüğü, yeterli düzeyde basın ve yayın organlarının olmayışı, lehçeler arasındaki farklılıkları derinleştirmiştir. İşte burada sanatçılara önemli görevler düşüyor. Çünkü halkımız müziği çok seviyor ve onu daha iyi anlıyor. Daha önceleri de bütün lehçelerde söylemek istiyordum. Ancak Zazaca ve Soranca'da kendimi yeterli bulmuyordum. Şimdi ise her üç lehçe arasında uyumu sağlamak için yeni bir stil üzerinde çalışıyorum. Öylesine birşey oluşturmak istiyorum ki, söylediğim zaman hem Soranca, hem Zazaca, hem de Kurmanci konuşan anlasın. Tabi bu güç bir iş ve zaman istiyor".

Şıvan lehçeler arasında uyum sağlama gibi güç olan bir işi son çıkacak olan kasetlerinde de yapmaya devam ediyor. En son kaseti 1988'de Halepçe'de yaşanan katliamdan sonra çıkmıştı. O, Halepçe üzerine okuduğu türkü ile milyonlarca Kürdistanlı'nın duygularını, kimyasal gaz kullanacak kadar alçaklaşan düşmana karşı kinini dile getiriyordu. Sohbetimiz giderekten son kasetinden bu yana yaptığı çalışmalara geliyor.

"Bilindiği gibi 12. kasetim **'Mamoste Can'**, yaklaşık 2.5 yıl önce çıktı. Bundan sonra şu ana kadar da hiç bir kasetim çıkmadı. Bu, benim isteksizliğimden veya tembelliğimden kaynaklanmıyor. Tam tersi bir durum. Konu aradım, onları topladım. Çünkü her kasette eskiye göre mutlaka yeni birşey olması gerekiyor. Eski Kürt halk türkülerini yeni bir stil ile, orkestra eşliğinde yapmak istedim. Özellikle yeni yetişen, genç

kuşağı da göz önüne alarak, oryental çalgılarla, modern müzik aletlerini birarada kullanmaya çalıştım. Yapmak istediğim türküler dinlenildiği zaman, bütün kuşaklara hitap edebilsin. Yeni çıkacak 5 kaset bu anlamda biraz hayret uyandıracaktır. İki kaseti hemen, geri kalan üç kaseti ise Newroz döneminde çıkaracağım. İlk çıkacaklardan bir tanesi Gulistan'ın kaseti ve adı **'Dayê Can'**. Gerçekten içinde çok güzel türküler var. İkincisi ise benim ve ağırlıkta politik mesajlar taşıyan bir kaset. Adı **'Me Çıkır'**. Bu kaseti yaparken şunu düşündüm, dünyada birçok şey değişti. Kürt ulusal hareketinin yeni bir aşamada olması gerekiyor. Bu anlamda benim de söyliyecek bir şeylerim var diye düşündüm. Yine bu kasette kalleşçe katledilen Kürt önderlerinden ve entellektüellerinden Dr. Qasımlo için de bir türkü yaptım. Böylesine büyük bir kişiliğin anısını dile getirmek benim için büyük bir görev idi.

"Newroz döneminde çıkacak üç kasetten ilki, Gülistan'la birlikte okuduğumuz, Kürt sözlü edebiyatında önemli bir yere sahip **'Zembilfroş'** hikayesini içermektedir. İkinci kaset, deyim yerinde ise Kürtlerin nazını işlemektedir. Bu kasetin adı **'Nazê'** ve klasik halk türkülerinden seçmeleri içeriyor. Ayrıca çocuklar için bir kaset yaptık. **'Newroz'** isminde. Bu, aynı zamanda kitap olarak da çıkacak.

Bu kasette Newroz olayının kahramanlarını çocuklar oluşturmakta."

Şıvan yeni kasetine girecek bir kaç türküyü dayanışma amacıyla katıldığı **"Kürt Basınına ve Deng'e Özgürlük"** gecelerinde okudu. Bunlardan ilgi çekici ve yankı uyandırıcı türkü, hiç şüphesiz "Me Çıkır" oldu. Bu türkü, aynı zamanda belirli bir dönemin kritiğini de içermektedir. Eleştiriye rağmen, Şıvan'ın asıl olarak dile getirmek istediği şey, dağınıklığın biran önce giderilmesi, güçlü bir birliğin yaratılmasıdır. "Halepçe" türküsünde de dile getirilenler, "Me Çıkır"da yeni bir boyut mu kazanıyor?. Bunu Şıvan şöyle değerlendiriyor:

"Yalnız 'Halepçe' türküsünde de-

ğil, daha önceleri de bir çok türküde dile getirdim; Kürt ulusal kurtuluş hareketi için asıl olan arkadaşlık, biribirini anlama, dostluk, kardeşlik ve birleşmektir. Benim şöyle bir düşüncem yok. Herkes benim dediğimi dinlemek ve uygulamak zorundadır. Hayır, ben bir Kürdistanlı sanatçı olarak yalnızca vazifemi yerine getiriyorum. Bu türküde, bir anlamda Kürt hareketleri arasındaki vurdumduymazlığı ve dost olmayan yaklaşımları dile getiriyorum. Geçmişte de her yazar, sanatçı veya şair bu derdi çekmiştir. Tarihte bir çokları eleştirdikleri için baskıya uğramışlardır. Ben de bu eleştirileri yaptığım için, zaman zaman suçlamalara hedef oluyorum. Bazıları bu işi bana 'yuh' çekmeye kadar götürüyor. Ben Kürdistan diyorum, bazıları çıkıp 'yuh' diyorlar. İnsan Kürdistan dediği için yuhlanır mı? Bu nereden kaynaklanıyor ve meselenin özü nedir.? Bazıları diyorlar ki 'niye bizim gibi söylemiyorsun?'. Benim inancıma ve görüşüme göre sanatçı özgür olmalıdır. Korkusuz ve dürüstçe sorunları dile getirmekten kaçınmamalıdır. Doğru ne ise, onu söylemesi gerekiyor. Ben hiç kimsenin taraftarı olmam ve kimse de benden böylesine birşey istememeli. Örneğin ben, PSKT ve KOMKAR ile çok iyi dostum. Birçok konuda çok iyi anlaşıyoruz. Ancak diğerleri ile de iyi dostum. Örneğin KDP, Yekiti ile ve hatta PKK ile dostum. Ancak sorun salt bu değil. Bazıları benden 'yaşasın serok bilmem kim' veya 'yaşasın bilmem hangi parti' dememi istiyorlar. Yalnız bu arkadaşların bilmedikleri veya anlamak istemedikleri şey, Kürdistan tarihi son bir kaç yılın tarihi değildir. Çok uzaklara gitmeye gerek yok. Daha dün Irak Kürdistanı'nda yüzbin peşmerge vardı. Binlerce peşmerge şehit düştü. Mücadeleye herkesin katkısı var. Her kim olursa olsun, hiç bir yurtseverin hizmeti gözardı edilmemeli. Diğer yandan, bu da gösteriyor ki Kürt hareketleri arasında gerçekten demokratik ilişkilere ihtiyaç var. O zaman birbirimizi anlıyabiliriz. Bunun için toleransa ihtiyacımız var. 'Me Çıkır' türküsünü özellikle bu toleransın sağlanmasına hizmet etmesi için yaptım. Sırtını Bağdat'a, Tahran'a veya Şam'a bağlıyarak biribirine karşı hain veya benzeri suçlamaları yapanları eleştirdim."

Şıvan ile sohbetimiz giderekten Kürt sanatçı, yazar, kültür ve sanatın diğer dallarında çalışma yürütenlerin birlik oluşturması konusuna geliyor. Şıvan, sanatçıların kendi aralarında birliklerini kurmaları gerektiğini, yurt dışında faaliyet gösteren Kürdistanlı demokratik örgüt ve kuruluşların, bu birlik için yardımcı olmaları gerektiğini belirtiyor. Ancak bu konuda istenilen düzeyde bir çalışmanın olmayışından da yakınan Şıvan, bağımsız örgütlenmekten korkmamak gerekiyor diyor. "Bana göre sanatçı herhangi bir partinin veya örgütün malı değildir. Bu anlamda sanatçılar ve örgütler arasında karşılıklı saygı ve dayanışma temelinde bir ilişki oluşturulmalıdır." diyen Şıvan, özellikle bu dönemde biribirimizi anlamamız ve yardım etmemizin hayati öneme sahip olduğuna dikkat çekiyor. Benzeri bir yaklaşımın Kürt dergileri ile sanatçıları arasında da olması gerektiğini belirterek şöyle diyor: "Deng sadece birkaç kişinin malı değildir. O Kürt ulusunundur. Kürt halkının sorunlarını dile getiriyor. Bu anlamda benden isteyeceği her türlü dayanışmayı yapmaya hazırım. Bu dergileri çıkaranlar, yazanlar, satanlar zindanı, işkenceyi göze alarak yapıyorlar. Bu anlamda dayanışma göstermek herkesin görevi olmalıdır. Ben dayanışmayı bana teşekkür edilsin diye yapmıyorum. Onu bir görev olarak algıladığım için yapıyorum. Öte yandan, bu dergiler kendi değerlerine, sanatçılarına daha fazla sahip çıkmalılar, sayfalarında onların yaptığı çalışmalara daha fazla yer vermeliler. Her birinin yaptığı katkıyı gözler önüne sermeliler."

Başta Almanya olmak üzere Avrupa'nın değişik ülkelerinde Şubat ve Mart ayları Kürtler açısından oldukça hareketli aylardır. KOMKAR'ın, diğer Kürdistanlı örgütlerin düzenlediği NEWROZ geceleri bu aylar içinde yapılır. Binlerce kişinin katıldığı NEWROZ gecelerini Şıvan'sız düşünmek olanaksızdır. Onun, okuduğu direniş, halk ve sevgi türküleri ile Newroz'un binlere mal olmasında önemli katkısı oldu. Bu yıl da bu katkıyı yapacağından şüphemiz yok. Şıvan'a, özelikle Köln Spor salonunda bu yıl KOMKAR tarafından düzenlenen ve yaklaşık 10 bin kişinin katılması beklenen Newroz gecesi için, bir hazırlığının olup olmadığını sorduk.

"Gerek Newroz geceleri olsun, gerekse dayanışma veya herhangi bir gece olsun sahneye sadece bir sazla çıkmak istemiyorum. Her gecede yeni bir şey, yeni bir adım atmak istiyorum. Bu yılkı Newroz'lara da böylesine bir hazırlığım var. Ayrıca birçok yeni türküyü bu yılki Newroz'larda okuyacağım. Ancak geceye bir grup veya orkestra ile çıkmak, beraberinde yüklü bir ekonomik külfet getiriyor. Bunu aşabilirsek, sanıyorum kitleye daha iyi bir program sunabiliriz. Yeri gelmişken şunu da söylemek istiyorum; KOMKAR gerçekten güzel ve iyi geceler yapıyor. Düzen ve program açısından son derece iyi hazırlıyor. Sivrilik yapmıyor, insanlara, sanatçılara dostça davranıyor."

Şıvan Perwer ile yaklaşık 3 saat süren sohbetimizin sonuna geliyoruz. Bir kez daha kendisine DENG adına, hem dayanışma gecelerine katıldığı için, hem de zamanını ayırıp bize söyleşi yapma olanağı sunduğu için teşekkürlerimizi iletiyoruz ve son sözü ona bırakıyoruz.

"Burada konuştuklarımız ulusuma ve halkıma ulaşırsa çok sevinirim. Bu dergi bir çok zorlukları göze alarak çıkıyor. Bu nedenle Dergi çalışanlarını kutlarım. Ve daha ileri gitmelerini temenni ederim. Benim Kürt halkına mesajım ise şu: Her zaman dediğim gibi, ben ondan hiç kopmadım. 100 yıl dahi Avrupa'da kalsam yine kopmam, er veya geç ülkeme döneceğim. Mücadelemiz ve isteğimiz bu sohbetin burada değil, Kürdistan'da olmasıdır. Kürt halkının kısa bir zaman içinde kurtuluşunu sağlıyacağına olan inancım tamdır."

□□

BIRATİYA ŞÊR Û ROVİ

Şèreki lı nav mèşe da dıgere. Rastè rovi ki tè. Rovi jè ra dıbèje; "Sultanè mèşe, ez dınhèrım tu tenè dıgeri. Neyarè te jı dostè te zeftırın. Tu mın jı xwe ra tèxe destebıraki, mın bıra qebûl bıke, ezè ji lı ber neyarè te bısekınım. Bıbıme hevalè te. Şèr dıfıkıre, dıbè; "Canım eva rovike, axıri dostiya wi jı neyartiya wi çetıre. Qet nebe em rèda bıhevra hevalti dıkın." Evana qaseki bı kûraniya mèşe da dıçın, lı ser kaniki dısekının. Rovi dıbè; "Bırayè şèr, dınhèrım ku tu westiyayi. Lè ez ji zef westiyame. Em qaseki lı vıra bèna xwe hıldın, tu ji hıneki razè, ezè nobet bıgrım. Gava ku xewa mın were, ezè te hışyar bıkım. Wè çaxè tu nobedari bıke, ezè razèm." Dema ku şèr dıkeve xewè, rovi radıbe dest û pè wi qehim gırèdıde. Şèr hışyar dıbe dèna xwe dıde ku dest û pè wi gırèdayiye, rovi ji tewlebaza dıde xwe û dıçe. Şèr jı dûr va gazi dıke dıbè; "Bırayè rovi, ka em bırayè hev bûn? Te çı xırabi jı mın dit? Te çıra dest û pè mın gırèda? Were vè yekè neke, mın lı ber neyara wıha nehèle." Rovi dıbè; "Mın ancax ba lı te aniye, te gırèdaye. Ez dest û pè te venakım."

Şèr jı wi şûnda gelek dıxebıte ku xwe xılas bıke, dest û pè xwe veke. Dıke nake pèk pè nayne. Dı wè anè da mışkek lı ber lingè wi derdıkeve. Dıbè; "Bırayè şèr, ev çı hale lı te dest daye? Ki te xıstiye vè hali? Tu sultanè vè mèşeyi. Weki ku ez dest û pè te vekım, te jı kındıra xılas bıkım, tè bı mın ra bıbi heval? Tè mın bıra gebul bıki?" Şèr dıbè; "Ere, mın te bıra gebûl kır, ca tu dest û pè mın veke." Mışk dest û pè wi vedıke. Şèr ku dest û pè wi jı kındıra vedıbe, radıbe banz dıde; here ku tu naçi. Mışk lı dû gazi dıke dıbè; "Bırayè şèr, ka em bıbûne bıra, tu çıra mın dıhèli dıçi?" Şèr dıbè; "Ew welatè ku rovi mın teqûf bıke, mışk ji mın berat bıke; ew welata lı mın heram be."

Turan ÇABUK
AĞRI

* * *

GA Û GOLIK

Waxtè nandırûnè ye. Jı bo çınına zeviya, gelek pale jı axè ra dıxebıtın. Ber bı nivro nanè pala jı mala axè te û pale das û kèlındiyèn xwe datının tèn û dest bı xwarınè dıkın. Lè belè xwarına wan ji wek xebata wan xurte. Pariyè gır çè dıkın û qurt dıkın.

Lè axa mıroveki pır tımaye. Jı xwarına pala gelek acıze. Ku bèje "hındık bıxwın" şerme, nebèje nabe...

Axa ji bı wan ra çend pariya dıxwe û zû vedıkışe. Dıke ku pale ji şerm bıkın û vekışın...

Dıbè:

– Endırr. Mın wısa xwar, ez bûme mina ga...

Palek, bersıva wi dıde û dıbè:

– E... Axa xweş be, em hè nebûne golık; tu çı zû bûyi ga.

Wext Hat

Bı refè kewa per vedıdın
Lı çiya bani û deşt û zozanan
Qeydè dest û lınga dışkèn
Lı gırtın û zındanan
Çavè gırèdayi vedıbın
Ronahi dıbe dınya

Wext hat
Berfèn serè çiyayè Agıri dıhele
Sèlav radıbın bı xwinè
Hèsrè çavè dayikan dıkışın
Mitani çeman
Û xewna xweda
Dardakırına Seid Rıza û Besè dıbinım
Û bı destè boma
Kuştına Mıstefa tè biramın

Wext hat
Lı Agıri heya Cızirè
Her ali welatè mın da
Dengè stranèn azadi tèn
Şèr xwe dışewıtının bı agirè Newrozè
Navè xwe dınıvisinın
Diroka 2600 saliya bındestan da
Jı bo ax, axeke dûr

Wext hat
Gul sosın vebûn bax û bostan
Karker û cotkar yek bûn lı karıstan
Ala sor a rengin çıkandın lı bırcèn kelan
Dayka me hat hevalno
Dayka me ya hèja KURDISTAN

K. ŞOREŞ

* * *

TÜRKÜ

Hasret uzadı
Yitirdik şarkıları
Ve sustu dudaklarımız

Kanatları kanatılmış kuştuk
Asker potini, süngü ve işgal
Tank paleti, ölüm, kan vesaire
Amansız göklere uçtuk.

Kurutulmuş zeytin dalıydı
Dağda, kırda, bayırda
Beyaz sayfalara tutsak edilmiş
Sabahçı kuşlar

Ve kar üstünde kanlı potin izleri
Haki parkalı jandarmaların
Yüzleri çirkin ve korkak
Elleri titremeliydi.

Hasret Uzadı
Yitirdik şarkıları
Ve sustu dudaklarımız

Bir kırmızı karanfil büyüdü
Yırttı dudaklarımızı
Dişlerimizin arasından.

Çocuklar
yeniden
yürüdü!

Y. KIZIL

LO, LI MIN

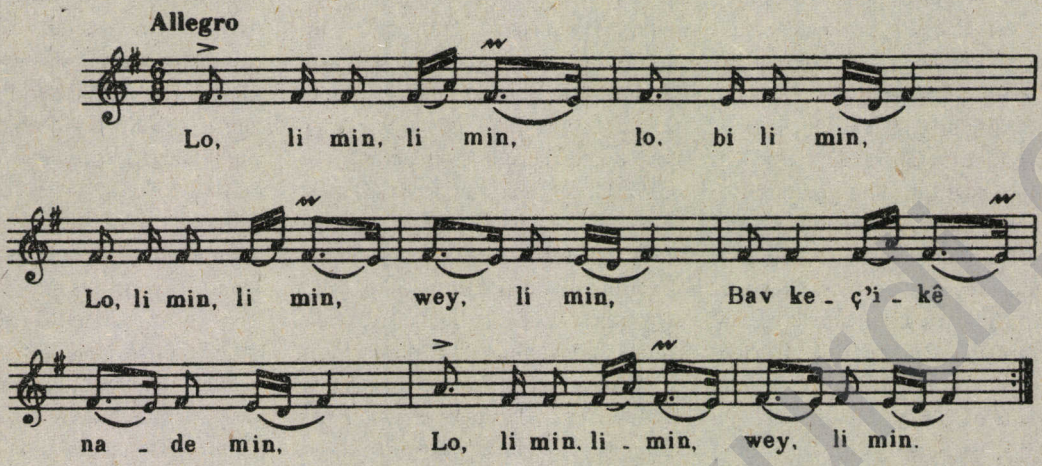

Lo, li min, li min, lo, bi li min,
Lo, li min, li min, wey, li min,
Bav keç'ikê nadê min,
Lo, li min, li min, wey, li min.

Wê bi çawa be halê min,
Lo, li min, li min, wey, li min,
Keç'ikê Cercerîsê,
Lo, li min, li min, wey, li min.

K'imber zêrê T'ilbîsê,
Lo, li min, li min, wey, li min,
Radimûsim navê bi Sîsê,
Lo, li min, li min, wey, li min

www.arsivakurd.org

OKUYUCU MEKTUPLARI / Nameyên Xwendevana

Sayın Deng dergisi yöneticileri. Her şeyden önce derginizin Ocak 1991 sayısının okur mektupları köşesinde yazımı yayınladığınız için teşekkür ederim. Ancak yazıdakilerin nicelik olarak yayınlanmasını istememiştim. Yazıda da beyan ettiğim gibi, yazının içeriğinin göz önüne alınıp, aydın ve bilim adamlarının yazı ve bilim yöntemi ile yayınlanması ricasında bulunmuştum. Zira, nitel olarak şikayet içerdiği için biraz dedikoduya yol açabilir. Çevreler küçük olduğu için siyasi polemik yaparlar. Yolladığım (Devekuşu) başlıklı yazımı yayınlarsanız memnun olurum. Saygılarımla iyi günler dilerim.

Not: Devekuşu başlıklı yazımı Türkiye'deki gazetelerin köşe yazarlarına gönderecektim. Ancak sonradan vazgeçip siz dergi yayıncılarına göndermeyi uygun buldum.

DEVEKUŞU

Türkiye Gazeteleri Köşe Yazarları;

Sizinki "Devekuşu" misalidir. Size Kürtler var diyorlar, siz yok diyorsunuz. Yıllarca araştırırlar, olgularla ortaya koyarlar, bütün dünyaya yayarlar, bilimsel yöntemlerle ispatlarlar, bu sefer de kıvırıp; "efendim korkuyoruz, bu sebeple yazamıyoruz" diyorsunuz. "Bizi hapse atarlar, işkence yaparlar" diyorsunuz.

Taraflı yazmaktansa hiç yazmayın. Bu sefer ya ekmek parası, ya çoluk çocuk nafakası diyorsunuz. Gözünü seveyim, sen kendi çoluk çocuğunun nafakası için koskoca bir ulusun varlığını inkar ediyorsun. Senin nafakan olur da, Kürtlerin nafakası olmaz mı? Bu insanların şerefi, bu toplumun haysiyeti, bunların namusu, bunların izzet-i nefsi, bunların mürüveti, bunların çocuğu, örfü, adeti yok mu? Niye inkar ediyorsunuz? Ben ve benim gibi milyonlarca insan; Türkiye'de, başta biri olmak üzere bir kaçının dışında, gerçek bilim adamı, yazar ve aydın olmadığını iddia ediyoruz.

Profesörler zaten eskiden beri icazetlidirler. Bu gün Kürdistan'da olup bitenleri görmeyen, yazıp çizmeyen, gündeme getirmeyen kişi, gerçek yazar, bilim adamı, aydın olamaz. Çünkü, Osmanlılar zamanından başlayıp, Cumhuriyetin ilk yıllarında Atatürk'ün ve İsmet İnönü'nün ikinci büyük şef olduğu dönemlerde; assimilasyon, katliam, baskı, yıldırma, sindirme politikalarının en dehşetengizinin, hatta diyebilirim ki dünyada benzeri görülmeyen olayların yaşandığı Kürdistan'da bizler yaşıyoruz. Ve şimdi bunların suyuna, sabununa dokunmayıp, Türkiye'de asırlardır sol ve muhalefet hep en son gündemleştirilecek sorunları en acil sorunmuş gibi gündemde tutuyor. Buraya bir nokta koyayım. Güvensizliğim Türkiye'deki işçi sınıfına değil. Bunları yöneten sarı sendika olursa; eğer Şevket Yılmaz ve benzerleri bu düzen sonucu, on yıllarca, yaşlı, köhnemiş beyinleri ile işçilerin tepesinde kalırsa, güvensizliğim onlaradır. Sonra Türkiye'nin sorunu enflasyon falan değil? Çünkü para sorunu niyet meselesidir. Her zaman halledilebilir. Asıl Türkiye'nin en ileri, en vazgeçilmez sorunu, eğer kendinizi aldatmazsanız Kürt sorunudur. Kürtleri assimilasyoncu politikalarla, jenositlerle, kararnamelerle, katliamlarla, yalanla-dolanla ne düzeltebilirsiniz, ne de alaşağı edebilirsiniz. Çünkü yüzyıllardır hep varlıklarını sürdürmüşlerdir. Eğer bir insan olarak görüşümü nazar-ı dikkate alırsanız; Kürt ulusuyla gerçek manada, hukuk devleti nezaretinde, tarafsız olarak barışmak-bunu derken elbette demin bahsettiğimiz gibi çifte standart "yani hem nala vur hem mıha" misali olmamalı- demokratik, evrensel -tabi Kenan Evren'i devreye koymaksızın- insanı insan gibi değerlendirip barışmayı sağlamak lazım. Eğer şoven duygularınızla olumsuz davranırsanız hayatta hiç tecrübe edinmemiş kabul edilirsiniz. Çünkü devletiniz var, topunuz ve tüfeğiniz de var. Ama yukarda bahsettiğimiz gibi gerçek dışı propagandalarla veya silahla Kürt ulusunu bitiremezsiniz. Çünkü, söz konusu insan unsurları her şeye rağmen, bir şey yapamazsa dahi doğurgandır. Türkiye'de tüm istatistikler gösteriyor ki, resmi makamlara rağmen yirmi milyonu aşkın nüfusa sahiptirler. Akdeniz şeridinden başlayalım, Antep Kürt. Adana, Tarsus, Mersin, Antalya; şerit yukarı doğru devam ediyor; Konya, Afyon, Eskişehir, Kütahya, Bilecik ve 1965 Muş-Varto depreminden sonra serpiştirilmiş iller; İzmir, Manisa, İstanbul, Ankara vs. Türkiye'nin her yanına dağılmış bu ulusun insanları. Bu gün propagandası yapılmakta olan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi durumundalar bu insanlar. Çok geçmeden, yakın yıllarda bu insanların çocukları büyür, bütün devlet kademelerine yayılır. Bürokrat, milletvekili, patron, başbakan her şey olur. Dedeni öldürdüler, babanı şakat bıraktılar, akrabana işkence yaptılar, yengeni karnındaki çocuğuyla delik deşik ettiler, kızının işkencede ırzıyla oynadılar, sana temiz örf ve adet bırakmadılar, sana şan ve şeref bırakmadılar, sana kemal-i izzet layık görmediler, ırkını inkar ettiler, soyunu daima yok etmeye, seni, halkını köle olarak çalıştırmayı tercih ettiler.

Sana, yalnız senden ağa, bey, mir, paşa, şeyh, seyit, derviş, mürit, sofi, molla ne kadar yoz ve pislik varsa, ne kadar geri çağların kalıntıları varsa, sırf senin ve ulusunun kimliğini yok etmek için tezgah yaptılar. O zaman ne olur biliyor musunuz? Anadolu'da ve Türkiye'de geçmişte olduğu gibi Türklerin soyu da bu potada eriyebilir. Ben buna inanırım. Çünkü babam her zaman Arapçası "el kürü yedumu zulmü la yedumu" olan "küfür devam eder zulüm devam etmez" derdi.

Ben 46 yaşındayım. Kendimi bildim bileli, 250 yıllık baba topraklarında iştigal etmekteyim. Hep aynı senfoniler. Başımda jandarma potininin sesi, kalçalarımda kamçıları, yüzümde sille tokat ve tükürükleri, paramda gözleri, karımda, kızımda, bacımda, gelinimde gönülleri, malımda mülkümde

büyük arzuları olduğunu kesin gördüm. Niye olsun? Bütün dünya barışa giderken; Doğu-Batı, Amerika-Rusya uzlaşırken, kutuplar biraraya gelirken, gezegenlere uydular yollanırken, koskoca, 40 milyonu aşkın Kürt ulusu neden biçare kalsın? Neden yurtsuz ve kimliksiz kalsın? Kader midir bu?

Türkler Orta Asya'dan sonradan gelsin, toprağını, her şeyini işgal etsin? Osmanlılar Orta Asya'dan at üstünde göçebe gelip, her seferinde olduğu gibi Ortadoğu'nun saf ve tabii ulusunu kandırarak ve aldatarak, Ulusal Kurtuluş Savaşını, mazlum halk olarak bizleri istismar edip kazanıp, sonradan Kürtlerin tüm hakları neden gaspedilsin? Bunlar yerinden, yurdundan edilsin? Bunların yerine Kırgız, Misket, Azeri vb. yerleştirilsin. Babasını, ebu ecdadını bu topraklarda feda edenler, efendiler emrettiler diye kutsal toprağını Türklere bıraksın.

Sakın görüşlerimi şoven olarak düşünmeyin. Çünkü benim soyum Araptır. Hatta Seyit (Peygamber evladı) diyorlar. Allah kimseyi sizin kadar ırkçı ve şoven etmesin. Bütün baskı ve sömürgeci uygulamalarınıza rağmen Kürtler en ufak bir ahlaksızlık, saldırganlık yapmamıştır.

Tabi konu edilmekte olan bu insanlar, güvencesiz, statüsüz, işsiz, yurtsuz, barksız, bu insanlar Türkiye'de olduğu gibi Irak'ta da jenoside uğramışlar. Bu insanlar hardal zehiri atılarak katledilmişler. Bu insanlar mallarını, mülklerini, her şeylerini geride bırakarak sefil, perişan ve şerpeze halde sınırı geçmişlerdir. Buna karşın Bulgaristan'dan gelen Türkleri de görüyoruz, duyuyoruz. Halen inkarcılığa kalkışırsanız, Doğu-Batı yok derseniz, Kürt yok derseniz hiç yazmayın, size kimsa inanmaz. O kalem ve kağıtlara yazık olur. Benim ve halkımın sizlere güveni kalmamıştır. Eğer Mustafa Ekmekçi, Diyarbakır'da İnsan Hakları Paneli'nde bir Kürt vatandaşa bağırarak sözüm ona ben özgürlüğümü seninkinden evvel isterim dese ve bu adam Türkiye'nin ilerici gazetesinde yazsa, aynı zamanda solcuyum dese ve dünyanın en mazlum halklarından birine bu şekilde hitap etse demek ne bu tür solculara, ne yazarlara, ne de aydınlara güven olmaz. Nasıl güven olsun ki? Bu yaşıma kadar metropolde bir kaç kez yaşadım. Ama aldatılmaktan başka hiç bir sadakat görmedim. Ya alay konusu oldum, ya menfaate peşkeş ettiler, ya fedai olarak, ya da paspal olarak yeteneğimin dışında işlerde çalıştırıldım. Tabi Kürt olduğumu bildikleri için. Ama şimdi ne görüyorum biliyor musunuz? Aç karnına yatarken uykularım kaçıp haram oluyor. Çünkü bir yandan ruhsal bozukluklar kıvrandırırken, diğer yandan kendi kendime mırıldanıyorum; Bu memlekette babam askerliğin üç-dört yıl olduğu dönemlerde Çanakkale-Adapazarı arasında otuz kilo yükle yaya yürürken, eziyetler, soğuklar ciğerini parçaladı, bitler yedi. Bu vatana askerlik yaptım. Devlet her gün yediğim lokmadan % 100 vergi keser, devlet haksız savaş başlatır, Amerika'nın hesabına beni, çocuğumu, yeğenimi, akrabamı savaşa gönderir. Hem nereye, kim için? Emperyalizm uğruna bizleri Kuzey Irak hududuna, canımı feda edebileceğim halkıma karşı savaşmaya. Daha sonra kendime teselli buluyorum, belki savaş çıkmaz diye. Uykuya dalıyorum. 5 dakika sonra tekrar kabus görüyorum, fırlıyorum. Bir yanım ter bir yanım korku. Bu sefer, ya kapı vurulsa beni veya kızımı, oğlumu nereye alıp götürürler? Nasıl işkence yaparlar? Askıya mı asarlar, ya da lağımda mı süründürürler, bok mu yedirirler, yosa kefene mi sokarlar, ya da fare mi yedirirler? Aman allahım ne acı diyorsunuz değil mi? Yok yok hiç acı duymuyorsunuz biliyorum. Çünkü bunlar yeni değil, 70 yıldır aynı sistem sürmekte. Ne faşist, işgalci, ırkçı ordunuz merhamete geliyor; ne de siz resmi ideoloji bekçileri uyanabiliyorsunuz. Sanki bilmiyor musunuz? Neden yazmıyorsunuz? Batı Trakya'da mahalle horozları dövüştüğü zaman hepiniz beraber şaha kalkarsınız. Nerede bir Türk varsa, eğer başı ağrırsa, orda burda şoven duygularla dünyayı ayağa kaldırıyorsunuz. Şöyle oldu böyle oldu, uluslararası anlaşmalara aykırıdır, Avrupa çifte standart uyguluyor diye yazarsınız. Kuzey Kıbrıs'ı Rumlardan gaspetmişsiniz, bütün dünya bir olmuş yine de meşru hak diye yutturmaya çalışıyorsunuz. Halbuki Diyarbakır'ın nüfusu kadar bile yoktur.

Ben bir zamanlar çoğunuzun yazısını okurken hayran olurdum. Sizi görmeye teşebbüs ederdim. Şimdi de tersine. Yazmadıkça gerçekleri, ne ben, ne de vicdanınız sizi affeder. Yazdığım kağıtları borç aldım. Ama acımayın, bu durumda olan yalnız ben değilim. Bütün Kürtler soyulup soğana çevrilmiştir. Yeni yılınızı da kutlamam. Çünkü beni ve Kürt ulusunu kim kutlayacak? Ne zaman yazarsanız gerçekleri, o zaman sizleri kutlayacağım. Kahrolsun Faşizm. Kahrolsun Emperyalizm. Kahrolsun Sömürgecilik ve Kahrolsun gerçekleri söylemeyenler. Hoşçakalın.

Şeyh Cevat Birtane
SİLVAN

* * *

25 Ocak 1991 tarihinde yurtsever Tatvan Halkı Emperyalist Savaşı, Botan'daki insansızlaştırma politikalarını protesto etmek ve Kürdistan'da gelişen kitle hareketlerini desteklemek amacıyla bir gösteri düzenledi. Bu yürüyüş yıllardan beri Tatvan'da süregelen suskunluğu sona erdirmek için geniş katılımlı bir kitle hareketine dönüştü. Neticede bu hareketi bastırmak için sömürgeci-faşist egemen güçler ellerinden gelen her şeyi yaptılar. Sonuçta Mecit Kaplan adlı yurtsever-devrimci arkadaş faşist-sömürgeci egemenler tarafından vurularak şehit edildi. Olayın bu boyuta varmasına neden olanlardan biri de Tatvan kaymakamı Behiç Çelik'tir. Bitlis ve Siirt'ten bizzat kendisi özel tim ve komandoları getirtti. Ve daha fazla insanın ölmesi için çaba sarfetti. Ama

duyarlı Tatvan Halkı bu oyuna ve pro vakasyonlara gelmedi. Eylem sona erdikten sonra kentte adeta yaşam durdu. Esnaf olayı protesto etmek için kepenk kapattı. Emniyet güçleri özel tim aracılığıyla ilçede ve mahalle aralarında kimi bulursa yakalattı. Şu anda yakalananların sayısının 150 civarında olduğu tahmin ediliyor. İçerde olanlara sürekli işkence yapılıyor. Sömürgeci-faşist egemenler şunu iyi bilsinler ki, halkımızın özgürlük ve demokrasi mücadelesini hiç bir şekilde durduramazlar. Kahrolsun Faşizm, Emperyalizm ve her türden gericilik. Yaşasın halkımızın özgürlük, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi. Tatvan'lı yurtseverler adına,

S. GERNAS - B. MERXAS

* * *

Değerli Deng Çalışanları

Yeni yılınızı en içten duygularla kutlar, üstün başarılar diler, sevgi ve saygılarımı sunarım.

Derginizin tüm sayılarını zevkle okudum. Zor bir ortamda dahi böyle bir dergi çıkardığınız için sizlere sonsuz teşekkür ederim. Dergiyi adresime gönderme nezaketinde bulunduğunuz için de içten teşekkürlerimi bildiririm. Derginizi zevkle okuyorum. Ancak, Kürtçe yazıya biraz daha yer ayırırsanız daha iyi olur düşüncesindeyim. Derginizde Kürt Halkının sorunları ağırlıklı olmalı.

Yöremizin en sevilen insanı cesur, yiğit, dava adamı, bağımsızlık, özgürlük aşıkı, arkadaşım, dostum, yakınım Mela İbrahim Döner 28/09/1990 günü şehit oldu. Sizlere onun için yazılmış bir şiir gönderiyorum. Derginizde yayınlanırsa çok sevinirim. Hepinize üstün başarılar dilerim. Kaleminiz daha keskin olsun.

EZ MELAYEK GUNDİME

Ez melayek gundime
Gula mèrga gelime
Şèrè çiya xalime
İro rojek navnişane
Nazo hında nezèwrine
Dılè dostan ne sojine

Heval hatın serè çiyan
Wekè şıvan, wek cındiyan
Bazuk berdan wan zeptiyan
Şa bûn qiz û xortèn geliyan

Bavè Mısto şehid kırın
Wan dinciyan deynekırın
Mèja xutbè wan rakırın
Cemsa me ji belavkırın

Mılletè Kurd bè xwedine
Xwina şehid nıvisine
Heqè Kurdan get tunine
Tul û heyfan tu bıbine

Dengè şehid çû dıbıstan
Wek Şex Seid weki Berzan
Weki Leyla wek Bèrivan
Çû nav diroka Kurdıstan

Bavè Evin bavè Nevin
Bavè Celo, Zana hebin
Dıjmın û Xwinxwarè Tırkan
Ew xıstın ètim

Saf saf hatın ji partiyan
Xarıcè wan dinciyan
Parlementè şora gıran
Lı rojnaman bûye ilan

Serok hatın taziya te
Fathe xwandın lı qebra te
Wan sond xwarın bı sozè te
Kurdıstan'a daxwazya te
Wè azad be bı xwina te

Bavè Zozan bavè Berzan
Rabe şehidè Kurdıstan
Hane balte xortè cihan
Nava ziyaret û qebrıstan

Me ne sebre ne tebate
Em hatıne diwana te
Pırs ehwal û kèfa te
Bûye yek car dıtına te

İro serok bè zımane
Bû qèrina jın, zarane
Weki Mazlum û Bèrivane
Bo azadiyè wan seri dane
Mela tu her bımini dıle medane

R. SİNEGIR

Merhaba sayın DENG yazı işlerine ve sorumluluğu taşıyan ve yaşatan yoldaşlara, merhaba gurbetten sizlere. DENG bizim umudumuz, hasretimiz, coşkumuz, sevincimiz. Pırıl pırıl bir güneş gibidir DENG'imiz. DENG'imiz geç de olsa elimize geçti. Sekizinci sayısı her zamanki gibi rengarenktir. Kesk, Sor, Zer ile donatılmıştır. Yazdığım bir şiirimi sizlere DENG okurlarına armağan ediyorum. Yayınlarsanız memnun olurum. Devrimci saygı ve selamlar ve başarılar. Bir KOMKAR taraftarı. 24/01/1991

DİSA LI ME FERMANE

Şeve, şeve
Nıvè şevè ye
Berbanga sıbè ye
Lı bın konèn reş
Lı ber şewqa

Tirèja hivè ye
Wè hingè
Ez pıçûk bûm
Tırs û xofek
Kete dılè mın
Xew nakeve çavè mın
Kes napırse lı halè mın
Ez mest û melûlım
Bèjar dılerızım û dınalım
Reqe reqa tışt û mışt
Jı hış û aqılè mın
Bır her tışt, hemû gışt
Mın dora xwe mèze kır
Hemû talaz û tofane
Zelzela erd û ezmane
Mın zûda bı bang gazi kır
Mın got lè dayè
Disa lı me fermane

Hım hıma baran û ewrane
Şeqe şeqa brûskèye
Mın got disa dılè me talane
Gıdi merıvno ev çawa jiyane
Hèvi tune mı, geli bırano
Disa lı me fermane

B.BAWER

BASIN AÇIKLAMASI

2 Ağustos'ta Kuveyt'i işgal ve ilhak eden IRAK, haksız ve işgalci tutumuyla Ortadoğu'yu savaş alanına dönüştürmüştür.

İktidar ilk günden bugüne kadar savaş çığırtkanlığı yapmış, iflas eden ekonomik ve siyasi politikalarını adeta savaşa girmeyle kurtarmaya çalışmaktadır.

Buna karşın, HEP bu savaşın haksız bir savaş olduğunu, Ortadoğu halklarının zararına, özellikle ülkemizi de yakından ilgilendirdiğini ve etkileneceğini olayın başından beri belirtmektedir. "Savaşa Hayır" mitingleri ve toplantılarıyla halkın duyarlılığı sağlanmaya çalışılmıştır.

Bugün resmen savaşa girdiğimizi en yetkili ağızlar açıklamaktadır.

Ülkemizin ve halkımızın bu savaştan hiç ama hiç menfaati yoktur.

Emperyalistlerin ve özellikle ABD emperyalistlerinin Ortadoğu'da çıkarları doğrultusunda kurduğu ve günümüzde de yeniden oluşturmaya çalıştığı bu dengeleri kurma ve koruma savaşıdır.

Bizim bu savaşta yerimiz yoktur, olamaz da.

ANAP ve Cumhurbaşkanı bu vebalin altından kalkamazlar.

Ötedenberi süregelen baskı, assimilasyon, sürgün ve tutuklamalar, bugün savaş korkusuyla bölgeyi terk etmeye varan kitlesel göç yaşanmaktadır.

Devleti bu kaçış ve göçün önlemini almaya çağırıyoruz.

Savaş, yıkım ve cinayettir. Ülkesini ve ordusunu başkalarının menfaati için savaşa sokma, hangi ulusal onurla bağdaşır.

Halepçe'de kimyasal silahlarla katliam yapan Saddam'a bu zehirli gazları veren ve Irak'ı silah deposu haline getirenler bugün Saddam'a karşı savaşan güçlerdir.

Bunu propaganda malzemesi yapan iktidar, bizzat kendi liman ve nakliye şirketlerini buna organize etmiştir. Şimdi bu aldatmaca ve yalanları söyleyenlere kim inanır.

Başından beri bu gerçeklerden yola çıkarak, savaşa hayır diyoruz ve demeye devam ediyoruz.

Savaşın eriştiği boyutlara dayanarak, en çok etkilenen ve etkilenecek olan Güney ve Güneydoğu bölgesinde oluşan tehlikeyi yerinde görme, inceleme ve bölge halkıyla beraber olma görev ve sorumluluğu taşımaktayız.

Bu görev ve sorumluluk anlayışıyla, partimizin genel merkezince oluşturulan bir heyet, Diyarbakır'a gidecektir.

Halkımızı ve basını bu konuda duyarlı olmaya çağırıyoruz.

Savaşın yarattığı psikolojik baskı ve korkuyla göç edip, ilimize gelen insanlara yardım için, demokratik kitle örgütlerini, Kızılay'ı, belediyeyi ve yetkili organları göreve çağırıyoruz.

Bu konuda parti olarak üzerimize düşen görevi yapmaya hazırız. 20.1.1991

Halkın Emek Partisi
İçel İl–Merkez İlçe Örgütü

BASIN AÇIKLAMASI

İlimizde, kendiliğinden oluşan savaş karşıtı gösteride halkla güvenlik güçleri karşı karşıya getirilerek endişe verici bir ortam yaratılmıştır. İnsan Hakları savunucusu olarak olayı şiddetle kınıyorum.

Karşı karşıya getirilen insanlar bizim insanlarımızdır, ABD'nin petrol çıkarları için (hangi toplumsal katmandan olursa olsun) tek bir insanımızın burnunun kanamasını onaylamamız mümkün değildir. Yetkililer olayı yasaya aykırı görüyorlarsa bunun yasal yönden önlemini alabilme gücüne sahiptirler. Yasal önlemi gözardı ederek vatandaşı coplatan, hakiki mermi ile ateş emrini veren yetkililerin tavırlarının ölçütü kamuoyunun vicdanıdır. "KAHROLSUN ABD, KAHROLSUN İSRAİL, SAVAŞA HAYIR" diyen insanlara şiddetle karşılık vermek hangi yasal yetkinin kullanılmasıdır.

ABD ve İNGİLTERE gibi Emperyalist ülkelerin yetkilileri savaş karşıtı gösterilerde halka şiddet kullanmazken Batman'da tam aksinin yapılmasını esefle karşılıyorum. Olayı muhalefet parti il başkanları Siirt–Batman Barosu ve Petrol-İş sendikası ile birlikte görüşmek için Vali'ye gittiğimizde "Dernekler dışarı çıksın" diyerek görüşmekten kaçınmıştır. Vali'nin İnsan Hakları Derneği ile görüşmek istememesine bir anlam verememekteyiz. İnsan Hakları savuncusu olarak Vali'ye ve yetkililere şunu açıkça duyurmak istiyorum.

Bizim yüreğimizdeki sevgi tüm insanlığı kapsar. Ülkemde insan hakları ihlallerine duyarsız kalmam beklenemez. Polis, asker ve sivillerimizin karşı karşıya getirilmesine kayıtsız kalmamız elbetteki mümkün değildir. Bu nedenle olayı insanın en temel hakkına (Yaşama Hakkı) yapılmış bir saldırı olarak görüyor ve nefretle kınıyorum. Haklının olmadığı savaşa HAYIR diyorum. 25.1.1991

Av. Abdullah DURAN
İHD Batman Şubesi Başkanı

www.arsivekurdi.org

Ortadoğu'da Adil ve Kalıcı Bir Barış İçin;

- Bu Haksız savaş Derhal Durdurulsun!
- Katılımlı Bir Barış Konferansı Toplanarak Bölge Demokratikleştirilmeli,
- Bölge Nükleer ve Biyolojik Silahlardan Arındırılarak Asker ve Silah İndirimine Gidilmeli

Kürdistan Halkı'nın Topyekün İmhasına Fırsat Vermemek İçin;

- Halkımızın Yurtsever Güçleri Aynı Cephede Saf Tutmalı,
- Kürdistan Halkı Örgütlü Güçleriyle Birlikte KaderiniÖzgürce Belirlemeli,
- Özgür ve Demokratik Kürdistan İçin Mücadele Bayrağı Yükseltilmeli.

KÜRT ULUSAL KONGRESİ ACİLEN TOPLANMALIDIR

www.arsivakurdi.org